СКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Практикум

Ірпінь
2024

УДК 347.9
ББК 67.310.1
С 43

Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 16 від 30 травня 2024 року)

Рецензенти:

Рябченко Ю. Ю., д-р юрид. наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу;

Яра О. С., д-р юрид. наук, професор, декан юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Укладач:

Обривкіна О. М., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу.

С 43 **Складання цивільно-правових документів** : практикум / укл. О. М. Обривкіна ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 256 с.
ISBN 978-966-337-735-3

Практикум підготовлений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів» з метою формування у здобувачів системи теоретичних знань і практичних навичок зі складання цивільно-правових документів.

Практикум розроблений як універсальний посібник для проведення семінарських і практичних занять. Він містить план семінарських занять, питання для самоконтролю знань, тестові завдання, ситуаційні завдання, практичні завдання, словник юридичних термінів і список використаних джерел. Він допоможе здобувачам закріпити отриманні знання й оволодіти практичними навичками, необхідними в майбутній професійній діяльності.

Запропонований практикум розраховано на правників, здобувачів, викладачів та аспірантів.

УДК 347.9
ББК 67.310.1

© Обривкіна О. М., укл., 2024
ISBN 978-966-337-735-3
© Державний податковий університет, 2024

ЗМІСТ

Передмова.....5

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СКЛАДАННЯ
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Тема 1
1.1. Складання цивільно-правових
документів як навчальна дисципліна.....8

Тема 2
2.1. Теорія процесуальних актів
у цивільних справах.....19
2.2. Теорія правосуддя у цивільних справах 37

Тема 3
3.1. Методика складання процесуальних документів.....59
3.2. Вимоги, що пред'являються
до складання процесуальних документів 95

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2
СИСТЕМА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Тема 4
4.1. Процесуальні акти суду І інстанції 121
4.2. Постанови, ухвали, рішення суду І інстанції 144

Тема 5
5.1. Процесуальні акти (постанови, ухвали, рішення)
суду в апеляційному провадженні.....166
5.2. Процесуальні акти (постанови, ухвали,
рішення) суду в касаційному провадженні 191

Тема 6
6.1. Кадрові документи:
особливості складання й оформлення..... 215
6.2. Установчі документи:
особливості складання й оформлення..... 231

Питання для перевірки знань..... 247

Список використаних джерел..... 250

ПЕРЕДМОВА

Складання цивільно-правових документів має важливе значення в діяльності юриста. Кожний юридичний документ, зокрема й цивільно-правовий, характеризується певною послідовністю викладення матеріалу, що виявляється в його обов'язковому структуруванні з дотриманням вимог до самого документа та вимог чинного цивільного законодавства.

Навчальна дисципліна «Складання цивільно-правових документів» належить до обов'язкових дисциплін під час підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 081 «Право» освітньо-професійної програми «Охорона та захист цивільних прав».

Метою навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів» є формування системи теоретичних знань з дисципліни, розуміння природи та сутності цивільно-правових документів, опанування здобувачами вищої освіти основних засад складання цивільно-правових документів, уміння застосовувати здобуті теоретичні знання в практичній роботі, формування правового світогляду та правової культури здобувачів вищої освіти.

Завданнями навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів» є вивчення здобувачами вищої освіти понятійного апарату, що застосовується в законодавстві, під час складання цивільно-правових документів. Формування у здобувачів вищої освіти системи науково-теоретичних і практичних знань, умінь та навичок у процесі складання цивільно-правових документів і вміння їх використовувати в практичній діяльності.

Тому з метою кращого засвоєння лекційного матеріалу, знань, що були здобуті під час самостійного опрацювання літератури, нормативних актів, судової практики та інших джерел, а також вироблення у здобувачів вищої освіти умінь і навичок застосовувати в практичній діяльності набуті знання, було підготовлено практикум «Складання цивільно-правових документів». Актуальність і своєчасність практикуму обумовлено ще й недостатньою кількістю сучасних вітчизняних практичних посібників зі «Складання цивільно-правових документів» для поглибленого вивчення дисципліни.

Практикум зі «Складання цивільно-правових документів» розроблений відповідно до робочої програми курсу. Він складається з питань для самоконтролю знань, тестових завдань, ситуаційних завдань, практичних завдань, словника юридичних термінів і списка використаних джерел.

Питання для самоконтролю знань у практикумі передбачені з метою перевірки у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, вміння наводити приклади, аналізувати правові та наукові джерела.

У навчальній практиці перевірки знань здобувачів вищої освіти значного поширення набули тести. У практикумі передбачено закриті тести (із запропонованими відповідями, де є правильною тільки одна).

Запропоновані ситуаційні завдання передбачають не тільки формування базових навичок щодо їх розв'язання, але й спонукають здобувачів до аналізування в аспекті набутих знань, а також до вдосконалення професійної компетенції. Вони покликані забезпечити глибоке освоєння матеріалу, вміння реалізовувати положення законодавства в конкретних життєвих ситуаціях. У зв'язку з цим кожна тема охоплює вирішення ситуаційних завдань, що формулюють у здобувачів розуміння процесу реалізації правових норм на практиці. Крім того, це також форма перевірки теоретичних знань здобувачів, їх удосконалення й закріплення.

Вирішення практичних завдань вимагає від здобувача застосування раніше засвоєних знань і вмінь у новій ситуації, їх комбінування, дослідження судової практики, бачення нової проблеми в традиційній ситуації.

У практикумі до кожної теми передбачено словник юридичних термінів. Його складено на допомогу здобувачам для кращого засвоєння ними найуживаніших юридичних термінів. Він розкриває зміст основних наукових понять і правових категорій, тобто понятійний апарат. Для зручності поняття та категорії подано за алфавітом.

До кожної теми практикуму наведено перелік основних нормативно-правових актів і список рекомендованих джерел, який може бути використаний здобувачами для виконання завдань і питань для самоконтролю, під час тестів, творчих завдань.

Запропонований практикум розраховано на здобувачів і викладачів, аспірантів, науковців, широке коло зацікавлених осіб. Він спрямований на спонукання його читачів до творчого, креативного мислення та розвитку практичних навичок.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

ТЕМА 1
1.1. СКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

План

1. Предмет навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів».
2. Засоби та способи документування, їх класифікація.
3. Матеріальні носії документної інформації, їх класифікація та характеристика.
4. Поняття документа, його ознаки. Класифікація документів.

Питання для самоконтролю

1. Предмет навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів».
2. Мета й завдання навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів».
3. Значення навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів» для майбутньої професійної діяльності юриста.
4. Засоби та способи документування, їх класифікація.
5. Матеріальні носії документної інформації, їх класифікація та характеристика.
6. Поняття документа, його ознаки.
7. Класифікація документів.

Тести

1. Які ключові характеристики визначають загальне (традиційне) документознавство:

а) інтегрована дисципліна, що досліджує спеціалізовані галузі документознавства, які сформувалися та розвивалися самостійно впродовж різного часу;

б) забезпечує збереження матеріалів, систем інформації про зміст документів та їх всебічне документування;

в) розробляє принципи та методи відбору документів, що належать до архіву;

г) наукова сфера, що висвітлює політичні, правові та практичні аспекти організації архівних документів та роботи архівних установ.

2. Як розшифровується абревіатура ЄДСД, створена 1965 року Всесоюзним науково-дослідним інститутом документування й архівної справи:

а) Єдина державна система діловодства;

б) Єдина державна сітка документів;

в) Єдина державна спілка документознавців;

г) Єдина документна система діловодства.

3. Коли документознавство було офіційно визнано науковою спеціальністю та навчальною дисципліною:

а) 1945 року;

б) 1957 року;

в) 1969 року;

г) 1990 року.

4. Хто вважається основоположниками документознавства як практичної діяльності та прикладної інформаційної наукової дисципліни:

а) Ірина Матяш;

б) Костянтин Мітяєв;

в) Сергій Кулешов;

г) Поль Отле.

5. Як Поль Отле описував поняття «документація» у своїй доповіді на Міжнародній конференції з економіки 1905 року:

а) сукупність процесів, пов'язаних з роботою над документами в певних інституціях з метою надання послуг щодо швидкого й повного отримання інформації необмеженій кількості споживачів;

б) створення, проєктування документів і систем документації, їх уніфікація та стандартизація, організація створення й руху документів у поточній діяльності установ, механізація діловодних процесів;

в) проведення експертизи цінності документів і комплектування державних архівів;

г) визначення зв'язку використання архівної інформації з іншими напрямами роботи архівних установ.

6. Які ключові завдання документації згідно з концепцією Поля Отле:

а) аналіз, класифікація та узагальнення знань про документ;

б) визначення особливостей матеріальної основи документів та способів фіксування інформації;

в) сприяння дослідженню теоретичних і практичних аспектів терміна «документ»;

г) підвищення статусу документа як юридичного акта, за умов феодального права, особливо коли це стосувалось питань володіння землею й людьми.

7. Як Поль Отле визначав термін «документ»:

а) засіб зовнішнього вираження і закріплення правових норм, що засвідчує загальну обов'язковість таких норм;

б) будь-який неживий предмет, що містить у собі сліди людської думки й діяльності;

в) місце або установа, що зберігає документи;

г) культурно-освітні та науково-дослідні заклади, призначені для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, залучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини.

8. Які теми стали пріоритетними для дослідників документаційної науки у 50-ті роки XX століття:

а) архів і документ;

б) музей і комунікація;

в) інформація і комунікація;

г) документ та інформація.

9. Яке визначення терміна «документ» вважається загальноприйнятим на міжнародному рівні:

а) засіб зовнішнього вираження і закріплення правових норм, що засвідчує їх загальнообов'язковість, а також положень, що розкривають, тлумачать зміст права;

б) будь-який неживий предмет, що містить відомості людської думки й діяльності;

в) записана інформація, яка може бути використана як одиниця в документаційному процесі;

г) носій інформації.

10. Яка міжнародна організація несе відповідальність за розроблення та затвердження загальновизнаного визначення терміна «документ»:

а) міжнародна федерація бібліотечних асоціацій;

б) міжнародна федерація з документації;

в) міжнародна організація зі стандартизації (ISO);

г) міжнародна організація з інтелектуальної власності.

11. Визначте основні ознаки документа:

а) усі відповіді правильні;

б) наявність соціальної інформації;

в) фіксованість інформації;

г) призначеність документа для передавання інформації.

12. Яке з наведених визначень поняття «документ» відповідає термінологічному словнику, підготовленому Міжнародною радою архівів 1984 року:

а) комбінація носія та записаної на ньому інформації, що слугує для засвідчення або усвідомлення; самостійна одиниця архіву або документального фонду;

б) матеріальний об'єкт, що містить інформацію для її поширення в просторі та часі;

в) будь-який неживий предмет, що містить відомості людської думки й діяльності;

г) матеріалізована пам'ять людства, яка день за днем фіксує факти, ідеї, дії, почуття, мрії, що виникають у свідомості людини.

13. Як перекладається з латинської мови слово *documentum* або *docimentum*:

а) те, що навчає, слугує повчальним прикладом, доказом;

б) доктрина;

в) доказ;

г) доктор, учений, науковець.

14. Яка характеристика є ключовою для визначення документа:

а) функціональність інформації, що міститься в ньому;

б) системність інформації;

в) відповідність дійсності;

г) завершеність повідомлення.

15. Яку з перерахованих функцій можна віднести до загальних функцій документа:

а) культурну;

б) когнітивну;

в) управлінську;

г) правову.

16. Що належить до спеціальних функцій документа:

а) зберігання та надання інформації для подальшого використання;

б) забезпечення спілкування й обміну знаннями між людьми;

в) регулювання та координація діяльності, прийняття рішень;

г) фіксування юридичних фактів і правовідносин.

17. Який термін відповідає визначенню: дія або сукупність дій, що застосовується під час записування інформації на матеріальний носій:

а) засіб фіксування інформації на носії;

б) загальне правило, яке визначає порядок створення документів;

в) інструмент, який використовується для фіксування інформації;

г) сукупність прийомів та методів створення документів.

18. Яке значення поняття «документ» використовується у сфері права:

а) документ, який має правові наслідки та породжує юридичні права й обов'язки;

б) документ, який використовується в суді для підтвердження фактів або спростування тверджень;

в) документ, який містить відомості про певні події, факти або правові норми;

г) документ, який використовується для отримання знань та відомостей.

19. Оберіть найбільш точне та всебічне визначення функціонального призначення юридичного документа:

а) зберігання даних про юридично значимі події та факти;

б) підтвердження законності дій і правовідносин;

в) визначення прав та обов'язків сторін правовідносин;

г) забезпечення реалізації прав і законних інтересів суб'єктів права.

20. Яке з перелічених понять є найширшим за своїм змістом:

а) відомості про факти, події, явища та об’єкти дійсності;

б) зафіксована на матеріальному носії інформація з юридичною силою;

в) документ, який видається уповноваженим органом і має правові наслідки;

г) нормативно-правовий акт, що встановлює правила поведінки та регулює суспільні відносини.

21. Який Закон України засвідчує інформацію про документ:

а) «Про захист інформації»;

б) «Про інформацію»;

в) «Про документ»;

г) «Про доступ до публічної інформації».

22. За походженням документи поділяють на:

а) службові й особисті;

б) офіційні;

в) внутрішні та зовнішні;

г) універсальні.

23. За місцем виникнення документи поділяють на:

а) службові й особисті;

б) офіційні й особисті;

в) внутрішні та зовнішні;

г) фінансові та розпорядчі.

24. За призначенням розрізняють документи:

а) організаційні, розпорядчі, обліково-фінансові, господарсько-договірні, щодо особового складу, інформаційні;

б) організаційні, внутрішні, господарсько-договірні, щодо особового складу, інформаційні;

в) організаційні, фінансові, господарсько-договірні, щодо особового складу, інформаційні;

г) організаційні, розпорядчі, обліково-фінансові, щодо особового складу, інформаційні.

25. Що означає вхідний документ:

а) службовий документ, який надійшов до установи;

б) службовий документ, який вийшов з установи;

в) службовий документ, який перебуває в установі;

г) службовий документ, який перебуває в іншій установі.

26. За термінами зберігання документи бувають:

а) постійного та тимчасового (до 10 років) зберігання;

б) тривалого (понад 10 років) і тимчасового (до 10 років) зберігання;

в) постійного, тривалого (понад 10 років) і тимчасового (до 10 років) зберігання;

г) короткочасного, тривалого (понад 10 років) і тимчасового (до 10 років) зберігання.

27. За технікою відтворення документи можуть бути:

а) рукописними та друкарськими;

б) рукописними й відтвореними механічним способом;

в) рукописними;

г) друкарськими.

28. Які характеристики відрізняють «Електронний документ»:

а) запис інформації здійснюється за допомогою електромагнітного випромінювання;

б) використання лазерного променя для запису та зчитування інформації;

в) зберігання інформації у вигляді сукупності даних у пам’яті комп’ютера;

г) створення інформації за допомогою комп’ютерних технологій, без фізичного нанесення знаків.

29. Особливості сучасного складання цивільно-правових документів полягають насамперед у:

а) потребі в дотриманні вимог чинних державних стандартів у цій галузі;

б) точному знаковому відтворенні змісту оригіналу чи іншого документа;

в) сукупності процесів щодо створення всіх видів документації, які відображають діяльність певної установи чи підприємства;

г) предметі документування.

30. Яке поняття визначається як сукупність взаємопов'язаних службових документів, застосовуваних у певній сфері діяльності чи галузі:

а) документування;

б) система документації;

в) документація;

г) складання документів.

Словник юридичних термінів

Архівний документ – документ, що втратив своє первинне призначення, але зберігається через історичну, наукову або культурну цінність.

Властивості документа – це сукупність характеристик, що визначають функціональність та цінність документа.

Документ – це зафіксована на матеріальному носії інформація, призначена для зберігання та передавання.

Документ особового походження – архівний документ, створений фізичною особою поза службовою діяльністю.

Документ офіційного походження – архівний документ, що має юридичну силу, створений юридичною особою.

Документообіг як складова діловодства – це рух документів у системі установи від їх створення або отримання до завершення обробки та передавання одержувачеві чи зберігання в архіві.

Документування – це процес створення службових документів, які містять управлінську інформацію.

Індивідуальний акт – це рішення або дія суб'єкта, яке приймається в межах його повноважень і стосується прав або інтересів конкретної особи чи осіб.

Кодифікація – це встановлення та прийняття загальноприйнятих правил використання мови на певний період часу.

Мовна норма (від лат. norma – правило, взірець) – це сукупність прийнятих правил використання мови, якими керуються мовці в усному та писемному мовленні.

Нормативно-правовий акт – акт, що встановлює загальні правила регулювання суспільних відносин і призначений для довгострокового та повторного застосування.

Реєстраційний індекс документа – це умовне позначення, що надається документу під час його реєстрування.

Реєстрування – це процес надання документу унікальних ідентифікаційних даних у разі його долучення до системи документації.

Реквізит службового документа – це інформація, зафіксована в документі для його ідентифікації, обліку та надання юридичної сили.

Юридичний документ – це письмовий акт, що відповідає правовим вимогам і містить юридичну інформацію, таку як підтвердження прав або обов'язків.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (у редакції від 30.09.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр

2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text

3. ДСТУ 4163:2020 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL : http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf

Допоміжний

4. Довжук І. В. Діловодство (загальне, спеціальне) : навч.-метод. посіб. Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я. М., 2020. 353 с.

5. Палеха Ю. І. Загальне діловодство: теорія та практика керування документацією із загальних питань : навчальний посібник. Вид. 4-те, випр. і доповн. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 624 с. (Серія посібників з культури діловодства).

6. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

7. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України. Академічний курс : підруч. для студ. спец. вищ. навч. закл. К. : Концерн – Видавничий Дім – Ін Юре, 2019.

ТЕМА 2
2.1. ТЕОРІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ АКТІВ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

План

1. Теорії правосуддя та процесуальних актів у цивільних справах.
2. Поняття та особливості процесуальних документів (актів).
3. Рішення судів різних інстанцій і судовий наказ.
4. Звернення громадян.

Питання для самоконтролю

1. Поняття «процесуальне документування» та його складові.
2. Поняття та особливості процесуальних документів (актів).
3. Процесуальні документи, які складаються особами, що звертаються до суду (документи-звернення).
4. Документи суду.
5. Поняття судового рішення.
6. Види судових рішень.
7. Звернення громадян.
8. Види звернень.

Тести

1. Що являє собою «процесуальне документування»:

а) комплекс дій – сукупність взаємопов’язаних дій і рішень, спрямованих на фіксацію перебігу та результатів цивільної справи в процесуальних документах;

б) система судових актів – сукупність юридичних документів, що фіксують процесуальні дії суду та інших учасників процесу;

в) методи фіксації інформації – використання різних способів та засобів для запису інформації на матеріальний носій з метою створення документа;

г) врегульований порядок – система правил, що визначають порядок ведення цивільних справ та дії учасників процесу.

2. Як матеріальне право впливає на природу процесуального документа:

а) матеріальне право визначає структуру, форму, мову процесуального документа, засоби обробки інформації, зафіксованість на певному матеріальному носієві;

б) матеріальне право визначає підставу складання певного процесуального документа;

в) матеріальне право ставить вимоги до форми процесуальних документів;

г) матеріальне право впливає на змістову частину процесуальних актів-документів.

3. На які групи умовно поділяють процесуальні акти-документи:

а) документи-звернення та документи суду;

б) позовні заяви, клопотання, апеляційні та касаційні скарги;

в) рішення та заяви;

г) письмові документи й усні звернення.

4. Яка з перерахованих ознак НЕ є характеристикою процесуального документа:

а) єдина форма та зміст – усі процесуальні документи мають однаковий формат та структуру, а також чітко визначений зміст;

б) законодавчо визначений засіб – засіб створення й оформлення процесуальних документів, чітко регламентований законодавством;

в) незалежність – форма та зміст процесуального документа не залежать один від одного;

г) взаємозв’язок – різні процесуальні документи пов’язані між собою та доповнюють один одного.

5. Яким судовим рішенням оформлюється процедурне питання, пов'язане з рухом справи в суді першої інстанції:

а) ухвалою;

б) рішенням;

в) постановою;

г) судовим наказом.

6. З якого документа розпочинався розгляд спору в Давньому Римі:

а) письмового позову;

б) письмового документа не передбачалося, розгляд спору розпочинався на підставі усної скарги;

в) грамоти-скарги;

г) письмової прохальної заяви.

7. Подання яких процесуальних документів до суду передбачалося згідно зі Статутом цивільного судочинства 1864 року:

а) позовні заяви та скарги на рішення суду;

б) позовні заяви, апеляційні та касаційні скарги;

в) заяви, клопотання, накази, апеляційні та касаційні скарги;

г) письмові прохання та скарги.

8. Прийняттям якого процесуального документа закінчується перегляд судових рішень в апеляційному порядку:

а) ухвали;

б) рішення;

в) постанови;

г) судового наказу.

9. Які характеристики роблять судове рішення законним:

а) суд має надати вичерпну відповідь на всі правові питання, порушені у справі;

б) рішення чітко описує всі суттєві обставини справи, необхідні для його розуміння;

в) рішення ґрунтується на нормах матеріального та процесуального права;

г) рішення ґрунтується на повністю та всебічно досліджених обставинах справи, підтверджених доказами.

10. Які характеристики роблять судове рішення обґрунтованим:

а) рішення ґрунтується на нормах матеріального та процесуального права;

б) рішення чітко описує всі суттєві обставини справи, необхідні для його розуміння;

в) суд має надати вичерпну відповідь на всі правові питання, порушені у справі;

г) рішення ґрунтується на повністю та всебічно досліджених обставинах справи, підтверджених доказами, дослідженими в судовому засіданні.

11. Якому критерію правосудності відповідає таке твердження: «правильне відображення у тексті рішення усіх обставин, що мають значення для сприйняття його змісту»:

а) повнота рішення;

б) обґрунтованість рішення;

в) точність рішення;

г) законність рішення.

12. Яким способом здійснюється усунення неточності судового рішення:

а) скасуванням судового рішення;

б) виправленням описок та явних арифметичних помилок;

в) постановленням додаткового рішення;

г) переглядом судової справи.

13. Порушенням якого критерію правосудності буде застосування в судовому рішенні закону, який не поширюється на відповідні правовідносини, що були предметом судового розгляду:

а) обґрунтованості;

б) якості;

в) вмотивованості;

г) законності.

14. Як усувається неповнота рішення:

а) переглядом судового рішення на вимогу сторони справи;

б) постановленням додаткового рішення;

в) оскарженням стороною рішення суду в апеляційній або касаційній інстанції;

г) скасуванням судового рішення та ухваленням нового.

15. Порушенням якого критерію правосудності буде неповне вирішення в судовому рішенні спору між сторонами:

а) законності;

б) обґрунтованості;

в) вмотивованості;

г) вичерпності.

16. В якій частині ухвали містяться висновки суду:

а) вступній;

б) описовій;

в) мотивувальній;

г) резолютивній.

17. В якій частині судового рішення міститься стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача:

а) вступній;

б) описовій;

в) мотивувальній;

г) резолютивній.

18. Що містить мотивувальна частина судового рішення:

а) суд пояснює, чому він ухвалив саме таке рішення, ґрунтуючись на встановлених фактах;

б) суд чітко формулює своє рішення щодо задоволення або відмови в задоволенні позову;

в) суд описує аргументи та заперечення позивача й відповідача;

г) суд визначає, хто несе відповідальність за сплату судових витрат.

19. Що вважається пропозицією згідно із Законом України «Про звернення громадян»:

а) громадянин пропонує покращити роботу органів влади або законодавства;

б) громадянин вимагає відновити свої порушені права;

в) громадянин просить допомогти йому реалізувати свої права;

г) громадянин вимагає від органів влади виконати певні дії.

20. Яке поняття відповідає цьому визначенню: «Звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями, рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування та ін.»:

а) заява;

б) пропозиція;

в) скарга;

г) клопотання.

21. Яку кількість підписів громадян має зібрати електронна петиція, щоб її було розглянуто:

а) не менше ніж 100 000 підписів громадян упродовж не більше ніж шести місяців з дня оприлюднення петиції;

б) не менше ніж 25 000 підписів громадян упродовж не більше ніж трьох місяців з дня оприлюднення петиції;

в) не менше ніж 50 000 підписів громадян упродовж не більше ніж трьох місяців з дня оприлюднення петиції;

г) не менше ніж 25 000 підписів громадян упродовж не більше ніж 30 днів з дня оприлюднення петиції.

22. У який строк розпорядник інформації має надати відповідь на запит на інформацію:

а) не пізніше ніж п’ять робочих днів з дня отримання запиту;

б) у місячний термін;

в) упродовж тижня з дня отримання запиту;

г) не пізніше ніж десять робочих днів з дня отримання запиту.

23. Яку вимогу до запиту не встановлює Закон України «Про доступ до публічної інформації»:

а) запит може бути поданий у будь-якій письмовій формі;

б) запит має містити опис або реквізити інформації, яку запитує особа;

в) закон не вимагає використовувати затверджену розпорядником форму;

г) запит можна подати як в усній, так і в письмовій формі.

24. Хто має право на конституційне звернення:

а) громадяни України та іноземці, які проживають на її території, мають право на конституційне звернення;

б) службові та посадові особи не мають права на конституційне звернення;

в) Президент України, Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України можуть ініціювати конституційне подання;

г) для подання конституційного подання потрібна підтримка не менше ніж 45 або 100 народних депутатів залежно від питання.

25. Скільки часу розглядається електронна петиція:

а) інформація про початок розгляду петиції має бути оприлюднена впродовж п’яти днів;

б) зазвичай петиції розглядаються впродовж одного місяця;

в) інформація про початок розгляду петиції має бути оприлюднена впродовж одного тижня;

г) петиція має бути розглянута впродовж десяти днів після оприлюднення інформації про її початок розгляду.

26. Кому надається право на першочерговий розгляд звернень:

а) службові та посадові особи не мають права на першочерговий розгляд звернень;

б) особи, які мають пільги згідно із законодавством, мають право на першочерговий розгляд звернень;

в) депутати місцевих рад і народні депутати України не мають права на першочерговий розгляд звернень;

г) працівники ЗМІ мають право на першочерговий розгляд звернень щодо запитів на доступ до публічної інформації.

27. Що таке «звернення громадян» згідно із Законом України «Про звернення громадян»:

а) закон визнає лише письмові пропозиції, заяви та скарги;

б) закон визнає як письмові, так і усні пропозиції, заяви та скарги;

в) закон визначає «звернення» як документи, що відповідають його вимогам та направлені до відповідних органів влади;

г) закон визначає «звернення» як вимогу про поновлення прав та захист законних інтересів громадян.

28. Які звернення не розглядаються:

а) непідписані звернення та звернення без указання кількості осіб у сім'ї не розглядаються;

б) звернення без зазначення трудової книжки (не для всіх категорій) не розглядаються;

в) звернення без зазначення місця проживання та місця народження не розглядаються;

г) непідписані звернення, з яких неможливо встановити авторство, не розглядаються.

29. Який максимальний термін розгляду звернення, якщо впродовж місяця питання не вирішено:

а) 45 днів;

б) 60 днів;

в) 65 днів;

г) 35 днів.

30. Які заборони щодо змісту електронної петиції містить Закон України «Про звернення громадян»:

а) електронна петиція не може містити пропаганди війни, насильства, розпалювання ворожнечі або закликів до тероризму;

б) електронна петиція не може містити закликів до повалення конституційного ладу, порушень територіальної цілісності чи інших матеріалів, заборонених Конституцією України;

в) електронна петиція не може стосуватися питань щодо податків, бюджету чи амністії;

г) електронна петиція не може стосуватися питань щодо податків, бюджету, амністії, а також пропагандувати насильство чи війну.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

20 березня 2020 року під час ознайомлення, відповідно до частини третьої статті 32 Закону України «Про вибори Президента України», з попереднім списком виборців, складеним для звичайної виборчої дільниці № 234578 на чергових виборах Президента України 31 березня 2020 року територіального виборчого округу № 153, Пінчук С. П. виявив долучення до списку виборців Антонюк Алли Вікторівни.

За інформацією Пінчука С. П., Антонюк А. В. вже більше року не проживає за вказаною у списку виборців адресою: вул. Замкова, 6, смт Гоща, Гощанський район, Рівненська область (номер у виборчому списку – 15), оскільки переїхала в інше місто до дочки.

20 березня 2020 року до дільничної виборчої комісії з виборів Президента України 31 березня 2020 року виборчої дільниці № 234578 територіального виборчого округу № 153 звернувся виборець Пінчук Сергій Петрович із заявою щодо неправильного долучення до списку виборців, які голосують на виборчій дільниці № 234578, виборця Антонюк Алли Вікторівни.

Скласти відповідний цивільно-правовий документ.

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
31 БЕРЕЗНЯ 2020 РОКУ

Дільнична виборча комісія з виборів Президента України виборчої дільниці № 234578 територіального виборчого округу № 153 Рівненської області

П О С Т А Н О В А
смт Гоща

«21» березня 2020 року № 48

Про заяву виборця Пінчука С. П. щодо неправильного долучення до списку виборців Антонюк А. В.

20 березня 2020 року до дільничної виборчої комісії з виборів Президента України 31 березня 2020 року виборчої дільниці

№ 234578 територіального виборчого округу № 153 звернувся виборець Пінчук Сергій Петрович із заявою щодо неправильного долучення до списку виборців, які голосують на виборчій дільниці № 234578, виборця Антонюк Алли Вікторівни.

У своїй заяві Пінчук С. П. інформує, що 20 березня 2020 року під час ознайомлення, відповідно до частини третьої статті 32 Закону України «Про вибори Президента України», з попереднім списком виборців, складеним для звичайної виборчої дільниці № 234578 на чергових виборах Президента України 31 березня 2020 року територіального виборчого округу № 153, він виявив долучення до списку виборців Антонюк Алли Вікторівни.

За інформацією Пінчука С. П., Антонюк А. В. уже більше року не проживає за вказаною у списку виборців адресою: вул. Замкова, 6, смт Гоща, Гощанський район, Рівненська область (номер у виборчому списку – 15), оскільки переїхала в інше місто до дочки. Жодних підтверджувальних документів зміни виборчої адреси Антонюк Аллою Вікторівною Пінчук С. П. не надав.

За дорученням голови дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 234578 член дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 234578 Божко Н. Р. встановила, що Антонюк А. В. не змінювала місця постійної реєстрації, не змінювала виборчої адреси.

Враховуючи викладене, керуючись частинами четвертою, шостою статті 32 Закону України «Про вибори Президента України», роз'ясненням щодо складання й уточнення списків виборців для підготовки та проведення голосування з виборів Президента України, затвердженим постановою Центральної виборчої комісії від 2 лютого 2020 року № 191, дільнична виборча комісія з виборів Президента України 31 березня 2020 року виборчої дільниці № 234578 територіального виборчого округу № 153

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Не передавати до відділу ведення Державного реєстру виборців апарату Гощанської районної державної адміністрації заяви Пінчука С. П. щодо неправильного долучення до списку виборців Антонюк Алли Вікторівни.

2. До 22 березня 2020 року видати це рішення Пінчуку Сергію Петровичу, а також надіслати його Антонюк Аллі Вікторівні.

3. Цю постанову вивісити для загального ознайомлення на стенді офіційних матеріалів у дільничній виборчій комісії з виборів Президента України 31 березня 2020 року виборчої дільниці № 234578 територіального виборчого округу № 153 у строк, встановлений частиною шістнадцятою статті 28 Закону України «Про вибори Президента України».

Голова
дільничної виборчої комісії *підпис* П. Р. Околович.

Секретар
дільничної виборчої комісії *підпис* А. В. Соломко.

Ситуаційне завдання 1

Громадянин Сидоренко для ведення сільського господарства планує орендувати 10 гектарів землі сільськогосподарського призначення. У зв'язку з цим Іванов звернувся до відповідного органу місцевого самоврядування з проханням надати інформацію про наявність земель сільськогосподарського призначення на території відповідної територіальної громади.

Складіть від імені Сидоренка інформаційний запит до органу місцевого самоврядування за своїм місцем реєстрації.

Ситуаційне завдання 2

ОСОБА_1, громадянин України, проживає в місті Київ. 2022 року він був затриманий органами поліції та обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 286 Кримінального кодексу України (порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинило смерть потерпілого). У ході досудового розслідування ОСОБА_1 був поміщений під варту.

У 2023 році ОСОБА_1 був засуджений судом до 5 років позбавлення волі. Він оскаржив вирок суду до Апеляційного суду, але апеляційна інстанція залишила його без змін.

ОСОБА_1 вважає, що його права та свободи були порушені під час досудового розслідування та судового розгляду справи. Зокрема, він вважає, що:

до нього застосовувалися незаконні методи слідства, зокрема його катували; йому не було забезпечено право на справедливий судовий розгляд; суд ухвалив необґрунтоване рішення.

ОСОБА_1 вирішив звернутися до Європейського суду з прав людини з метою захисту своїх прав та свобод.

Скласти звернення до Європейського суду з прав людини.

Ситуаційне завдання 3

ОСОБА_1, мешканець м. Київ, звернувся до суду з позовом до ОСОБА_2, мешканця м. Харків, про відшкодування шкоди, завданої внаслідок ДТП. У позовній заяві ОСОБА_1 зазначив, що 10.01.2024 він керував автомобілем марки «ВАЗ-2107», реєстраційний номер НОМЕР_1, рухався по вулиці Хрещатик у м. Київ. ОСОБА_2 керував автомобілем марки «Mercedes-Benz», реєстраційний номер НОМЕР_2, рухався по вулиці Саксаганського у м. Київ. У результаті зіткнення автомобілів ОСОБА_1 отримав тілесні ушкодження, вартість яких становить 100 000 грн. Ухвалою суду від 15.02.2024 позов ОСОБА_1 було прийнято до розгляду. Ухвалою суду від 25.02.2024 призначено до розгляду підготовче засідання.

Визначити, які процесуальні документи були складені в цій справі.

Ситуаційне завдання 4

ОСОБА_1, житель міста Київ, звернувся до міської ради з проханням встановити дитячий майданчик у його мікрорайоні. ОСОБА_1 зазначив, що у мікрорайоні проживає велика кількість дітей, але наразі немає жодного дитячого майданчика. ОСОБА_1 вважає, що встановлення дитячого майданчика сприятиме розвитку дітей і підвищенню їхньої фізичної активності.

Скласти звернення громадян.

Ситуаційне завдання 5

ОСОБА_1, громадянин України, проживає в місті Київ. 2022 року він придбав у ОСОБА_2, громадянина України, квартиру в місті Київ. 2024 року ОСОБА_1 звернувся до суду з позовом до ОСОБА_2 про розірвання договору купівлі-продажу квартири. У позовній заяві ОСОБА_1 зазначив, що квартира має дефекти, які не були йому відомі на момент укладення договору.

ОСОБА_2 не погодився з позовом ОСОБА_1 і подав зустрічний позов про стягнення з ОСОБА_1 неустойки за прострочення оплати за квартиру.

Після проведення попереднього судового засідання сторони вирішили врегулювати спір укладенням мирової угоди.

Скласти мирову угоду.

Ситуаційне завдання 6

ОСОБА_1, громадянин України, вважає, що положення ч. 1 ст. 286 Кримінального кодексу України (порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинило смерть потерпілого) є неконституційними, оскільки вони порушують право на справедливий суд. ОСОБА_1 зазначає, що положення цієї статті передбачають кримінальну відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху, навіть якщо ці порушення не були наслідком недбалості або умислу водія. ОСОБА_1 вважає, що це положення є несправедливим, оскільки воно обмежує право водіїв на свободу та особисту недоторканність.

Скласти Конституційне звернення.

Ситуаційне завдання 7

Громадянин Михайло Йосипів відкрив рахунок у одному з банків. Під час відкриття особистого рахунку йому видали банківську карту. Карточку видали в конверті, який був розпечатаний, проте Михайло не звернув на це увагу.

Через місяць після відкриття рахунку в Михайла з цього самого рахунку було знято 100 000 кредитних коштів.

Як тільки він помітив цю операцію, одразу ж звернувся в поліцію із заявою про шахрайство, оскільки ніяких коштів не знімав.

Михайло звернувся до адвоката за правничою допомогою, оскільки він підозрює, що працівник банку, який видавав йому карту, попередньо відкрив конверт та взяв дані банківської карти.

Складіть заяву про розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю.

Ситуаційне завдання 8

У місті Кременець виникла ситуація, коли жителька Марія Іванівна Коваленко, проживаючи за адресою: вул. Центральна, 10, звернулася до місцевого підприємства «Енерго-Сервіс» з вимогою заміни лічильника електроенергії через його несправність.

Однак після повернення з відпустки Марія Іванівна виявила, що лічильник не був замінений, а рахунок за електроенергію зросла в рази. Вона вирішила звернутися до міського відділу житлово-комунального господарства та послуг з вимогою з'ясувати причину та вимоги щодо подальших дій.

Складіть відповідний запит.

Ситуаційне завдання 9

Верховна Рада України звернулася до Конституційного Суду з проханням дати офіційне тлумачення щодо відповідності Конституції питань, пов'язаних зі змінами до Конституції України, які пропонуються винести на всеукраїнський референдум з народної ініціативи. Ці питання стосуються збільшення кількості народних депутатів до 600 та зниження вікового порога для їх обрання до 18 років. Верховна Рада України просить Суд чітко визначити, чи відповідають ці зміни Конституції України, та дати ґрунтовне офіційне тлумачення з цього приводу.

Скласти Конституційне звернення.

Ситуаційне завдання 10

Жителі міста Звенигородськ рішуче вирішили взяти участь у контролі за використанням бюджетних коштів місцевої ради. Для цього вони вирішили подати запит на отримання публічної інформації щодо видатків за останні півроку.

На чолі цієї ініціативи стоїть Іваненко Людмила Петрівна, пенсіонерка та активістка громадських організацій. Вона надто цікавиться тим, як використовуються гроші, які збирають у місцевих мешканців у вигляді податків та інших обов'язкових платежів.

У своєму запиті Людмила Петрівна бажає отримати таку інформацію:

1. Розпис видатків міської ради за останні півроку (з червня 2023 року по січень 2024 року).
2. Детальний звіт про витрати на ремонт і благоустрій міських парків і скверів.
3. Інформацію про витрати на освіту та культуру міста, зокрема заробітні плати вчителів та культурних працівників.

Упевнена в праві громадян на доступ до публічної інформації, Іваненко Людмила Петрівна вирішила надіслати офіційний запит до відділу фінансів міської ради, де просить надати цю інформацію у найшвидший термін.

Складіть відповідний запит.

Ситуаційне завдання 11

Салко І. О. є членом Національної спілки письменників України, лауреатом державних та міжнародних премій. 2016 року після наукової експертизи написаний ним трактат «Ідея Гармонії. Українська національна Ідея» було видано на замовлення Міністерства культури України видавництвом «Дніпро» (м. Київ).

Він звернувся до ГО «Мистецьке об'єднання «Остання Барикада» з письмовою заявою про залучення його для доповіді на форумі як автора зазначеного трактату. Вказану заяву відповідач отримав 19 січня 2020 року, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення.

Однак відповіді на зазначену заяву Салко І. О. не отримав. Він вважає бездіяльність відповідача протиправною та такою, що порушує вимоги Закону України «Про звернення громадян».

Складіть відповідну заяву.

Ситуаційне завдання 12

01.04.2024 до директора школи звернувся батько одного з учнів з усним зверненням, а саме зі скаргою на жорстоке поводження з дитиною в навчальному закладі. Директор визнав скаргу необґрунтованою. 10.04.2024 батько звернувся з письмовою скаргою (з тим самим мотивом) до Солом'янського відділу освіти. 02.05.2025 Відділ освіти дав відповідь – відписку, що це питання перебуває на контролі в начальника відділу, будуть використані всі можливості для виправлення цієї ситуації, що адміністрація школи шукає варіанти та прийняте рішення буде максимально враховувати запити батьків, інтереси дітей.

Чи є в діях директора порушення норм чинного законодавства?

Складіть скаргу.

Ситуаційне завдання 13

Суд залишив позовну заяву без розгляду через повторну неявку в судове засідання позивача без поважної причини. Учасник був у належний спосіб повідомлений про судове засідання. Позивач стверджує, що передав до суду заяву про розгляд справи за його відсутності. Неявка позивача не перешкоджає розгляду справи.

Складіть заяву про розгляд справи без участі сторони.

Ситуаційне завдання 14

20.12.2023 Коваль В. В. подав заяву про відвід судді Гольки В. О. до канцелярії суду апеляційної інстанції. 23.12.2023 головуючий суддя Гольки В. О. у складі судді Сушко Л. П. та Березовенко Р. В. призначили розгляд справи на 22.01.2024. 07.01.2024 Коваль В. В. повторно подав заяву про відвід судді Гольки В. О. 22.01.2024 у судовому засіданні Коваль В. В. заявлено відвід головуючому судді Гольки В. О. у зв'язку з тим, що він брав участь у розгляді цивільної справи № 368/1089/19-ц провадження 22-ц/780/7689/13 у складі колегії суддів Антоненко В. І., Касьяненко Л. І., Гольки В. О. та 17.04.2020 ця колегія ухвалила рішення про відмову в задоволенні позову Коваль В. В. до Коваль І. О. про усунення від права на спадкування, у зв'язку із чим викликає сумнів у неупередженості або об'єктивності та є зацікавленим у вирішенні справи на користь іншої сторони.

Скласти заяву про відвід судді Гольки В. О. до Київського апеляційного суду.

Словник юридичних термінів

Відкладення розгляду справи – перенесення судового розгляду на іншу дату, визначену судом, з метою більш детального дослідження обставин справи або через інші причини, передбачені законом.

Додаткове рішення – судовий акт, що виноситься для усунення недоліків попереднього рішення, пов'язаних з його неповнотою або неправильним тлумаченням норм права.

Законна сила судового рішення – юридична властивість судового рішення, що робить його обов'язковим для виконання сторонами та іншими учасниками справи, а також самим судом.

Заочний розгляд справи – розгляд справи за відсутності відповідача, який був належним чином повідомлений про дату та місце судового засідання.

Зупинення провадження у справі – тимчасове припинення розгляду справи на певний строк з причин, визначених цивільним процесуальним законодавством.

Судовий розгляд справи – центральна стадія цивільного судочинства, де суд, досліджуючи обставини справи й пояснення сторін та інших учасників, виносить рішення за сутністю спору.

Судове рішення – юридичний акт, що ухвалюється судом у результаті розгляду справи, яким остаточно вирішуються спірні правовідносини між сторонами.

Факультативне зупинення провадження – можливість суду зупинити провадження у справі на певний строк з підстав, визначених законом, за заявою однієї зі сторін або з власної ініціативи.

Фіксування цивільного процесу – обов'язкове документальне оформлення всіх процесуальних дій суду, сторін та інших учасників цивільного судочинства, а також обставин справи, що досліджуються в ході розгляду.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від. 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

3. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text

4. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text

5. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text

6. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text

7. Про захист інформації в інформаційно-телекомуніка-ційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text

8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text

9. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : Указ Президента України від 7 лютого 2008 року №109/2008. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/109/2008#Text

Допоміжний

10. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

11. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс : підруч. для студ. спец. вищ. навч. закл. К. : Концерн-Видавничий Дім-Ін Юре, 2019.

2.2. ТЕОРІЯ ПРАВОСУДДЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

План

1. Цивільна процесуальна форма та її значення.
2. Види цивільного провадження.
3. Підстави та порядок звернення до іноземних органів.
4. Звернення до Європейського суду з прав людини.

Питання для самоконтролю

1. Цивільна процесуальна форма та її значення.
2. Позовне провадження та його види.
3. Загальне позовне провадження.
4. Спрощене позовне провадження.
5. Наказне провадження.
6. Окреме провадження.
7. Підстави та порядок звернення до іноземних органів.
8. Легалізація іноземних офіційних документів.
9. Участь у справі іноземців і порядок оформлення процесуальних документів.
10. Звернення до Європейського суду з прав людини.

Тести

1. Сторонами в наказному провадженні є:

а) позивач і відповідач;

б) кредитор і боржник;

в) стягувач і боржник;

г) заявник і боржник.

2. У межах якого провадження розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів:

а) позовного;

б) наказного;

в) окремого;

г) спрощеного.

3. Сторонами окремого провадження є:

а) позивач і заінтересовані особи;

б) заявник і заінтересовані особи;

в) заявник і боржник;

г) заявник і відповідач.

4. Який міжнародний акт є нормативною базою для встановлення іноземного права за допомогою правової допомоги:

а) Конвенція про права людини. Ця конвенція не зосереджена на встановленні іноземного права;

б) Європейська конвенція про інформацію. Ця конвенція спеціально розроблена для полегшення доступу до інформації про іноземне право;

в) Конвенція про легалізацію документів. Ця конвенція стосується легалізації документів, а не встановлення іноземного права;

г) Конвенція про правову допомогу. Ця конвенція, крім іншого, чітко визначає процедури встановлення іноземного права для надання правової допомоги.

5. Органи, які мають право робити запит про надання інформації відповідно до Європейської конвенції про інформацію щодо іноземного законодавства:

а) органи прокуратури;

б) Міністерство закордонних справ України;

в) судові органи;

г) усі вищеперераховані.

6. Якою мовою складаються запит про надання інформації та додаткові документи відповідно до Європейської конвенції про інформацію щодо іноземного законодавства:

а) англійською;

б) французькою;

в) мовою запитуваної держави;

г) мовою держави, куди надсилається запит.

7. Де визначено порядок звернення суду України з дорученням за кордон:

а) Конвенція про правову допомогу. Ця конвенція дійсно містить положення про міжнародну правову допомогу, але не зосереджена на порядку звернення суду з дорученням;

б) Інструкція Мін'юсту України. Цей документ чітко описує процедуру звернення суду з дорученням за кордон, ґрунтуючись на міжнародних договорах;

в) Європейська конвенція про інформацію. Ця конвенція стосується доступу до інформації про правові системи інших країн, а не порядку виконання судових доручень;

г) Конвенція про легалізацію документів. Ця конвенція зосереджена на легалізації документів, а не на порядку виконання судових доручень.

8. Україна як член Ради Європи ратифікувала Європейську конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод у:

а) 1953 р.;

б) 1991 р.;

в) 1997 р.;

г) 2000 р.

9. Вимоги до заповненої у належний спосіб заяви викладені у статті:

а) 47 Конвенції;

б) 49 Конвенції;

в) 47 Регламенту Суду;

г) 49 Регламенту Суду.

10. Суд відмовляє у визнанні мирової угоди у випадку:

а) домовленості виходять за предмет позову;

б) умови мирової угоди порушують права та інтереси однієї зі сторін чи інтереси третіх осіб;

в) умови мирової угоди порушують права та інтереси третіх осіб;

г) усі відповіді правильні.

11. Сторони можуть укласти мирову угоду та повідомити про це суд, зробивши спільну письмову заяву:

а) на будь-якій стадії судового процесу;

б) на стадії виконання судових рішень;

в) на стадії розгляду справи за сутністю;

г) на стадії ухвалення й оголошення рішення.

12. Мирова угода укладається в:

а) усній формі:

б) письмовій формі;

в) письмовій формі з нотаріальним посвідченням;

г) як в усній, так і в письмовій формах.

13. Ухвала про затвердження мирової угоди є:

а) виконавчим документом;

б) розпорядчим документом;

в) організаційним документом;

г) договірним документом.

14. Примушення до виконання умов мирової угоди проводиться в судовому порядку через подання:

а) зустрічного позову;

б) клопотання;

в) позовної заяви;

г) відзиву.

15. Яку форму потрібно використовувати для звернення до органів прокуратури України з метою отримання публічної інформації:

а) запит на інформацію – ця форма є офіційним запитом на отримання публічної інформації та відповідає вимогам законодавства;

б) заява на надання інформації – ця форма також може бути використана, але «запит» є більш поширеним та чітким терміном;

в) «клопотання» зазвичай використовується для звернення до суду, а не для запиту публічної інформації;

г) «прохання» може бути вжито в розмовному мовленні, але для офіційного звернення краще використовувати «запит» або «заява».

16. У якій формі подається запит:

а) усній;

б) письмовій;

в) іншій формі на вибір запитувача (поштою, факсом, телефоном, електронною адресою);

г) усі відповіді правильні.

17. Офіційне звернення до Конституційного Суду України, яке подається в письмовій формі, у якому викладається прохання перевірити, чи відповідає певний закон України (або його частини) Конституції України – це:

а) конституційне звернення;

б) конституційне подання;

в) конституційна скарга;

г) конституційне клопотання.

18. На яких підставах Суд може відмовити у відкритті конституційного провадження і визнати конституційну скаргу неприйнятною:

а) контент і вимоги скарги не мають реальних підстав;

б) скаргу подано з метою зловживання правом на звернення;

в) відмова може ґрунтуватися на обох підставах;

г) суд не може відмовити у відкритті провадження.

19. У якій формі можна подати запит на інформацію:

а) запит може подавати одна особа;

б) запит можуть подавати декілька осіб;

в) закон дозволяє обидві форми подання запиту;

г) форма запиту не має значення.

20. Які обов'язкові елементи повинен містити запит на інформацію:

а) контактні дані;

б) опис інформації;

в) підпис і дата;

г) усі відповіді правильні.

21. Яку форму потрібно використовувати для звернення до державних органів з метою отримання публічної інформації:

а) запит на інформацію;

б) заява на надання інформації;

в) клопотання на надання інформації;

г) прохання на надання інформації.

22. Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» письмовий запит на інформацію подається:

а) у довільній формі;

б) за формою, яка використовується у відповідній організації чи установі;

в) за формою державного зразка;

г) за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

23. Що відбувається з листами, скаргами, клопотаннями, заявами, зокрема позовними заявами, та іншими зверненнями, які не стосуються компетенції Конституційного Суду України:

а) такі звернення не приймаються до розгляду Судом;

б) ці звернення не опрацьовуються та не рухаються далі по системі;

в) секретаріат розглядає такі звернення згідно із Законом «Про звернення громадян»;

г) ці звернення надсилаються назад скаржнику.

24. **Стандартизований сертифікат чи штамп, який ставиться на документах або оформляється як додаток до документа:**

а) грамота;

б) екзекватура;

в) апостиль;

г) додатковий бланк.

25. Заяви до ЄСПЛ надсилаються:

а) тільки поштою;

б) тільки факсом;

в) факсом і по телефону;

г) поштою і по телефону.

26. Заяви до Європейського суду з прав людини можуть бути подані лише проти:

а) однієї чи декількох держав-учасниць Конвенції;

б) проти будь-якої держави;

в) проти приватної особи;

г) проти юридичних осіб.

27. Що робить суд, якщо під час розгляду справи в порядку окремого провадження виникає спір про право, який вирішується в рамках позовного провадження:

а) суд залишає заяву без розгляду;

б) повертає заяву та роз'яснює заінтересованим особам, що вони мають право подати позов на загальних підставах;

в) залишає заяву без руху та роз'яснює заінтересованим особам, що вони мають право подати позов на загальних підставах;

г) продовжує розгляд справи в окремому провадженні.

28. До заяв за сутністю справи не належить:

а) клопотання про залучення третіх осіб;

б) відзив;

в) відповідь на відзив;

г) пояснення третьої особи.

29. Доручення за кордон і документи, що до нього додаються, складаються мовою:

а) запитуваної держави;

б) мовою держави, до якої надсилається запит;

в) мовою, передбаченою відповідним міжнародним договором України;

г) таке питання законодавчо не закріплено.

30. Де можна провести консульську легалізацію документів:

а) легалізація може бути проведена в країні, де документ було видано;

б) документ можна легалізувати в країні, де його планують використовувати;

в) легалізація також може бути проведена в іншій країні, крім країни видачі та використання;

г) легалізацію можна зробити в будь-якій з трьох вищезазначених країн.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

Позивач Іванова Іванна Іванівна подала позов до Шевченківського районного суду м. Київ на Іванова Івана Івановича щодо поділу спільного майна подружжя: квартири № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м та автомобіля марки «Audi», 2018 року випуску, державний номерний знак АА8990ЕВ, номер кузова: 11111111111111111. Сторони не проти укласти мирову угоду та повідомити про це суд.

Складіть мирову угоду щодо цієї справи.

МИРОВА УГОДА

18 березня 2024 рік м. Київ

Ми, сторони за справою № 1111 про поділ спільного майна подружжя, що перебуває у провадженні Шевченківського районного суду м. Київ, Іванова Іванна Іванівна – Позивач та Іванов Іван Іванович – Відповідач, уклали Мирову угоду на таких умовах:

1. Мирова угода укладається сторонами з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок і стосується прав та обов'язків сторін щодо спільного майна подружжя: квартири № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м та автомобіля марки «Audi», 2018 року випуску, державний номерний знак АА8990ЕВ, номер кузова: 11111111111111111.

2. Сторони визнають указане майно спільною сумісною власністю подружжя Відповідача Іванова Івана Івановича та Позивача Іванової Іванни Іванівни.

3. Відповідач і Позивач, які діють свідомо, добровільно, за взаємною згодою та попередньою домовленістю, розуміючи значення своїх дій і їх правові наслідки, домовились, що з моменту визнання та затвердження Мирової угоди судом із закриттям провадження у справі квартира № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м переходить у власність Позивача Іванової Іванни Іванівни загалом без обмеження права вільно володіти, користуватися та розпоряджатися відповідно до чинного законодавства, а автомобіль марки «Audi», 2018 року випуску, державний номерний знак АА8990ЕВ, номер кузова: 11111111111111111 переходить у власність Відповідача Іванова Івана Івановича загалом без обмеження права вільно володіти, користуватися та розпоряджатися відповідно до чинного законодавства.

4. Позивач Іванова Іванна Іванівна на підставі ухвали суду про затвердження Мирової угоди набуває право здійснити реєстрацію за собою загалом права власності на квартиру № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м в органах реєстраційної служби.

5. Відповідач Іванов Іван Іванович зобов'язується не чинити перешкоди Позивачу Івановій Іванні Іванівні у здійсненні реєстрації за нею загалом права власності на квартиру № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м, для чого надати оригінали необхідних документів.

6. Позивач Іванова Іванна Іванівна, розуміючи значення своїх дій та їх правові наслідки, засвідчує, що після визнання та

затвердження Мирової угоди із закриттям провадження у справі вона втрачає будь-які майнові права на автомобіль марки «Audi», 2018 року випуску, державний номерний знак АА8990ЕВ, номер кузова: 11111111111111111.

7. Відповідач Іванов Іван Іванович, розуміючи значення своїх дій та їх правові наслідки, засвідчує, що після визнання та затвердження Мирової угоди із закриттям провадження у справі він втрачає будь-які майнові права на однокімнатну квартиру № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м, зокрема і право проживання та реєстрації за адресою квартири, зобов'язується впродовж двадцяти днів після набуття ухвали суду законної сили звільнити квартиру від своїх речей і знятися з реєстраційного обліку за цією адресою.

8. Сторони підтверджують, що умови Мирової угоди відповідають їх волі, ця угода укладена добровільно та без жодного примусу, угода не є фіктивною чи удаваною, а наміри Сторін відповідають змісту зобов'язань, визначених Мировою угодою.

9. Сторони заявляють, що цією Мировою угодою не порушуються права будь-яких відомих третіх осіб.

10. Зміст стст. 207, 208, 256 ЦПК України та наслідки затвердження судом Мирової угоди Сторонам зрозумілі.

11. Мирова угода набирає чинність з дня постановлення ухвали про затвердження цієї Мирової угоди.

У зв'язку з тим, що спір врегульовано Мировою угодою, провадження у справі № ___ просимо закрити та постановити ухвалу про визнання Мирової угоди.

Підписи сторін:

18 березня 2024 року Іванов Іван Іванович

18 березня 2024 року Іванова Іванна Іванівна

Ситуаційне завдання 1

2019 року Громадянка С. звернулася до Шевченківського районного суду м. Київ із заявою про стягнення заборгованості із заробітної плати та позовом про визнання незаконним звільнення з роботи. Дані справи розглядалися судами різних інстанцій упродовж 4–5 років. Суд 1-ї інстанції вирішив поновити позивачку на роботі та присудив сплатити заборгованість із заробітної плати. Суд апеляційної інстанції залишив рішення без змін, а суд касаційної інстанції відмовився приймати касаційну скаргу громадянки С.

Громадянка С. вирішила звернутися до Європейського суду з прав людини у зв'язку з порушенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а саме норм про розгляд справи впродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом (ст. 6) та права на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі (ст. 13).

Складіть звернення до Європейського суду з прав людини.

Ситуаційне завдання 2

20 березня 2020 року під час ознайомлення, відповідно до частини третьої статті 32 Закону України «Про вибори Президента України», з попереднім списком виборців, складеним для звичайної виборчої дільниці № 234578 на чергових виборах Президента України 31 березня 2020 року територіального виборчого округу № 153, Пінчук С. П. виявив долучення до списку виборців Антонюк Алли Вікторівни.

За інформацією Пінчука С. П., Антонюк А. В. вже більше року не проживає за вказаною у списку виборців адресою: вул. Замкова, 6 смт Гоща, Гощанський район, Рівненська область (номер у виборчому списку – 15), оскільки переїхала в інше місто до дочки.

20 березня 2020 року до дільничної виборчої комісії з виборів Президента України 31 березня 2020 року виборчої дільниці № 234578 територіального виборчого округу № 153 звернувся виборець Пінчук Сергій Петрович із заявою щодо неправильного долучення до списку виборців, які голосують на виборчій дільниці № 234578, виборця Антонюк Алли Вікторівни.

Скласти відповідний цивільно-правовий документ.

Ситуаційне завдання 3

Громадянин П. звернувся до територіального органу Мін'юсту за місцем проживання із заявою про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця, державний реєстратор відмовив П. у здійсненні державної реєстрації, обґрунтувавши таку відмову тим, що для державної реєстрації фізичної особи підприємця П. зобов'язаний подати також заяву про обрання фізичною особою спрощеної системи оподаткування.

Громадянин П. вважає, що рішення реєстратора є незаконним і бажає його оскаржити.

Керуючись законами України «Про безоплатну правову допомогу», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», напишіть від імені громадянина П. заяву про надання безоплатної первинної правової допомоги (вид правової допомоги – складання скарги на рішення державного реєстратора) до органу місцевого самоврядування за своїм місцем реєстрації та складіть від імені П. скаргу на рішення державного реєстратора на ім'я начальника територіального органу Мін'юсту.

Ситуаційне завдання 4

Громадянин Соколов М. В. звернувся до суду з позовом про стягнення матеріальної шкоди, заподіяної внаслідок ДТП з громадянином Калашніковим П. П. Під час підготовчого судового засідання сторони конфлікту спільно надали суду підписану мирову угоду, аби врегулювати спір на основі взаємних компромісів. Згідно з умовами угоди відповідач зобов'язаний виплатити позивачеві 83 500 грн (вісімдесят три тисячі п'ятсот гривень). Розрахунок здійснюється позивачем відповідачу негайно після затвердження мирової угоди судом, факт передачі грошових коштів буде підтверджено офіційним переказом коштів на рахунок позивача № 292431272. Зі свого боку позивач відмовляється від своїх позовних вимог до відповідача у вигляді відшкодування витрат у сумі 167 235,03 грн (сто шістдесят сім тисяч двісті тридцять п'ять гривень 03 коп.).

Яке рішення прийме суд? Складіть мирову угоду.

Ситуаційне завдання 5

Рішенням суду було постановлено: «Визнати за Нікітченко Н. Н. право власності на 1/2 частину будинку і виділити в рахунок частки кімнату розміром 17 кв. м».

Після вступу рішення в законну силу сторони домовилися укласти мирову угоду, згідно з якою Васько В. П. у рахунок частки в будинку виплачує Нікітченко Н. Н. грошову компенсацію в розмірі 15 000 грн, а Нікітченко Н. Н. від усіляких прав на будинок відмовляється. Сторони звернулися з проханням затвердити мирову угоду.

Чи можливе укладення мирової угоди на стадії виконання судового рішення? Складіть мирову угоду. Який порядок її затвердження і які наступають наслідки?

Ситуаційне завдання 6

Ігор Ковальов, мешканець м. Рівне, вирішив звернутися до суду з позовом до свого сусіда, Олександра Петренка. Під час ремонтних робіт у своїй квартирі Ігор стверджує, що Петренко, який проживає в квартирі знизу, несвоєчасно та без попередження ввімкнув водопостачання, що призвело до затоплення його квартири та значних матеріальних збитків. Ігор Ковальов погоджується на проведення переговорів, але Петренко відмовляється визнати свою вину та відшкодувати завдані збитки.

Визначте, який процесуальний акт повинен бути складений Ігорем Ковальовим для вирішення цієї ситуації. Розгляньте можливі кроки та етапи цивільного процесу, які Ігор може ініціювати для вирішення свого позову.

Ситуаційне завдання 7

Василь Іванов, громадянин України, перебуває в іншій країні та стикається з проблемою, яка вимагає втручання іноземних органів. Його автомобіль був украдений, і він звертається до адвоката з проханням надати йому інструкції щодо підстав та порядку звернення до іноземних органів для вирішення цієї ситуації.

Які дії адвоката в цій ситуації?

Ситуаційне завдання 8

Ольга Петрівна подає позов до суду проти компанії «ЕкспресМеблі», вимагаючи компенсації за пошкоджені меблі, які були доставлені їй у лютому 2023 року. Замовлені меблі не відповідають опису та мають видимі дефекти.

Складіть позовну від Ольги Петрівни до суду.

Ситуаційне завдання 9

Олександр і Наталія є сусідами, між ними виникають розбіжності стосовно користування прибудинковою територією. Олександр вважає, що частину його подвір'я незаконно використовує Наталія, встановивши там дитячий майданчик. Спроби вирішити конфлікт поза судом не призвели до результату. Олександр вирішує звернутися до суду та подає позов, у якому вказує на порушення своїх прав і вимагає від Наталії припинити використання частини його подвір'я.

Складіть позовну заяву.

Ситуаційне завдання 10

Іван, громадянин країни «А», висловлює свою незгоду з політичним керівництвом у своїй країні через соціальні мережі та публічні виступи. Відповідно до нового закону, який був прийнятий у країні, висловлювання Івана визнаються державною зрадою, та його затримують. Його затримання супроводжується обшуком і конфіскацією його особистого майна. Іван вирішує звернутися до Європейського суду з прав людини, переконаний у порушенні його прав на свободу вираження думки та недоторканність особистого майна. Іван подає заяву до Європейського суду з прав людини, викладаючи обставини свого затримання, обшуку та конфіскації майна, і стверджує, що це порушення його прав на свободу вираження думки та недоторканність особистого майна, які гарантовані Європейською конвенцією з прав людини.

Що має бути зазначено в заяві?

Ситуаційне завдання 11

Олена, громадянка країни «А», замовила електроніку через інтернет-магазин «GlobalGadgets», який базується в країні «В». Під час отримання товару виявилося, що виріб має серйозні дефекти, які не були зазначені на сайті. «GlobalGadgets» відмовляється від повернення коштів та обміну товару. Олена розглядає можливість звернення до іноземних органів для захисту своїх прав як споживача.

Які підстави вона може використати для цього?

Ситуаційне завдання 12

У провадженні районного суду Чернігівської області перебуває цивільна справа за позовом громадянина А до громадянина Б, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, Служба у справах дітей Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області, про усунення перешкод у спілкуванні з дитиною та участі в її вихованні. Розгляд цієї справи здійснюється у порядку загального позовного провадження.

Ухвалою суду від 8 грудня 2020 року у справі розпочато процедуру врегулювання спору за участю судді тривалістю двадцять днів з дня постановлення цієї ухвали, у зв’язку з чим провадження у справі було зупинене.

28 грудня 2020 року позивач до суду для участі у проведенні чергової спільної наради не з’явився, водночас подав проєкт мирової угоди, від підписання якої відповідачка відмовилася, інших мирових угод, які б були укладені сторонами, суду за час мирного врегулювання надано не було.

Використовуючи умови фабули, складіть проєкт мирової угоди.

Ситуаційне завдання 13

Наприкінці 2021 року Смотрова Людмила Іванівна зустріла Гуцул Олександра Івановича, вони почали проживати разом та вести спільне господарство, проте без реєстрації шлюбу. У них не було постійного місця проживання, вони переїжджали з квартири на квартиру.

2022 року вони придбали спільну квартиру, яка розташована за адресою: м. Київ, Проспект незалежності, буд. 15, кв. 209. На цю квартиру витратили спільно нажиті кошти. У ній вони разом проводили ремонт, купували нові меблі.

Під час укладення договору купівлі-продажу вказаної вище квартири покупцем в угоді був саме Гуцул Олександр Іванович.

10.03.2023 у Смотрової Людмили Іванівни та Гуцул Олександра Івановича народилася спільна донька – Гуцул Ангеліна Іванівна.

Скласти заяву про встановлення факту проживання однією сім'єю без шлюбу та визнання права спільної сумісної власності на майно.

Ситуаційне завдання 14

Демченко О. О. проживала разом з І. П. Карпенко. Як чоловік і дружина, вони вели спільне господарство, були пов'язані спільним побутом і мали взаємні права та обов'язки.

На початку 2020 року стан здоров'я Карпенка І. П. загострився і він помер у листопаді 2021 року. Після смерті Карпенка І. П. була відкрита спадщина, до якої також увійшли житловий будинок, у якому вони проживали спільно з О. О. Демченко. 2019 року було придбано автомобіль і земельну ділянку площею 0,2 га за адресою, що належить померлому.

До нотаріуса із заявою про відкриття спадкової справи звернувся спадкоємець Демченко О. О. Проте дружині померлого було надано відмову у зв'язку з тим, що заповіту Карпенко І. П. не складав і в шлюбі Демченко О. О. та Карпенко І. П. на момент смерті його не перебували.

Скласти позовну заяву про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, визнання права на спадкування за законом зі спадкоємцями першої черги спадкування.

Ситуаційне завдання 15

Мале підприємство «Агва» уклало з ТОВ «Вікторія» договір купівлі-продажу товару, за яким 1 липня мало забрати товар. Проте 3 липня, коли покупець прибув за ним, виявилося, що товар згорів

через удар блискавки в склад 2 липня під час грози. «Агва» планує подати позов до «Вікторії» з вимогою надати нову партію товару такої самої кількості та якості, а також відшкодувати збитки.

Складіть позов до суду про надання йому тієї самої кількості і якості товару та відшкодування збитків.

Ситуаційне завдання 16

ОСОБА_1 відмовлялася сплачувати за утримання будинку та прибудинкової території Кооперативному об'єднанню «ЖБК» упродовж року, що призвело до виникнення заборгованості. Кооперативне об'єднання «ЖБК» звернулось до суду для вирішення спору.

Складіть проєкт судового наказу за вимогою про стягнення заборгованості за утримання будинку та прибудинкової території з ОСОБА_1.

Ситуаційне завдання 17

Громадянин М. розлучився з Громадянкою С. після 10 років шлюбу. У шлюбі в них народилось двоє дітей, що тепер перебувають під опікою матері. Судом було призначено аліменти на користь дружини. Після року сплати аліментів Громадянин М. відмовився продовжувати сплачувати аліменти колишній дружині. Громадянка С. бажає звернутись до суду з позовом про стягнення аліментів.

Складіть проєкт позову про стягнення аліментів.

Ситуаційне завдання 18

Після смерті свого батька 12 січня 2021 року Громадянка Т. потрапила в аварію, поспішаючи на похорон. Після довгого лікування 30 вересня 2021 року вона, нарешті, змогла звернутись до нотаріуса для отримання спадщини, яка повинна була належати їй як єдиній спадкоємиці. Нотаріус повідомила їй, що вона пропустила строк прийняття спадщини та може його поновити лише через суд.

Складіть проєкт позовної заяви про поновлення строків прийняття спадщини.

Ситуаційне завдання 19

Громадянка С. доглядала за бабусею впродовж двох останніх років її життя. Після смерті бабуся не залишила заповіт. Після відкриття спадкової справи прийняти спадщину захотіла Громадянка С. та її тітка (донька спадкодавиці). Громадянка С. була обурена раптовим поверненням тітки, оскільки вона відмовилася допомагати матері, коли та важко захворіла й перебувала в безпорадному стані. Громадянка С. бажає подати позов до суду про усунення від права на спадкування відповідно до ч. 5 ст. 1224 ЦКУ.

Складіть проєкт позовної заяви.

Ситуаційне завдання 20

Позивач Іванова Івана Іванівна подала позов до Шевченківського районного суду м. Київ на Іванова Івана Івановича щодо поділу спільного майна подружжя: квартири № 1 по вул. Іванова, 1 у м. Київ загальною площею 100 кв. м та автомобіля марки «Audi», 2018 року випуску, державний номерний знак АА8990ЕВ, номер кузова: 12345678. Сторони не проти укласти мирову угоду та повідомити про це суд.

Складіть мирову угоду щодо цієї справи.

Ситуаційне завдання 21

Публічне акціонерне товариство «Нафта Чернігів» купила вексель АА1241241, виданий 22.05.2019 емітетом ТОВ «Транснафта» код ОКПО 432424 номінальною вартістю 23 000 000,00 грн. Потім 27.04.2022 між цими юридичними особами був підписаний договір доручення на купівлю векселів № Б-11-280, за умовами якого банківська установа брала на себе зобов'язання придбати в інтересах «Нафта Чернігів» вексель АА1241241, виданий 22.05.2019 емітетом ТОВ «Транснафта». Перед самою передачею векселя він був втрачений.

Справа в судді по заяві з визнанням втраченого цінного паперу недійсним з боку АТ «Нафта Чернігів» затягнулося, сторони дійшли до рішення прийняти компроміс та скласти мирову угоду.

Складіть мирову угоду щодо цієї справи.

Ситуаційне завдання 22

Іванов О. В. помер 2020 року. Єдиним його спадкоємцем є син Іванов П. О. (не одружений і не має дітей). 2023 року син Іванов П. О. звернувся до суду з позовом про визначення йому додаткового строку, достатнього для подання ним заяви про прийняття спадщини. Суд призначив йому додатковий строк. Проте впродовж цього строку Іванов П. О. вирішив відмовитися від спадщини у зв'язку з переїздом за кордон.

Скласти заяву про відмову від прийняття спадщини.

Ситуаційне завдання 23

У провадженні Малинського районного суду Житомирської області перебуває цивільна справа. Ухвалою Малинського районного суду Житомирської області від 26.01.2023 клопотання представника відповідача було задоволено та розпочато процедуру врегулювання спору за участю судді.

У ході проведення процедури врегулювання спору за участю судді було досягнуто укладання мирової угоди між сторонами.

Скласти ухвалу про припинення врегулювання спору за участю судді.

Ситуаційне завдання 24

Громадянка Шевченко працювала на посаді бухгалтера в ТОВ «ТехБуд». З 01.01.2023 роботодавець затримує їй виплату заробітної плати. Станом на 14.11.2023 сума заборгованості становить 50 000 грн.

Скласти заяву про видачу наказу про стягнення заробітної плати до місцевого районного суду.

Практичні завдання

Формулювання фабули завдання на підставі судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень (https://reyestr.court.gov.ua/) для складання цивільно-правових документів, а саме:

1. Складання звернення громадян.

2. Складання конституційного звернення.
3. Складання мирової угоди.
4. Складання звернення до Європейського суду з прав людини.
5. Складання запиту.

Словник юридичних термінів

Додаткове рішення – це акт суду, який виноситься для усунення недоліків попереднього рішення, пов'язаних з його неповнотою або неправильним тлумаченням норм права.

Заінтересована особа (боржник) у наказному провадженні – це особа, з якої за заявою стягувача на підставі боргового зобов'язання має бути стягнуто грошову суму або витребувано майно.

Заінтересовані особи в окремому провадженні – це особи, чиї права та обов'язки пов'язані з предметом окремого провадження і чиї права та обов'язки можуть вплинути на результат розгляду справи.

Заочний розгляд справи – це розгляд справи за відсутності відповідача, який був належним чином повідомлений про час та місце судового засідання.

Заявник (стягувач) у наказному провадженні – це особа, яка звертається до суду із заявою про видачу судового наказу для стягнення з боржника грошової суми або майна.

Заявник в окремому провадженні – це особа, яка звертається до суду з заявою про встановлення юридичних фактів, що мають значення для захисту її прав та інтересів.

Наказне провадження – це спрощений порядок розгляду судом справ про стягнення грошових коштів або витребування майна, коли вимоги стягувача ґрунтуються на беззаперечних доказах.

Мирова угода – це домовленість між сторонами спору, затверджена судом, якою вони припиняють використовуючи взаємні компроміси.

Окреме провадження – це вид цивільного судочинства, в якому суд установлює юридичні факти, що мають значення для захисту прав та інтересів особи.

Судовий наказ – це рішення суду особливої форми, яке є одночасно виконавчим документом і підлягає негайному виконанню.

Судове рішення – це рішення суду, ухвалене за результатами розгляду справи будь-якого виду судочинства.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

2. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15

3. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 № 995_004, ратифікована Законом України від 17.07.97 № 475/97-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

4. Європейська конвенція про інформацію щодо іноземного законодавства / Верховна Рада України від 14.07.1993 № 995_112. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_112

5. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів / Верховна Рада України від 10.01.2002 № 995_082. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082

Допоміжний

6. Грабовська Г. М., Жаб'як А. А. Новели позовного провадження в цивільному судочинстві. *Юридичний вісник.* 2019. № 1 (50). С. 114–121.

7. Караман І. В., Козіна В. В. Європейський суд з прав людини, Європейська конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше знайомство. К. : ВАІТЕ, 2018. 136 с.

8. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

9. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс : підруч. для студ. спец. вищ. навч. закл. К. : Концерн – Видавничий Дім – Ін Юре, 2019.

ТЕМА 3
3.1. МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

План

1. Коло осіб, які беруть участь у справі, особливості їх процесуального статусу.
2. Фактичні обставини справи: порядок їх дослідження та використання.
3. Судова промова: особливості підготовки та складання. Судові дебати.
4. Позовна заява: особливості складання.
5. Зустрічний позов: особливості складання.

Питання для самоконтролю

1. Коло осіб, які беруть участь у справі, особливості їх процесуального статусу.
2. Види інтересів.
3. Фактичні обставини справи: порядок їх дослідження та використання.
4. Види обставин.
5. Судова промова: особливості підготовки та складання.
6. Судові дебати.
7. Позовна заява: особливості складання.
8. Зустрічний позов: особливості складання.

Тести

1. Позовна заява подається до суду в:

а) письмовій формі і підписується позивачем або його представником, або іншою особою, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи;

б) усній формі;

в) довільній формі на розсуд позивача;

г) інша відповідь.

2. Позовна заява повинна містити:

а) найменування суду першої інстанції, до якого подається заява;

б) зазначення ціни позову, якщо позов підлягає грошовій оцінці; обґрунтований розрахунок сум, що стягуються чи оспорюються;

в) зміст позовних вимог: засіб (засоби) захисту прав або інтересів, передбачений законом чи договором, або інший засіб (засоби) захисту прав та інтересів, який не суперечить закону і який позивач просить суд визначити в рішенні; якщо позов подано до кількох відповідачів – зміст позовних вимог щодо кожного з них;

г) усі відповіді правильні.

3. Залежно від предмета позову та суб'єктного складу сторін спірних правовідносин позовна заява подається в порядку:

а) цивільного, господарського судочинства;

б) адміністративного;

в) кримінального;

г) усі відповіді правильні.

4. Відповідач має право подати до позивача зустрічний позов для спільного розгляду з первісним позовом:

а) до початку розгляду судом справи за сутністю;

б) під час розгляду судом справи за сутністю;

в) після закінчення розгляду судом справи за сутністю;

г) у будь-який момент.

5. Суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо:

а) у провадженні цього чи іншого суду є справа зі спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;

б) є рішення суду іноземної держави, визнане в Україні в установленому законом порядку, щодо спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;

в) настала смерть фізичної особи або оголошено її померлою чи припинено юридичну особу, які звернулися із позовною заявою або до яких подано позов, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва;

г) усі відповіді правильні.

6. Заявами за сутністю справи є:

а) позовна заява, відзив на позовну заяву, заперечення:

б) відповідь на відзив, заперечення, ухвала;

в) пояснення третьої особи щодо позову, позовна заява, ухвала;

г) пояснення третьої особи щодо відзиву.

7. Відзив як форма заперечення проти позовної заяви повинен містити:

а) найменування (ім’я) позивача та номер справи;

б) обставини, які визнаються відповідачем, а також правову оцінку обставин, надану позивачем, з якою відповідач погоджується;

в) заперечення (в разі наявності) щодо наведених позивачем обставин і правових підстав позову, з якими відповідач не погоджується, з посиланням на відповідні докази та норми права;

г) усі відповіді правильні.

8. У випадку подання зустрічного позову у справі, яка розглядається за правилами спрощеного позовного провадження, суд постановляє ухвалу про перехід до розгляду справи:

а) правилами загального позовного провадження;

б) правилами спрощеного позовного провадження;

в) правилами наказного провадження;

г) правилами позовного провадження.

9. Зустрічний позов може бути поданий:

а) до відповідача;

б) лише до первісного позивача (або одного зі співпозивачів);

в) до відповідача та до позивача;

г) до всіх сторін судового процесу.

10. Часові межі подання зустрічного позову:

а) до попереднього судового засідання;

б) під час попереднього судового засідання;

в) після попереднього судового засідання;

г) до або під час попереднього судового засідання.

11. У зустрічній позовній заяві доцільно зазначати:

а) вона подається саме як зустрічна, хто є первісним позивачем, коротко викладати сутність первісного позову;

б) вона подається саме як зустрічна, хто є первісним позивачем, коротко викладати сутність первісного позову, а також обґрунтовувати взаємопов'язаність з первісним позовом і доцільність сумісного розгляду;

в) хто є первісним позивачем, коротко викладати сутність первісного позову, а також обґрунтовувати взаємопов'язаність з первісним позовом і доцільність сумісного розгляду;

г) коротко викладати сутність первісного позову, а також обґрунтовувати взаємопов'язаність з первісним позовом і доцільність сумісного розгляду.

12. Зустрічні позови бувають:

а) про визнання, про присудження, про перетворення;

б) віндикаційні, негаторні;

в) позитивні, негативні;

г) тотожні, подібні, взаємозалежні.

13. Захищаючись проти заявленого позову, відповідач може вибрати один зі способів звернення до суду:

а) заявити заперечення;

б) подати зустрічний позов;

в) заявити заперечення або подати зустрічний позов;

г) відповідач не має такого права.

14. У разі відмови позивача від позову та припинення щодо нього провадження заперечення відповідача:

а) не розглядаються;

б) відтерміновуються;

в) переносяться на невизначений термін;

г) розглядаються терміново.

15. Основні засади судової промови:

а) психологічна, етична;

б) логічна й етична;

в) психологічна, етична та логічна;

г) комунікативна та логічна.

16. Предметом судової промови у суді та інстанції є:

а) фактичні обставини справи й оцінка доказів;

б) пропозиція застосування певного закону;

в) пропозиція про винесення окремої ухвали в разі наявності для цього підстав;

г) усі відповіді правильні.

17. Звернена до суду та інших учасників судочинства й присутніх під час розгляду цивільної, адміністративної справи, в якій містяться висновки щодо певної справи, – це:

а) репліка;

б) судова промова;

в) звернення;

г) судові дебати.

18. У структурі судових дебатів виділяються такі функції, як:

а) загальна та спеціальна;

б) комунікативна й інформативна;

в) психологічна та логічна;

г) інформативна та логічна.

19. Судові промови цивільного позивача та цивільного відповідача або їх представників своїм основним змістом мають питання, які стосуються відшкодування завданої злочином майнової шкоди, а саме:

а) доведення чи недоведення факту вчинення злочину;

б) наявність чи відсутність підстав для подання й задоволення позову;

в) розміру відшкодування;

г) усі відповіді правильні.

20. Учасників цивільних процесуальних правовідносин (крім суду) ЦПК України поділяє на такі групи:

а) сторона обвинувачення та сторона захисту;

б) учасники судового процесу та учасники судового розгляду;

в) учасники справи та інші учасники судового процесу;

г) позивачі, відповідачі, їх представники та зацікавлені особи.

21. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин, які наділені юридичною заінтересованістю, що визначає їх правовий статус під час розгляду й вирішення цивільної справи:

а) учасники справи;

б) сторони справи;

в) заінтересовані особи;

г) органи й особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.

22. Учасники справи зобов'язані:

а) з'являтися в судове засідання за викликом суду, якщо їх явка визнана судом обов'язковою;

б) оскаржувати судові рішення у визначених законом випадках;

в) подавати всі наявні у них докази в порядку та строки, встановлені законом або судом, а також приховувати докази;

г) брати участь у дослідженні доказів.

23. Реалізувати право на захист порушеного чи оспорюваного права можливо за рахунок:

а) письмового звернення до суду у формі заяви, клопотання чи скарги;

б) усного звернення до суду у формі позовної заяви чи скарги;

в) письмового звернення до органів державної влади у формі заяви;

г) письмового звернення до суду у формі позовної заяви чи скарги.

24. Етап підготовки судової промови, на якому потрібно проаналізувати структурованість судового процесу, тобто визначити його учасників, мету виступу та спрогнозувати хід процесу, його можливі варіанти:

а) аналітичний етап;

б) стратегічний етап;

в) тактичний етап;

г) редакційний етап.

25. Загальновизнана структура судової промови, що відбиває як процесуальні вимоги, так і судову практику, складається з таких елементів:

а) викладення фактичних обставин справи, аналіз та оцінка доказів, що визнані судом як такі; аналіз причин та умов, що спричинили правопорушення (злочин), висновок щодо міри покарання та позовних вимог, тобто пропозиція моделі судового рішення;

б) виділення основних фактів, що стосуються події та визначення виду і міри поведінки;

в) аналіз причин та умов, що спричинили правопорушення (злочин), висновок щодо міри покарання та позовних вимог, тобто пропозиція моделі судового рішення;

г) вступне слово, викладення фактичних обставин, доказування своїх аргументів, заключна частина.

26. Риторична вимога до судової промови, під якою розуміється така побудова промови, що забезпечує досконаліть аргументації тези:

а) логічна обґрунтованість;

б) полемічність;

в) композиційна стрункість;

г) культура мовлення.

27. Складним завданням у судовій промові є поєднання двох стилів мовлення:

а) юридичного, тобто юридичної термінології та художнього для підсилення сприйняття;

б) побутового, який досить часто відбиває фактичний бік судового розгляду, та професійного;

в) професійного та художнього, що дає змогу впливати на сприйняття учасниками обставин;

г) публіцистичного та юридичного.

28. Головуючий може зупинити промовця лише тоді, коли:

а) він виходить за межі справи, що розглядається судом, або повторюється;

б) він істотно не виходить за визначені судом межі часу для викладення промов у судових дебатах;

в) коли це підтримають інші учасники судового процесу;

г) взагалі не має права зупинити промовця.

29. Документ, який подається позивачем до суду в установленій процесуальним законом формі та містить вимогу про примусовий захист порушеного права чи інтересу:

а) клопотання про розгляд справи;

б) зустрічна позовна заява;

в) позовна заява;

г) заява про примусовий захист порушеного права чи інтересу.

30. Зустрічний позов – це:

а) документ, який подається позивачем до суду в установленій процесуальним законом формі та містить вимогу про примусовий захист порушеного права чи інтересу;

б) матеріально-правова вимога відповідача до позивача, яка заявляється для сумісного розгляду з первісним позовом;

в) документ, що подається позивачем до відповідача, у якому позивач викладає додаткові умови, що не були зазначені в основній позовній заяві;

г) матеріально-правова вимога позивача до відповідача, яка заявляється для сумісного розгляду з первісним позовом.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

Між Вайда Володимиром Івановичем та АТ «СК «ІНГО» був укладений поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів № 5221786. Забезпечений транспортний засіб за полісом – «Renault», державний № ВС9093ЕТ.

У період дії полісу 24.04.2021 на кільці вул. Городецька, м. Львів – а-д Західний обхід м. Львова 5 км + 300 м, трапилась дорожньо-транспортна пригода за участю автомобіля «Renault», державний № ВС9093ЕТ (власник – Вайда Володимир Іванович, водій – Вайда Олег-Зеновій Володимирович), водій не впорався з керуванням та скоїв виїзд на кільце, наїзд на перешкоду, а саме на дорожній знак 1.4.1 (бордюр). Унаслідок ДТП автомобіль отримав механічні пошкодження з матеріальними збитками.

Згідно з постановою Залізничного районного суду м. Львів Вайда Олег-Зеновій Володимирович визнаний винним у скоєнні ДТП, що трапилась 24.04.2021, а також зазначено, що він скоїв ДТП у стані алкогольного сп'яніння. Враховуючи те, що цивільно-правова відповідальність водія (Вайди Олег-Зеновя Володимировича) забезпеченого транспортного засобу, застрахована в АТ «СК «ІНГО», то потерпілий у ДТП (Служба автомобільних доріг у Львівській області) звернувся до АТ «СК «ІНГО» з метою

отримання відшкодування. АТ «СК «ІНГО», на підставі зібраних документів по справі, враховуючи умови страхування, здійснила виплату страхового відшкодування на користь потерпілого в розмірі 5 112,00 грн.

Відповідно до 38.1.1 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» страховик після виплати страхового відшкодування має право подати регресний позов до страхувальника або водія забезпеченого транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду, якщо він керував транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Складіть проєкт позовної заяви про повернення (регрес) грошових коштів.

Судове рішення в ЄДРСР: https://reyestr.court.gov.ua/Review/117255568

ЗРАЗОК

Залізничний районний суду м. Львова

Адреса: 79000, Львівська обл., м. Львів,
вул. Степана Бандери, 3
Телефон: (032) 261-38-50
E-mail: inbox@zl.lv.court.gov.ua

Позивач: Акціонерне товариство
«Страхова компанія «ІНГО»

Код ЄДРПОУ 16285602
Адреса: 01054, м. Київ,
вул. Бульварно-Кудрявська, 33
Телефон: 0 800 215 553
E-mail: office@ingo.ua
Кабінет в ЄСІТС:

Представник Позивача: Адвокат Садовий Андрій Олексійович

що діє на підставі договору № __ від _____
Адреса: 08205, Київська обл., м. Ірпінь,
вул. Університетська, 10/1, оф. 1
Телефон: +38067 657 22 10
E-mail: sd-31@ukr.net
Кабінет в ЄСІТС:

Відповідач: Вайда Олег-Зеновій Володимирович

Адреса: 79052, Львівська обл., м. Львів,
вул. Сластіона, буд. 2, кв. 77
Паспорт:
РНОКПП: 3503607216
Засоби зв'язку невідомі
Відомості про електронний кабінет відсутні

Ціна позову: 5 112,00 грн
Судовий збір: 3 028,00 грн

ПОЗОВНА ЗАЯВА

про відшкодування шкоди в порядку регресу

Зазначення ціни позову, судового збору

Відповідно до абз. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України від 08.07.2011 № 3674-VI «Про судовий збір» за подання до суду позовної заяви справляється судовий збір. Відповідно до ч. 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» за подання до суду позовної заяви майнового характеру, яка подана юридичною особою, судовий збір сплачується у розмірі 1,5 відсотка ціни позову, але не менше 1 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб і не більше 350 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Позивач зазначає, що попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які Позивач поніс і які очікує понести в зв'язку з розглядом справи, є судовий збір у розмірі 3 028,00 грн.

Щодо питання підсудності

Відповідно до п. 9 ст. 28 Цивільного процесуального кодексу України *позови до Відповідача, місце реєстрації проживання або перебування якого невідоме, подаються за місцезнаходженням майна відповідача чи за останнім відомим зареєстрованим його місцем проживання або перебування чи постійного його заняття (роботи).*

Згідно з відповіддю патрульної поліції, постановою Залізничного районного суду м. Львів у справі від 24.05.2021 № 462/3024/21 та постановою Пустомитівського районного суду Львівської області у справі від 28.08.2023 № 450/1609/21 місце проживання Відповідача існує за адресою: Львівська обл., м. Львів, вул. Сластіона, буд. 2, кв. 77. Керуючись зазначеним, позов подається саме до Залізничного районного суду м. Львова.

Зміст позовних вимог:

– відкрити провадження у цивільний справі за позовом до Відповідача.

– стягнути з Відповідача (Вайди Олега-Зеновія Володимировича) матеріальну шкоду у розмірі 5 112,00 грн на користь Позивача;

– стягнути з Відповідача (Вайди Олега-Зеновія Володимировича) витрати щодо сплати Позивачем судового збору в розмірі 3 028,00 грн.

Викладення обставин справи

Між Вайдою Володимиром Івановичем та АТ «СК «ІНГО» (далі – Позивач) був укладений поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів № 5221786. Забезпечений транспортний засіб за полісом – Renault Megane, державний № ВС9093ЕТ.

У період дії полісу 24.04.2021 у м. Львів на автодорозі м-10-01 – західний обхід, 5 км, 300 м, мала місце дорожньо-транспортна пригода з участю автомобіля Renault Megane, державний № ВС9093ЕТ (власник – Вайда Володимир Іванович, водій – Вайда Олег-Зеновій Володимирович, тобто Відповідач).

Вайда Олег-Зеновій Володимирович, керуючи легковим автомобілем, здійснив дорожньо-транспортну пригоду, в результаті якої державі в особі Служби автомобільних доріг у Львівській області заподіяно майнову шкоду, яка виражається в пошкодженні попереджувального дорожнього знака 1.4.1 «Напрямок повороту».

Згідно з відповіддю поліції щодо ДТП та постановою Залізничного районного суду м. Львів у справі від 24.05.2021 № 462/3024/21 Відповідача визнано винним у скоєнні ДТП, що мала місце 24.04.2021.

Отже, враховуючи те, що водія забезпеченого транспортного засобу визнано винним у ДТП і цивільно-правова відповідальність Відповідача застрахована в АТ «СК «ІНГО», то потерпіла внаслідок ДТП сторона (Служба автомобільних доріг у Львівській області) звернулася до АТ «СК «ІНГО» з метою отримання відшкодування.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» *обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих унаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників*.

П. 22.1 ст. 22 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» свідчить, що *у разі настання страхового випадку страховик у межах страхових сум, зазначених у страховому полісі, відшкодовує у встановленому цим Законом порядку оцінену шкоду, заподіяну внаслідок дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю, майну третьої особи*.

Після звернення потерпілого до Позивача із Заявою про виплату страхового відшкодування страховиком вищевказана заява була прийнята та були здійснені дії щодо встановлення всіх обставин події, визначенню розміру збитку та виплаті страхового відшкодування.

Так, Позивач на підставі зібраних документів щодо справи, враховуючи умови страхування, здійснив виплату страхового

відшкодування на користь Служби автомобільних доріг у Львівській області у розмірі 5 112,00 грн. Цей факт підтверджується страховим актом і платіжним дорученням про виплату страхового відшкодування.

Пунктом 34.4 статті Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» передбачено, що *для визначення причин настання страхового випадку та розміру збитків страховиком, МСТБУ залучаються їх працівники. Страховиком, МСТБУ та потерпілими також можуть залучатися аварійні комісари, експерти або юридичні особи, у штаті яких є аварійні комісари чи експерти*.

Звернемо увагу, що сума виплати в розмірі 5 112,00 грн була розрахована на підставі Зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва (копія додається), який був наданий Службою автомобільних доріг у Львівській області, згідно з якою вартість ремонту становила 5 112,00 грн. Виплата страхового відшкодування здійснювалася безпосередньо на рахунок потерпілого.

Розрахунок суми, що стягується з Відповідача, визначається так:

5 112,00 грн (розрахований розмір
страхового відшкодування) – 0,00 грн (розмір франшизи
за договором страхування) = 5 112,00 грн.

Постановою Пустомитівського районного суду Львівської області у справа від 28.08.2023 № 450/1609/21 Вайда Олег-Зеновій Володимирович притягнений до адміністративної відповідальності за ч. 2 ст. 130 КУпАП, що свідчить про його перебування в момент ДТП, яка мала місце 24.04.2021, в стані алкогольного сп'яніння.

Відповідно до п. 1 ст. 1191 Цивільного кодексу України «*особа, яка відшкодувала шкоду, заподіяну з вини іншого, має право зворотної вимоги (регресу) до винної особи в розмірі виплаченого відшкодування, якщо інший розмір не встановлений законом*».

Відповідно до пункту 38.1.1 ст. 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» *Страховик після виплати страхового відшкодування має право подати регресний позов до страхувальника або водія забезпеченого транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду, якщо він керував транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.*

Отже, враховуючи вищезазначене, в цьому випадку є підстава для звернення до Відповідача з регресним позовом про відшкодування завданої шкоди, оскільки цивільно-правова відповідальність водія транспортного засобу Renault Megane, державний № ВС9093ЕТ, була застрахована в Позивача за полісом № 5221786 та за цим полісом здійснено виплату страхового відшкодування потерпілому.

Відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору

З метою досудового врегулювання спору Позивач спілкувався з Відповідачем у телефонному режимі, направляв лист щодо відшкодування шкоди, але останнім збиток так і не був відшкодований.

Згідно з п. 10 ч. 3 ст. 175 ЦПК України Позивач підтверджує, що не подавав іншого позову (позовів) до цього самого Відповідача з тим самим предметом та з тих самих підстав.

Перелік документів, що додаються до заяви

1. Квитанція про сплату судового збору для суду – оригінал на 1 арк.;
2. Поліс № 5221786 – копія на 3 арк.;
3. Довідка про дорожньо-транспортну пригоду – копія на 2 арк.;
4. Зведений кошторисний розрахунок вартості об'єкта будівництва – копія на 4 арк.;
5. Відповідь поліції про ДТП – копія на 2 арк.;

6. Постанова суду у справі № __/__/__ – копія на 2 арк.;

7. Вимога про відшкодування майнової шкоди, завданої внаслідок ДТП – копія на 2 арк.;

8. Страховий акт № 4767722 – копія на 2 арк.;

9. Розпорядження на виплату № 4767722 – копія на 2 арк.;

10. Платіжного доручення про виплату страхового відшкодування – копія на 1 арк.;

11. Договір з адвокатом – копія, для суду на 3 арк.;

12. Ця позовна заява у 2-х примірниках для суду та Відповідача.

Представник АТ «СК «ІНГО»
Адвокат Андрій Садовий

01.04.2024

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

Шуль Євген В'ячеславович є співвласником квартири, яка розташована за адресою: м. Київ, вул. Замковецька, 94-Б, кв. 6.

Квартира розташована в житловому осередку «Ліпінка-3», огородженому парканом, який має два контрольно-пропускні пункти, обладнані шлагбаумом та пунктами охорони. Охорону здійснюють спільно співробітники ТОВ «Сіндікат груп» і ТОВ «Охоронне агентство Тур», які узгоджують власні дії через Руслана Віталійовича Колінька, який є начальником охорони ТОВ «Сіндікат груп» і водночас є співзасновником ТОВ «Охоронне агентство Тур».

Керуюча компанія «ЖБК Управдом» не укладала з ТОВ «Сіндікат груп» і ТОВ «Охоронне агентство Тур» угоду про надання послуг охорони від імені мешканців. Вони діють на підставі угод, укладених з окремими мешканцями «Ліпінки-3».

Шуль Є. В. не підписував жодних угод з ТОВ «Сіндікат груп» і ТОВ «Охоронне агентство Тур» і не замовляв у них будь-яких послуг й не уповноважував будь-яких осіб укласти угоду від мого імені, тому що мене не влаштовують умови надання цих послуг. Проте вони вважають мене користувачем послуг охорони й нараховують мені борг за користування цими послугами. 14 жовтня

2021 року до мене звернувся Колінько Р. В. з вимогою погасити цей борг і заявив про наміри чинити перешкоди в доступі до моєї квартири. Я попередив пана Колінька про незаконність його дій, але це його не зупинило.

За дорученням пана Колінька співробітники служби охорони стали чинити перешкоди в користуванні моїм житловим приміщенням, які проявлялися в тому, що вони не пропускали служби доставки, гостей, які приходили до мене, таксі, які ми викликали. Я не міг вільно замовити їжу, бутильовану воду або ліки. Вчителі, які проводять заняття з нашими дітьми, не могли потрапити на заняття. Такі перешкоди систематично чинилися охороною, зокрема 16 жовтня 2021 року, 19 жовтня (двічі впродовж дня), 23 жовтня, 24 жовтня, 3 листопада, 5 листопада, 9 листопада та 19 листопада і продовжують вчинятися.

Підготуйте позов від імені гр. Шуль.

ЗРАЗОК

Подільський районний суд міста Києва

_____

Адреса: 04071, м. Київ, вул. Хорива, 21
Телефон: (044) 425-45-55
E-mail: inbox@pd.ki.court.gov.ua

Позивач: Шуль Євген В'ячеславович

_____

РНОКПП: 2889915950
Місце реєстрації: Україна, 04078, м. Київ, вул. Замковецька, буд. 94-Б, кв. 6
Телефон: +380504102034
E-mail:
Кабінет в ЄСІТС:

Відповідач 1: ТОВ «Сіндікат груп»

_____

ЄДРПОУ: 41364197
Адреса: 01133, м. Київ,
вул. Мечникова, буд. 7-А, офіс 4

Телефон: 0442343160
E-mail:
Кабінет в ЄСІТС:

Відповідач 2: ТОВ «Охоронне агентство Тур»

_____

ЄДРПОУ: 40221517
Адреса: 02094, м. Київ,
вул. Магнітогорська, 1-В, офіс 209
Телефон: +380675695397, +380564901498
E-mail:
Кабінет в ЄСІТС:

Ціна позову: 10 000 грн

Позовна заява
про усунення перешкод у користуванні житловим приміщенням та стягнення моральної шкоди

Зазначення ціни позову, судового збору

Відповідно до абз. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України від 08.07.2011 № 3674-VI «Про судовий збір» за подання до суду позовної заяви справляється судовий збір. Згідно з ч. 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» за подання до суду позовної заяви немайнового характеру, яка подана фізичною особою, судовий збір сплачується у розмірі 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Згідно з п. 9 ст. 5 Закону України «Про судовий збір» батьки дітей з інвалідністю звільнені від сплати судового збору. Відповідно до п. 9 ст. 5 Закону України «Про судовий збір» як законний представник дитини з інвалідністю звільнена від сплати судового збору.

Зміст позовних вимог

1. Зобов’язати відповідачів не перешкоджати вільному доступу будь-яких осіб і транспортних засобів до житлового приміщення за адресою: м. Київ, вул. Замковецька, 94-Б, кв. 6.
2. Стягнути з відповідачів моральну шкоду в розмірі 10 000 грн.

Виклад обставин справи

Я, Шуль Євген В'ячеславович, є співвласником квартири, яка розташована за адресою: Київ, вул. Замковецька, 94-Б, кв. 6. Квартира придбана у шлюбі (копія свідоцтва про шлюб додається) і є спільною власністю, що підтверджується свідоцтвом про право власності (копія додається). У квартирі зареєстровані та проживають моя дружина, дві доньки, 2010 і 2015 року народження, і я.

Квартира розташована в житловому осередку «Ліпінка-3», огородженому парканом, який має два контрольно-пропускні пункти, обладнані шлагбаумом і пунктами охорони. Охорону здійснюють спільно співробітники ТОВ «Сіндікат груп» і ТОВ «Охоронне агентство Тур», які узгоджують власні дії через Руслана Віталійовича Колінька, який є начальником охорони ТОВ «Сіндікат груп» і водночас є співзасновником ТОВ «Охоронне агентство Тур».

У нашому житловому осередку немає ОСББ, а керуюча компанія «ЖБК Управдом» не укладала з відповідачами угоду про надання послуг охорони від імені мешканців. Відповідачі діють на підставі угод, укладених з окремими мешканцями «Ліпінки-3».

Я не підписував жодних угод з відповідачами та не замовляв у них будь-яких послуг і не уповноважував будь-яких осіб укласти угоду від мого імені, тому що мене не влаштовують умови надання цих послуг. Проте відповідачі вважають мене користувачем послуг охорони та нараховують мені борг за користування цими послугами. 14 жовтня 2021 року до мене звернувся Коліньо Р. В. з вимогою погасити цей борг і заявив про наміри чинити перешкоди в доступі до моєї квартири. Я попередив пана Колінька про незаконність його дій, але це його не зупинило.

За дорученням пана Колінька співробітники служби охорони стали чинити перешкоди в користуванні моїм житловим приміщенням, які проявлялися в тому, що вони не пропускали служби доставки, гостей, які приходили до мене, таксі, які ми викликали. Я не міг вільно замовити їжу, бутильовану воду або ліки. Вчителі, які проводять заняття з нашими дітьми, не могли потрапити на заняття. Такі перешкоди систематично чинилися охороною, зокрема 16 жовтня 2021 року, 19 жовтня (двічі впродовж дня), 23 жовтня, 24 жовтня, 3 листопада, 5 листопада, 9 листопада та 19 листопада і продовжують вчинятися.

У моїй сім'ї виховується дитина, яка хворіє на інсулінозалежний діабет першого типу (копія свідоцтва додається). Для неї несвоєчасний прийом їжі після ін'єкції інсуліну може загрожувати втратою свідомості та подальшим потраплянням у лікарню. Тому коли охорона перешкоджає доставці їжі, наприклад піци, яку ми замовили на певну годину і відповідно розрахували годину ін'єкції, для нашої сім'ї це може мати значно гірші наслідки, ніж для звичайних сімей. Згідно з правилами введення інсуліну, ін'єкція робиться за 20–30 хв. до початку їжі, а затримка вчасного початку їжі може спричинити гіпоглікемію – небезпечний для життя та непоправний для здоров'я стан втрати свідомості, виведення з якого потребує спеціального втручання лікарів.

Я неодноразово зв'язувався з відповідачами та вимагав припинити перешкоджати мені у праві користуватися моїм житлом, зокрема за допомогою служби повідомлень Вайбер, але це не дало результатів (копії виписок з Вайбера додаються).

Також я звертався з заявою до органів поліції (копія додається), але моє звернення було розглянуто в порядку Закону України «Про звернення громадян» та рекомендовано звертатися до суду.

Правове обґрунтування позовних вимог

Відповідно до ст. 41 Конституції України, кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право власності є непорушним.

Згідно з ч. 1 ст. 316 ЦК України, правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб.

Відповідно до ст. 319 ЦК України, власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону.

Стаття 321 ЦК України зазначає, що право власності є непорушним. Ніхто не може бути протиправно позбавлений цього права чи обмежений у його здійсненні.

Статтею 386 ЦК України визначено засади захисту права власності: Держава забезпечує рівний захист усіх суб'єктів права власності.

Відповідно до ст. 391 ЦК України, власник має право вимагати усунення перешкод у здійсненні ним права користування та розпорядження своїм майном.

Аналіз наведених вище норм цивільного законодавства України дає підстави для висновку про те, що в разі будь-яких обмежень у здійсненні права користування та розпорядження своїм майном власник має право вимагати усунення відповідних перешкод, зокрема зверненням до суду за захистом свого майнового права, а також із позовом про усунення перешкод у користуванні власністю.

Щодо стягнення моральної шкоди

Відповідачі систематично ускладнюють звичний уклад життя моєї сім'ї, ставлять під загрозу життя та здоров'я моєї доньки, створюють напружені відносини між мною, дружиною, тещею та дітьми, в результаті чого мені завдано моральних та фізичних страждань і переживань.

У зв'язку з карантинними обмеженнями нашій сім'ї доводиться часто користуватися послугами служби доставки і кожного разу, коли потрібно замовити продукти харчування або ліки, я змушений переживати, чи пропустять службу доставки, а також щоразу мені або дружині доводиться виходити з квартири до контрольно-пропускного пункту, розташованого на відстані приблизно 200 м від будинку, щоб отримати замовлену доставку, відчуваючи водночас приниження гідності в очах сусідів, яким охорона не чинить подібних перешкод.

Оскільки наша сім'я не володіє автомобілем, ми часто користуємося послугами таксі. Через те, що в нашій сім'ї є дитина шестирічного віку, чий зріст не перевищує 145 см, згідно з правилами дорожнього руху вона має пересуватися в автокріслі. Перешкоджання відповідачів у доступі машин таксі до нашого будинку змушує мене або дружину носити важке автокрісло до шлагбауму й назад після повернення, що спричиняє значні незручності, а також нарікання з боку дружини, погіршує мій настрій та стосунки в сім'ї.

Відповідно до ст. 23 ЦК України встановлено, що особа має право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав. Моральна шкода полягає: 1) у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я; 2) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів; 3) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку зі знищенням чи пошкодженням її майна; 4) у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.

Згідно з положеннями ст. 1167 ЦК України моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала, за наявності її вини, крім випадків, установлених частиною другою цієї статті.

У пунктах 3 та 5 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» визначено, що під моральною шкодою потрібно розуміти втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб.

2008 року я звертався до Шевченківського районного суду міста Київ з аналогічним позовом проти домофонної компанії, яка перешкоджала моєму праву користування квартирою. Суд повністю задовольнив мої вимоги про усунення перешкод і присудив відшкодування моральної шкоди в розмірі п'яти тисяч грн. Подану відповідачем апеляцію Апеляційний суд відхилив (копія рішення суду 1 інстанції у справі № 2-2997/08 від 10 квітня 2008 року додається). Оцінюючи розмір моральної шкоди, я спираюся на це рішення з урахуванням того, що на той час у нашій сім'ї не було дитини з інвалідністю, дії відповідача не створювали систематичної загрози її життю та здоров'ю, а курс обміну гривні до долара США становив 5,05 грн/дол.

Щодо доказів

Відповідно до ч. 1 ст. 76, ч. 1 ст. 77 та ст. 80 ЦПК України доказами є будь-які дані, на підставі яких суд установлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги й заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. Достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування. Питання про достатність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.

Обмін сторонами інформацією під час виконання договірних зобов'язань за рахунок надсилання електронних листів уже давно став частиною ділових звичаїв в Україні, а здійснення електронної переписки як усталеного звичаю ділового обороту в Україні, що не вимагає договірного врегулювання, визнається цивільним звичаєм за ст. 7 ЦК України.

Відповідно до постанови Верховного Суду у справі від 13.07.2020 № 753/10840/19 скріншоти електронного листування, зроблених з мобільних пристроїв, є належним та допустимим доказом.

Відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору

Заходи досудового врегулювання спору проводилися, а саме в усній формі було прохання не чинити перешкоди в користуванні житлом та були надіслані повідомлення в соціальну мережу Viber.

Згідно із п. 10 ч. 3 ст. 175 ЦПК України повідомляю, що мною не подано іншого позову (позовів) до цього самого Відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав.

Перелік документів, що додаються до заяви

1. Паспорт, копія, на 3 арк.;
2. РНОКПП, копія, на 1 арк.;

3. Свідоцтво про шлюб, копія, на 1 арк.;

4. Посвідчення дитини-інваліда, копія, на 3 арк.;

5. Свідоцтво про право власності на квартиру, копія, на 3 арк.;

6. Заява в поліцію, копія, на 3 арк.;

7. Повідомлення з Viber, копія, на 3 арк.;

8. Рішення Шевченківського суду у справі №__/___;

9. Ця позовна заява в 3-х примірниках для суду та Відповідачів.

23 листопада 2023 року Шуль Є. В.

Ситуаційне завдання 1

11 серпня 2019 року на перехресті проспекту Броварського та проспекту Визволителів сталася дорожньо-транспортна пригода за участю автомобілів марки Mercedes Benz, державний номерний знак АІ6631СК, який належить Коловороту Максиму Петровичу (надалі – Відповідач) (номер свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу САО 514660), автомобіля марки Fiat Doblo, рік випуску 2016, державний номерний знак АА0871РС, який належить Товариству з обмеженою відповідальністю «МАРКУС» на праві приватної власності (номер свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу СХО 487005), та автомобіля марки BMW 5201, державний номерний знак СА0265АК, який належить Котомко Олексію Григоровичу (номер свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу САС 078170).

Унаслідок вказаної дорожньо-транспортної пригоди автомобілю марки Fiat Doblo завдано значних технічних пошкоджень.

Вищевказана дорожньо-транспортна пригода сталася з вини Відповідача, який керував автомобілем марки Mercedes Benz.

Станом на день подання цієї Позовної заяви матеріальна шкода частково (у межах ліміту відповідальності Позивача) компенсована ПрАТ «СК «Провідна», а саме ПрАТ «СК «Провідна» перераховано суму в розмірі 100 000,00 грн (сто тисяч гривень 00 коп.) на рахунок СТО (ТОВ «МАРЛАВТО ЦЕНТР»), де будуть проводитися ремонтні роботи.

Різниця між розміром матеріального збитку та сумою, виплаченою ПрАТ «СК «Провідна», становить 98 150 грн 70 коп. (дев'яносто вісім тисяч сто п'ятдесят гривень 70 коп.).

Скласти позовну заяву про стягнення матеріального збитку завданого власнику транспортного засобу внаслідок дорожньо-транспортної пригоди на користь ТОВ «МАРКУС».

Ситуаційне завдання 2

28 лютого 2018 року між Котигорошко Мариною Василівною та Публічним акціонерним товариством «Ерсте Банк» було укладено кредитний договір № 4546526.

Станом на 19 лютого 2019 року в Котигорошко М. В. з'явилася заборгованість. У зв'язку з цим Публічним акціонерним товариством «Ерсте Банк» було подано позов про стягнення коштів. Позовної вимоги про розірвання кредитного договору заявлено не було.

Скласти зустрічний позов для можливості подальшого розірвання кредитного договору.

Ситуаційне завдання 3

Гр. Терешко Р. Л. звернувся до адвоката за консультацією. Він йому розповів про те, що останні три роки перебував у службовому відрядженні в Канаді. Його батько, Терешко Л. Р. помер 10.12.2016 у психіатричній лікарні, де перебував на лікуванні. Про перебування батька на лікуванні та його смерть гр. Терешко Р. Л. нічого не знав. Коли він 25.05.2017 повернувся на Україну та вирішив провідати батька, то в його квартирі застав невідомого йому чоловіка, який представився Сидоровим Петром Івановичем – другом батька. Від нього йому стало відомо, що він займався похованням його батька, а також упродовж останнього року утримував його. Крім того, відповідач йому сказав, що батько перед смертю посвідчив у лікарні на його ім'я заповіт на цю квартиру. Терешко Р. Л. вважає, що батько не міг посвідчити заповіт на чужу людину, а якщо й посвідчив, то він у силу психічного стану не розумів значення своїх дій.

Надайте як адвокат консультацію гр. Терешку Р. Л. Який процесуальний акт потрібно скласти, виходячи з фактичних обставин справи?

Ситуаційне завдання 4

До суду з позовною заявою про розірвання шлюбу звернулась гр. Петрик С. М. Суд ухвалив рішення про розірвання шлюбу, однак у рішенні суду не було визначено місце проживання їх неповнолітнього сина, хоча це питання обговорювалось у судовому засіданні та було вирішено за сутністю, що дитина залишається проживати з позивачкою.

Як має діяти гр. Петрик С. М.? Складіть процесуальний документ від імені Петрик С. М. Який процесуальний акт має ухвалити суд? Складіть його.

Ситуаційне завдання 5

Долгова звернулася до суду з позовом до Борисової про визнання недійсною угоди дарування будинку № 3 по вул. Боженка м. Полтава, посилаючись на те, що під час підписання відповідного договору була хворою і не розуміла значення своїх дій. У зв'язку з тим, що цей житловий будинок згодом був куплений Кірєєвою, відповідачка заявила клопотання про притягнення останньої до участі у справі як третю особу на її стороні.

Складіть: 1) позовну заяву про визнання недійсною угоди дарування; 2) відповідну ухвалу.

Ситуаційне завдання 6

Тополєв подав позов на Тополєву про розірвання шлюбу та поділ спільного майна подружжя, набутого за час шлюбу. Тополєва подала зустрічний позов про стягнення аліментів на двох неповнолітніх дітей і просила позови об'єднати в одне провадження. Крім того, Тополєв просив відстрочити сплату судового збору за позов про поділ майна подружжя, посилаючись на тяжке фінансове становище.

Скласти: 1) позовні заяви від імені Тополєвої та Тополєва; 2) відповідні ухвали за позовними заявами Тополєвої та Тополєва.

Ситуаційне завдання 7

Громадянин П. звернувся до територіального органу Мін'юсту за місцем проживання з заявою про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця, державний реєстратор відмовив П. у здійсненні державної реєстрації, обґрунтувавши таку відмову тим, що

для державної реєстрації фізичної особи-підприємця П. зобов'язаний подати також заяву про обрання фізичною особою спрощеної системи оподаткування.

Громадянин П. вважає, що рішення реєстратора є незаконним і бажає його оскаржити.

Керуючись законами України «Про безоплатну правову допомогу», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», напишіть від імені громадянин П. заяву про надання безоплатної первинної правової допомоги (вид правової допомоги – складання скарги на рішення державного реєстратора) до органу місцевого самоврядування за своїм місцем реєстрації та складіть від імені П. скаргу на рішення державного реєстратора на ім'я начальника територіального органу Мін'юсту.

Ситуаційне завдання 8

Олександр М. 1978 року народження, громадянин України, проживає в місті Київ по вулиці Закревського, 21. Він є власником автомобіля Toyota Camry, який був придбаний ним у липні 2023 року. Останнім часом автомобіль часто потрапляє в аварії через несправності, які не були виявлені під час покупки, а саме проблеми з гальмівною системою та рульовим управлінням Олександр звернувся до суду з позовом до автосалону Avtoyo, де він купив автомобіль, з вимогою про відшкодування збитків, заподіяних через недоліки автомобіля.

Який порядок подання позову до суду в цивільній справі? Скласти позовну заяву про всі фактичні обставини, що підтверджують вимогу про відшкодування збитків через недоліки автомобіля.

Ситуаційне завдання 9

Анна К. 1988 р. народження, мешканка міста Львів, володіє квартирою в центрі міста по вулиці Академіка Богомольця, яку вона здає в оренду. Останнім часом її орендар Віктор Г. не виплачує орендну плату та відмовляється виселити квартиру, порушуючи умови орендного договору. Анна вирішила звернутися до суду з позовом до орендаря з вимогою стягнення заборгованості за оренду та виселення з квартири.

Підготувати заяву з усіма фактичними обставинами порушення орендарем умов орендного договору.

Ситуаційне завдання 10

Катерина П. 1990 року народження, мешканка міста Одеса, володіє земельною ділянкою за межами міста, на якій розташований її приватний будинок. Останнім часом сусіди Сидоренки, які мають прилеглу земельну ділянку, почали будувати багатоповерховий будинок, що порушує її права на спокійне користування власністю. Катерина П. вирішила звернутися до суду з позовом до сусідів з вимогою припинення будівництва та відшкодування збитків за порушення її прав.

Підготувати позовну заяву з усіма фактичними обставинами, що підтверджують вимогу про припинення будівництва та відшкодування збитків. Забезпечити докази, які підтверджують порушення прав Катерини та збитки, заподіяні її власності.

Ситуаційне завдання 11

Андрій П. та Олена Г. уклали договір купівлі-продажу автомобіля Skoda Octavia 2012 року випуску. Після отримання автомобіля виявилося, що він має серйозні технічні проблеми, а саме періодичну несправність коробки передач і проблеми з гальмівною системою, про які продавець не повідомив. Олена Г. вирішила звернутися до суду з позовом до Андрія П. з вимогою розірвання договору та повернення коштів, сплачених за автомобіль.

Скласти позовну заяву з усіма фактичними обставинами, що підтверджують вимогу про розірвання договору та повернення коштів.

Ситуаційне завдання 12

Олексій В. і Наталія К. уклали договір купівлі-продажу будинку у смт Білогородка по вулиці Тараса Шевченка, 15. Однак після того, як Олексій В. зробив перший внесок за договором, Наталія відмовилася виконувати умови угоди та передати йому нерухомість. Олексій вирішив звернутися до суду з позовом до Наталії з вимогою визнання договору недійсним та повернення внесеного ним першого внеску.

Скласти позовну заяву щодо вимоги про визнання договору недійсним та повернення внесеного першого внеску. Забезпечити докази, які підтверджують порушення умов договору з боку Наталії та недійсність угоди.

Ситуаційне завдання 13

Гр. Міщук подала позов до Житомирського районного суду щодо визнання недієздатним її повнолітнього брата гр. Ющенка, адже він унаслідок душевної хвороби не може віддавати звіт своїм вчинкам та керувати ними.

Відповідно до висновку судово-психіатричної експертизи від 27.12.2022 № 252 гр. Ющенко з дитинства страждає на помірну розумову відсталість (нерідко виражену імбецильність) унаслідок хвороби Дауна. Уже 1980 року визнаний інвалідом 1 групи дитинства довічно. І внаслідок такого захворювання він не може віддавати звіт своїм вчинкам і керувати ними, потребує стороннього догляду, тобто в призначенні над ним опіки (а.с. 22).

Згідно висновку опікунської ради при виконкомі Туровецької сільської ради Житомирського району від 16.12.2022 гр. Міщук рекомендовано призначити опікуном над її рідним братом гр. Ющенко.

Чи може суд постановити рішення в цій справі під час проведення попереднього судового засідання? Складіть проєкт позовної заяви з посиланням на відповідні статті. Зазначте, чи справи про визнання громадянина недієздатним розглядаються в судовому порядку. Скільки піклувальників може бути призначено?

Ситуаційне завдання 14

У серпні 2019 року громадянка Морицька звернулася до Романівського районного суду Житомирської області з позовом, у якому, посилаючись на невиконання громадянина Іщука з власної вини аліментних зобов'язань, просить стягнути з останнього неустойку (пеню) за прострочення сплати аліментів на їхнього неповнолітнього сина за період часу з 21 червня 2017 року по 1 серпня 2019 року в сумі 84 427,83 грн.

У якому провадженні суд розглядатиме справу? Які докази потрібно додати до позовної заяви? Складіть проєкт позовної заяви

Ситуаційне завдання 15

Громадянка В. звернулась до суду з позовною заявою про стягнення аліментів з відповідача Г. на утримання сина Д., вказуючи на те, що відповідач останні роки припинив надавати матеріальну допомогу на утримання сина Д., дитина повністю перебуває на утриманні позивачки. У судовому засіданні позивачка свої вимоги підтримала, просила стягнути з відповідача аліменти в розмірі 1/4 частини всіх доходів відповідача і дала пояснення, викладені в позовній заяві. Відповідач на судове засідання з'явився. Позовні вимоги визнав, проти їх задоволення не заперечував. Суд, вислухавши пояснення позивача, відповідача, дослідивши матеріали справи, вважає, що позов підлягає задоволенню.

На основі фабули складіть проєкт позовної заяви особи В. до особи Г.

Ситуаційне завдання 16

Громадянин Л., який проїхав на червоне світло світлофора, був зупинений співробітником ДПС, в особі громадянина К., унаслідок вчиненого правопорушення К. склав протокол та запропонував Л. сплатити штраф. Л. розцінив дії К. як такі, що не відповідають дійсності, фактично не визначив факту вчинення правопорушення, а пропозицію про сплату штрафу вважає такою, яка пригнічує його честь і гідність. Перебуваючи в стані агресії, Л. вирішив «полякати» співробітника ДПС і, сівши знову за кермо, направив автомобіль прямо на нього. Л. був переконаний, як він згодом пояснив, що співробітник ДПС К. ухилиться від автомобіля, але цього не трапилось, унаслідок чого К. отримав тілесні ушкодження, що призвели до довготривалої втрати дієздатності.

За фактом вчиненого правопорушення по відношенню до Л. порушено кримінальну справу, крім того, К. подав позов про відшкодування моральної шкоди.

Використовуючи умови фабули, складіть проєкт позовної заяви про відшкодування шкоди.

Ситуаційне завдання 17

О. подала позов до В. про встановлення факту батьківства В. Обґрунтування своїх позовних вимог вона вказала на те, що впродовж року вона проживала одночасно з відповідачем, вела спільне господарство і в бесідах з родичами він визнавав себе батьком майбутньої дитини. Однак після народження дочки Г. П. ухилився від подачі в відділ реєстрації актів цивільного стану спільної заяви про реєстрацію батьківства.

До суду після подання вказаної позовної заяви надійшла заява від С. з проханням допустити його до участі у справі і визнати його батьком дитини, оскільки він, хоч і не проживав разом зі своєю дружиною – О., не припиняв з нею шлюбних відносин і вважає дівчинку своєю дочкою.

Використовуючи фабулу завдання, складіть проєкт процесуального документа, за допомогою якого в процес вступить С.

Ситуаційне завдання 18

Мироненко Г. В. звернувся до суду з позовом до Корнуся Р. Т. про відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Позивач просить стягнути з відповідача на його користь матеріальну шкоду в сумі 192 177,68 грн та моральну шкоду в сумі 10 000 грн, заподіяну йому в результаті дорожньо-транспортної пригоди та судові витрати по справі. До суду позивач подав позовну заяву з додатками, серед яких – квитанція про сплату судового збору (за ставкою 2024 року) в сумі 1 921,80 грн.

Скласти позовну заяву.

Ситуаційне завдання 19

10 травня 2021 року між Іщенко Володимиром Івановичем та Федик Наталією Миколаївною було укладено шлюб, який зареєстровано Міським відділом реєстрації актів громадянського стану Львівського обласного управління юстиції за № 1984 від 10.05.2021.

Від цього шлюбу у них народилася спільна дитина, син – Іщенко Володимир Володимирович, 14.12.2022 р. н., що підтверджується свідоцтвом про народження № 1828, виданим

27.09.2022 Міським відділом реєстрації актів громадянського стану Львівського обласного управління юстиції. Володимир Володимирович Іщенко зараз проживає з Федик Наталією Миколаївною за адресою: м. Львів, вул. Головна, 281-А/15.

В Україні шлюбно-сімейні правовідносини здійснюються на засадах добровільності, взаємоповаги та розуміння. В останні роки відносини між подружжям зіпсувалися, взаєморозуміння і повага зникли, часто виникали суперечки. У кожного з них різні погляди на сімейне життя, спільне проживання та ведення господарства.

Іщенко Володимир Іванович та Федик Наталія Миколаївна також втратили почуття взаємної любові та поваги, взаємовиручки та підтримки. Вони перестали бути сім'єю. Фактично сім'я припинила своє існування. За таких обставин подальше спільне проживання та збереження сім'ї є неможливим.

Скласти позовну заяву про розірвання шлюбу.

Ситуаційне завдання 20

У період з 2015 по 2020 року Катринець Марина Іванівна та Катринець Роман Ігорович перебували в зареєстрованому шлюбі. Проте 17 травня 2020 року шлюб було розірвано, що підтверджується Рішенням Шевченківського районного суду міста Київ від 17 травня 2020 року.

Катринець Андрій Романович, 27 листопада 2016 року народження, є їх спільною дитиною від шлюбу, що підтверджується Свідоцтвом про народження серії І-МИ № 038073, виданого Відділом реєстрації актів цивільного стану Київського міського управління юстиції від 11 грудня 2016 року.

На сьогодні Катринець Роман Ігорович офіційно працевлаштований на ТОВ «АТБ-маркет», має стабільне матеріальне становище.

Скласти позовну заяву про стягнення аліментів з батька.

Ситуаційне завдання 21

21.08.2016 між Бердичівською районною державною адміністрацією й ФОП Шуберанським Леонідом Тадеушовичем укладено договір оренди водного об'єкта.

Відповідно до п. 2.1 договору договір укладено на 5 років. Після закінчення строку договору орендар має переважне право поновити його на новий строк. У цьому разі орендар повинен не пізніше ніж за 30 днів до закінчення строку дії договору повідомити письмово орендодавця про намір продовжити його дію.

2021 року закінчився строк оренди водного об'єкта. Про намір продовжити договір оренди ФОП до орендодавця не звертався, однак продовжив користуватися ставком й сплачувати орендну плату.

2024 року виконувач обов'язків керівника Бердичівської місцевої прокуратури звернувся з позовом в інтересах держави до Фізичної особи-підприємця Шуберанського Леоніда Тадеушовича про повернення водного об'єкта.

Скласти відгук на позовну заяву про повернення земельної ділянки водного фонду та водного об'єкта.

Словник юридичних термінів

Активні підстави позову – це підстави позову, які стверджують, що спірне право належить позивачу, а на відповідача покладені певні обов'язки.

Визнання позову відповідачем – одностороннє усне або письмове волевиявлення відповідача, спрямоване на припинення спору з позивачем.

Відкриття провадження у справі як стадія цивільного процесу – це сукупність процесуальних дій суду та інших учасників процесу, які спрямовані на визначення передумов, підстав і порядку реалізації права на звернення до суду за судовим захистом.

Відмова від позову – це одностороннє усне або письмове волевиявлення позивача в суді, спрямоване на відмову від судового захисту своєї вимоги.

Відмова у відкритті провадження у справі – це волевиявлення суду, яке міститься в постановленій ухвалі й полягає у відмові прийняти позовну заяву та порушити цивільний процес у справі в разі наявності підстав, визначених законом.

Залишення заяви без руху – це надання позивачеві чи іншому заявнику можливості усунути у строк, встановлений судом, недоліки в позовній заяві щодо змісту, форми чи порядку подання.

Заперечення проти позову – це письмові пояснення відповідача, які відхиляють або спростовують вимоги позивача, подані до суду після одержання ним копій ухвали про відкриття провадження у справі та позовної заяви.

Зміст позову – це частина позову, яка відображає звернену до суду вимогу про здійснення певних дій, пов'язаних із застосуванням конкретних способів захисту порушеного, оспореного чи невизнаного права.

Зустрічний позов – це матеріально-правова вимога первісного відповідача до первісного позивача, подана до суду для спільного розгляду з первісним позовом.

Матеріально-правові заперечення проти позову – це заперечення, що спростовують сутність позову, вони полягають у тому, що відповідач оспорює матеріально-правову вимогу і тому, звичайно, заперечує можливість виникнення процесу за нею.

Пасивні підстави позову – це факти, з яких вбачається, що відповідач вчинив дії, спрямовані на заперечення права позивача або утвердження за собою права, яке йому не належить.

Підстава позову – це частина позову, яка відображає обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги.

Повернення позовної заяви – це закріплене в ухвалі волевиявлення суду щодо відмови прийняти позовну заяву з підстав, визначених законом, яке не перешкоджає повторному зверненню до суду в разі усунення тих перешкод, які стали підставою для повернення заяви.

Позов – це матеріально-правова вимога позивача до відповідача, звернена через суд або інший орган цивільної юрисдикції про захист порушеного, оспореного чи невизнаного права або інтересу, який здійснюється в певній, визначеній законом, процесуальній формі.

Позови перетворювальні – це позови, спрямовані на захист прав за рахунок їх трансформування, тобто змінення або припинення правовідносин, які існують між сторонами.

Позови про визнання – це позови, спрямовані на усунення непорозумінь з приводу наявності та змісту правовідносин між сторонами.

Позови про присудження – це позови, спрямовані на поновлення порушеного права, усунення наслідків правопорушення.

Похідна позовна вимога – вимога, задоволення якої залежить від задоволення іншої позовної вимоги (основної вимоги).

Право на подання позову – це інститут цивільного процесуального права, який регулює підстави та порядок порушення судової діяльності із захисту прав й охоронюваних законом інтересів.

Предмет позову – це частина позову, яка становить матеріально-правову вимогу позивача до відповідача.

Процесуально-правові заперечення проти позову – це заперечення, що обґрунтовують неправомірність виникнення або продовження процесу у справі у зв'язку з відсутністю передумов для звернення позивача до суду або порушення порядку його реалізації.

Судовий збір – збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень. Судовий збір додається до складу судових витрат.

Судові витрати – це передбачені законом витрати (грошові кошти) сторін, інших осіб, які беруть участь у справі, понесені ними у зв'язку з її розглядом і вирішенням, а у випадках їх звільнення від сплати є витратами держави, які вона несе у зв'язку з вирішенням конкретної справи.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

4. Про судовий збір : Закон України від 27.02.2020 № 3674-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17

5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19

Допоміжний

6. Васильєв С. В. Цивільний процес : підручник. К. : Алерта, 2019. 506 с.

7. Грабовська Г. М., Жаб'як А. А. Новели позовного провадження в цивільному судочинстві. *Юридичний вісник.* 2019. № 1 (50). С. 114–121.

8. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

3.2. ВИМОГИ, ЩО ПРЕД'ЯВЛЯЮТЬСЯ ДО СКЛАДАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

План

1. Учасники цивільного процесу, які беруть участь у справі.
2. Підсилення правової позиції сторони. Слабкі місця та техніка їх виявлення.
3. Виявлення норм матеріального права. Підбір норм процесуального права. Узгодження норм матеріального та процесуального права.
4. Позов третьої особи із самостійними вимогам: особливості складання.
5. Забезпечення позову: особливості складання.
6. Заяви (клопотання) про залучення до участі у справі органу державної влади та місцевого самоврядування з метою давання висновку у справі: особливості складання.

Питання для самоконтролю

1. Учасники цивільного процесу, які беруть участь у справі.
2. Підсилення правової позиції сторони.
3. Слабкі місця та техніка їх виявлення.
4. Виявлення норм матеріального права.
5. Підбір норм процесуального права.
6. Узгодження норм матеріального та процесуального права.
7. Позов третьої особи із самостійними вимогам: особливості складання.
8. Забезпечення позову: особливості складання.
9. Заяви (клопотання) про залучення до участі у справі органу державної влади та місцевого самоврядування з метою давання висновку у справі: особливості складання.

Тести

1. У справах окремого провадження учасниками є:

а) позивач і відповідач;

б) заявники, заінтересовані особи та представники;

в) треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору;

г) усі вищеперераховані категорії осіб.

2. У справах позовного провадження учасниками є:

а) сторони, треті особи та представники;

б) сторони, заявники та заінтересовані особи;

в) заявники, треті особи, представники;

г) сторони та треті особи.

3. У справах наказного провадження учасниками є:

а) сторони та їх представники;

б) позивач і відповідач;

в) заявники та треті особи;

г) заявники, боржники, представники.

4. Позивачем у справі можуть бути:

а) фізичні особа;

б) юридичні особа;

в) держава;

г) усі відповіді правильні.

5. Без чого не може бути сформована правова позиція у справі:

а) без версії справи;

б) процесуальної ролі сторін;

в) цілей сторін у справі;

г) усе вищеперераховане.

6. Ефективність позиції у справі визначається всіма нижчеперерахованими критеріями, крім:

а) визначеності;

б) простоти;

в) переконливості;

г) чіткості.

7. Ознаками правової позиції є:

а) стійкість;

б) системність;

в) завершеність;

г) усі відповіді правильні.

8. Чи потрібно адвокату працювати з доказами, які послаблюють правову позицію клієнта:

а) ні;

б) так;

в) залежно від конкретної справи;

г) на розсуд адвоката.

9. Вироблення позиції у справі містить:

а) опитування;

б) анкетування;

в) інтерв'ювання;

г) тестування.

10. Які два блоки правових норм існують у структурі права:

а) імперативні та диспозитивні норми;

б) норми матеріального та процесуального права;

в) регулятивні й охоронні норми;

г) правові та неправові норми.

11. Чи можуть норми процесуального права суперечити нормам матеріального права:

а) так;

б) ні;

в) у деяких випадках, визначених законом;

г) у випадках, визначених на розсуд суду.

12. Оберіть правильну відповідь. Норми матеріального права:

а) мають на меті забезпечувати права та свободи людини, упорядковувати відносини в суспільстві, встановлювати правопорядок;

б) мають на меті забезпечувати право на захист;

в) за своєю природою є обмежувальними;

г) адресуються зазвичай уповноваженим суб'єктам.

13. **Оберіть правильну відповідь. Норми процесуального права:**

а) мають регулятивну, правоохоронну та правозахисну дію;

б) припиняють дію зі скасуванням норм матеріального права;

в) мають процедурний характер;

г) правильна відповідь б) і в).

14. Чи може бути подано зустрічний позов до третьої особи із самостійними вимогами:

а) може бути подано;

б) не може бути подано;

в) може бути подано частково;

г) може бути подано в окремих випадках.

15. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги, можуть вступити у справу:

а) до закінчення підготовчого провадження;

б) до початку першого судового засідання;

в) не можуть вступити у вже розпочату справу;

г) правильна відповідь а) і б).

16. Позов третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги, має відповідати вимогам щодо подання:

а) позовної заяви;

б) відзиву на позовну заяву;

в) пояснення третьої особи щодо позову;

г) заперечення.

17. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору користуються:

а) усіма правами та несуть усі обов'язки позивача;

б) усіма правами та несуть усі обов'язки відповідача;

в) правами й обов'язками, які передбачені окремою статтею ЦПК України;

г) правильна відповідь а) і б).

18. Позовна заява третьої особи із самостійними вимогами подається:

а) до суду, в якому розглядається справа між первісними сторонами;

б) до суду відповідно до територіальної юрисдикції;

в) до суду відповідно до предметної юрисдикції;

г) правильна відповідь а), б), в).

19. Заява, подана третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги, з порушенням вимог, встановлених законодавством, передбачає, що:

а) суд залишить таку позовну заяву без руху;

б) суд поверне заяву;

в) суд залишить заяву без розгляду;

г) правильна відповідь а) і б).

20. Чи потрібно платити судовий збір за подання позову третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги:

а) так;

б) ні;

в) на розсуд суду;

в) на розсуд сторін.

21. Забезпечення позову – це:

а) вимога позивача до суду про захист порушеного, невизнаного чи оспорюваного права, яке, на його думку, порушене відповідачем;

б) матеріально-правова вимога відповідача до позивача, яка заявляється для сумісного розгляду з первісним позовом, оскільки задоволення його вимог вилучає задоволення вимог позивача;

в) вжиття судом, у провадженні якого перебуває справа, заходів щодо охорони матеріально-правових інтересів позивача проти несумлінних дій відповідача, що гарантує реальне виконання прийнятого рішення;

г) немає правильної відповіді.

22. Якщо у справі за участю третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, відповідач визнав позов:

а) визнання позову відповідачем у жодний спосіб не впливає на процесуальний статус третьої особи із самостійними вимогами щодо предмета спору;

б) третя особа із самостійними вимогами щодо предмета спору зобов'язана відмовитися від своїх вимог до відповідача;

в) третя особа із самостійними вимогами щодо предмета спору набуває процесуального статусу відповідача та заперечує проти позову замість нього;

г) якщо вимоги третьої особи також заявлені до відповідача у справі, то визнання позову відповідачем означає, що він визнає і вимоги третьої особи.

23. Під час застосування заходів забезпечення позову не допускається:

а) накладати арешт на морське судно для забезпечення морської вимоги;

б) накладати арешт на майно, що належить відповідачеві та перебуває у нього чи в інших осіб;

в) встановлювати обов'язок вчинити певні дії;

г) зупиняти рішення, актів Національного банку України, а також установлювати для останнього заборони або обов'язку вчиняти певні дії.

24. Заява про забезпечення позову може подаватись:

а) до подання позовної заяви;

б) одночасно з поданням позову;

в) після відкриття провадження у справі;

г) на будь-якій стадії судового розгляду.

25. Заява про забезпечення позову подається до суду:

а) в усній формі;

б) у письмовій формі;

в) в електронній формі;

г) у довільній формі.

26. Участь органів державної влади та місцевого самоврядування в цивільному процесі є:

а) обов'язковою;

б) факультативною;

в) допоміжною;

г) може бути як обов'язковою, так і факультативною.

27. Заяви, клопотання та заперечення можуть подаватися до суду:

а) в письмовій формі;

б) в усній формі;

в) в усній або письмовій формі;

г) в електронній формі.

28. Чи підлягає оскарженню ухвала про допуск до участі у справі третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги:

а) підлягає оскарженню;

б) підлягає оскарженню, може бути подано апеляційну скаргу;

в) оскарженню не підлягає;

г) може як підлягати, так і не підлягати оскарженню.

29. Об'єкт спірного правовідношення, те благо (річ, право, інше майно), з приводу якого виник спір, – це:

а) предмет спору;

б) зміст правовідносин спору;

в) суб'єкти спору;

г) жодної правильної відповіді.

30. Якщо у справі за участю третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, позивач відмовляється від позову і відмова приймається судом:

а) судовий розгляд закінчується, оскільки він ініціюється позивачем і здійснюється в інтересах позивача для захисту його прав і законних інтересів: оскільки позивач відмовляється від позову, потреби в судовому захисті його прав та інтересів немає, отже, відсутній предмет спору;

б) судовий розгляд закінчується, оскільки позивач ініціює судовий розгляд і оплачує відповідний судовий збір за розгляд судом своєї позовної заяви: третя особа із самостійними вимогами щодо предмета спору судового збору зі своєї заяви не сплачує, отже, в разі відмови позивача від позову це судове провадження закінчується, а третій особі суд роз'яснює її право ініціювати самостійний судовий розгляд, подавши позов у звичайному порядку;

в) судовий розгляд справи продовжується в частині розгляду вимог третьої особи;

г) судовий розгляд справи продовжується в разі, якщо третьою особою із самостійними вимогами на предмет спору заявлено вимоги до позивача, у такому випадку суд не може закінчити судовий розгляд, оскільки він зобов'язаний дати правову оцінку вимогам до позивача в межах цієї судової справи; у разі якщо третьою особою із самостійними вимогами щодо предмета спору заявлені вимоги до відповідача, то у зв'язку з відмовою позивача від позову розгляд справи закінчується, а третій особі суд роз'яснює її право ініціювати самостійний судовий розгляд, подавши позов у звичайному порядку.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

Бендерська Віра Максимівна померла 21 січня 2018 року. До складу спадкового майна належить будинок. Під час оформлення спадкових справ син, Барвінський Микола Валерійович, дізнався, що земельна ділянка під вказаним будинком належить попереднім власникам.

Під час звернення до брата попереднього власника, Рачковського Євгенія Степановича, встановлено, що його брат, Рачковський Павло Степанович, помер 01.11.2014 в Кишиневі Республіки Молдова. Спадкоємців у нього немає, спадкова справа після його смерті не заводилася.

Тобто позивач не має можливості реалізувати своє право щодо розпорядження майном та оформити у належний спосіб спадкові права на будинковолодіння.

Складіть позовну заяву про визнання права власності на земельну ділянку.

ЗРАЗОК

РАДИВИЛІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Адреса: 35500, Рівненська область,
Радивилівський район, м. Радивилів,
вул. І. Франка, 8
Телефон: (03633) 4-34-61
E-mail: inbox@rdv.rv.court.gov.ua

Позивач: Барвінський Микола Валерійович
Адреса: 35500, м. Радивилів,
Дубенського району Рівненської області,
вул. 24 Серпня, 2,
Паспорт:
РНОКПП: 3302110700
Телефон: 099-24-77-000
E-mail: немає
Електронний кабінет в ЄСІТС: не створювався

Відповідач: Рачковський Євгеній Степанович
Адреса: 79052, м. Львів,
вул. Суботівська, 2, кв. 51,
Паспорт:
РНОКПП: 1979023000
інші засоби зв’язку невідомі

Ціна позову: 260 227,40 грн
Судовий збір: 2 602, 27 грн

ПОЗОВНА ЗАЯВА
про визнання права власності на земельну ділянку

Зазначення ціни позову, судового збору

Відповідно до абз. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України від 08.07.2011 № 3674-VI «Про судовий збір» за подання до суду позовної заяви справляється судовий збір. Згідно з ч. 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» за подання до суду позовної заяви майнового характеру, яка подана фізичною особою, судовий збір сплачується в розмірі 1 відсотка ціни позову, але не менше 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб і не більше 5 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Щодо питання підсудності

Під час визначення підсудності варто керуватися ч. 10 ст. 28 ЦПК України, згідно з якою позови до відповідача, який не має в Україні місця проживання чи перебування, можуть подаватися за місцезнаходженням його майна або за останнім відомим зареєстрованим місцем його проживання чи перебування в Україні.

Зміст позовних вимог

Визнати право власності на земельну ділянку для обслуговування житлового будинку та господарських споруд (державний акт РВ № 063588) з кадастровим номером 56:258:101:00:01:004:0029 за Барвінським Миколою Валерійовичем.

Виклад обставин справи

21 квітня 2004 року моя мама, Бендерська Віра Максимівна, отримала в подарунок житловий будинок площею 41,4 кв. м, який розташований у м. Радивилів по вул. 24 Серпня, 2.

Я проживав разом з мамою у цьому будинку з 2006 року.

Мати померла 21 січня 2018 року (копія свідоцтва про смерть серії 1-ГЮ № 218118 додається). Після її смерті була відкрита спадкова справа (копія витягу № 51330686 додається). Під час оформлення спадкових справ я дізнався, що земельна ділянка під вказаним будинком належить попереднім власникам.

Під час звернення до Рачковського Євгенія Степановича, відповідача у справі, мені повідомлено, що його брат Рачковський Павло Степанович, помер 01.11.2014 у Кишиневі Республіки Молдова (копія свідоцтва про смерть DC IV 1266206 додається). **Спадкоємців у нього немає, спадкова справа після його смерті не заводилася.**

Тобто я не маю можливості реалізувати своє право щодо розпорядження майном та оформити у належний спосіб спадкові права на будинковолодіння.

Обґрунтування позовних вимог

Відповідно до частин першої другої статті 78 ЗК України, право власності на землю – це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками. Право власності на землю набувається та реалізується на підставі Конституції України, цього Кодексу, а також інших законів, що видаються відповідно до них.

Поняття земельної ділянки як об'єкта права власності визначено в частині першій статті 79 ЗК України як частини земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами.

Перехід права власності на земельну ділянку під час переходу права власності на будівлю або споруду, які розташовані на ній, визначається на підставі цивільно-правових угод (частина перша статті 120 ЗК України).

Встановлено, що під час переходу права власності на житловий будинок, питання щодо набуття позивачами права власності на земельну ділянку, яка призначена для обслуговування житлового будинку, не вирішувалось.

Згідно зі ст. 328 ЦК України, право власності набувається на підставах, що не заборонені законом, зокрема із правочинів. Право власності вважається набутим правомірно, якщо інше прямо не випливає із закону, або незаконність набуття права власності не встановлена судом.

Відповідно до **правової позиції, висловленої Верховним Судом у справі № 6-253цс16,** за змістом статті 377 ЦК України до особи, яка придбала житловий будинок, будівлю або споруду,

переходить право власності на земельну ділянку, на якій вони розміщені, без зміни її цільового призначення, у розмірах, встановлених договором. Якщо договором про відчуження житлового будинку, будівлі або споруди розмір земельної ділянки не визначений, до набувача переходить право власності на ту частину земельної ділянки, яка зайнята житловим будинком, будівлею або спорудою, та на частину земельної ділянки, яка є необхідною для їх обслуговування. Якщо житловий будинок, будівля або споруда розміщені на земельній ділянці, наданій у користування, то в разі їх відчуження до набувача переходить право користування тією частиною земельної ділянки, на якій вони розміщені, та частиною ділянки, яка необхідна для їх обслуговування.

Згідно з ч. 1 статті 120 ЗК України, у разі набуття права власності на об'єкт нерухомого майна (жилий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, розміщений на земельній ділянці (крім земель державної, комунальної власності), право власності на таку земельну ділянку одночасно переходить від відчужувача (попереднього власника) такого об'єкта до набувача такого об'єкта без зміни її цільового призначення. У разі якщо відчужувачу (попередньому власнику) такого об'єкта належала частка у праві спільної власності на земельну ділянку, до набувача цього об'єкта переходить право власності на таку частку. Під час вчинення правочину, що передбачає перехід права власності на зазначений об'єкт, мають дотримуватися вимоги частини шістнадцятої цієї статті.

Зазначена норма закріплює загальний принцип цілісності об'єкта нерухомості із земельною ділянкою, на якій цей об'єкт розташований. За цією нормою визначення правового режиму земельної ділянки перебуває у прямій залежності від права власності на будівлю і споруду та передбачається механізм роздільного правового регулювання нормами цивільного законодавства майнових відносин, що виникають під час укладення правочинів щодо набуття права власності на нерухомість, і правового регулювання нормами земельного і цивільного законодавства відносин під час переходу прав на земельну ділянку в разі набуття права власності на нерухомість.

Водночас під час застосування положень статті 120 ЗК України у поєднанні з нормою статті 125 ЗК України потрібно виходити

з того, що у випадку переходу права власності на об’єкт нерухомості у встановленому законом порядку, право власності на земельну ділянку в набувача нерухомості виникає одночасно з виникненням права власності на зведені на земельній ділянці об’єкти.

Отже, за загальним правилом, закріпленим у частині першій статті 120 ЗК України, особа, яка набула права власності на будівлю чи споруду, стає власником земельної ділянки на тих самих умовах, на яких вона належала попередньому власнику, якщо інше не передбачено в договорі відчуження нерухомості.

Відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору

Заходи досудового врегулювання спору не застосовувались.

Відомості про вжиття заходів забезпечення доказів або позову

Заходи забезпечення доказів або позову не здійснювалися.

Згідно з п. 10 ч. 3 ст. 175 ЦПК України повідомляю, що мною не подано іншого позову (позовів) до цього самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав.

Перелік документів, що додаються до заяви

1. Паспорт Барвінського Миколи Валерійовича, копія, на 1 арк.;
2. РНОКПП, копія, на 1 арк.;
3. Договір дарування від 21.04.2004 № 730, копія, на 1 арк.;
4. Свідоцтво про народження Барвінського М. В., копія, на 1 арк.;
5. Свідоцтво про зміну імені Барвінського М. В., копія, на 1 арк.;
6. Свідоцтво про смерть Бендерської В. М., копія, на 1 арк.;
7. Витяг зі спадкового реєстру № 51330686, копія, на 1 арк.;
8. Свідоцтво про смерть Рачинського П. С., копія, на 1 арк.;
9. Державний акт на право власності на земельну ділянку, копія, на 1 арк.;

10. Технічний паспорт на будинок, копія, на 5 арк.;

11. Витяг про нормативно-грошову оцінку земельної ділянки, копія, на 4 арк.;

12. Позов з додатками для відповідача, копія, на __ арк.;

13. Квитанція про сплату судового збору за подання позову, на 1 арк.

12 червня 2018 року Барвінський Микола Валерійович

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

20.09.2019 Михайличенко А. В. подав заяву про відвід судді Гуля В. В. до канцелярії суду апеляційної інстанції. 23.09.2019 головуючий суддя Гуль В. В. у складі суддів Сушко Л. П. та Березовенко Р. В. призначили розгляд справи на 22.10.2019. 03.10.2019 Михайличенко А.В. повторно подав заяву про відвід судді Гуля В.В. 22.10.2019 в судовому засіданні Михайличенком А. В. заявлено відвід головуючому судді Гулю В. В. у зв'язку з тим, що він брав участь у розгляді цивільної справи № 368/1073/13-ц провадження 22-ц/780/5137/13 у складі колегії суддів Антоненко В. І., Касьяненко Л. І., Гуль В. В. та 17.09.2013 ця колегія ухвалила рішення про відмову в задоволенні позову Михайличенка А. В. до Михайличенко М. В. про усунення від права на спадкування, у зв'язку з чим викликає сумнів у неупередженості або об'єктивності та є зацікавленим у вирішенні справи на користь іншої сторони. Михайличенко А. В. подав заяву про відвід судді Гуля В. В. до Київського апеляційного суду.

Складіть проєкт заяви про відвід судді у цій справі.

ЗРАЗОК

Київський апеляційний суд
Судді_____
У справі № 368/1473/17
Відповідач: Михайличенко Антон Володимирович
Адреса: м. Київ, вул. Драгоманова, 16
РНОКПП: 3069856925
Телефон: +38 (098) 343 43 21

Заява про відвід судді

У провадженні судді Київського апеляційного суду Гуля В. В. перебуває цивільна справа № 368/1473/17 за позовом Михайличенко Марини Володимирівни до мене про визнання права власності на 1/2 частину житлового будинку та за моїм зустрічним позовом про визнання права власності на житловий будинок.

Вважаю, що суддя Гуля В. В. не може брати участь у розгляді моєї справи та підлягає відводу, у зв'язку з тим, що він брав участь у розгляді цивільної справи № 368/1073/13-ц провадження 22-ц/780/5137/13 у складі колегії суддів Антоненко В. І., Касьяненко Л. І., Гуль В. В. та 17.09.2013 ця колегія ухвалила рішення про відмову в задоволенні мого позову до Михайличенко Марини Володимирівни про усунення від права на спадкування, у зв'язку з чим викликає сумнів у неупередженості або об'єктивності та є зацікавленим у вирішенні справи на користь іншої сторони.

На підставі викладеного й відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 36 ЦПК України

ПРОШУ:

відвести суддю Гуля В. В. від розгляду справи № 368/1473/17 за позовом Михайличенко Марини Володимирівни до мене про визнання права власності на 1/2 частину житлового будинку та за моїм зустрічним позовом про визнання права власності на житловий будинок.

18.10.2019 А. В. Михайличенко

Ситуаційне завдання 1

У провадженні Драбівського районного суду Черкаської області перебуває справа про поділ спільного майна подружжя. Позивачка звертається до суду із заявою про забезпечення позову, у якій просить суд з метою попередження відчуження, перепродажу накласти арешт на спільне майно подружжя (житловий будинок) та заборонити особам у будь-який засіб вчиняти будь-які дії щодо майна. Причиною послугувало те, що автомобіль, який належав подружжю на праві спільної сумісної власності, було перепродано без згоди позивачки.

Скласти заяву про забезпечення позову та відповідний документ суду.

Ситуаційне завдання 2

Марченко 1953 р. народження проживає у квартирі № 10 по вул. Павлова, 26 разом із братом Котовим. Після трагічної загибелі її чоловіка вона захворіла на психічну хворобу. З 14.01.2016 Марченко перебуває на обліку в психоневрологічному диспансері м. Полтава. Оскільки вона не розуміє значення своїх дій та не може ними керувати, Котов звернувся до адвоката з проханням роз'яснити порядок встановлення опіки над Марченко.

Скласти заяву про визнання особи недієздатною та встановлення щодо неї опіки.

Ситуаційне завдання 3

Іванов звернувся до суду з позовом до своєї колишньої невістки Тищенко про визнання її такою, що втратила право користування житловим приміщенням, оскільки остання понад 2 роки без поважних на те причин не проживає у квартирі № 2 по вул. Алмазна, 1 у м. Прилуки. Під час подання позову позивач не сплатив судового збору та витрати на інформаційно-технічне забезпечення, а в позовній заяві не зазначив місце проживання відповідачки, зазначивши, що йому воно не відоме; не зазначив докази, які підтверджують вимоги, та не надав таких доказів; не притягнув до участі у справі (на зазначив у позові) власника будинку (балансоутримувача).

Скласти процесуальні акти: 1) ухвалу про залишення позовної заяви Іванова без руху; 2) позовну заяву про визнання Тищенко такою, що втратила право користування житловим приміщенням.

Ситуаційне завдання 4

Павленко Іван Сергійович звернувся до суду з позовом про визнання недійсним договору дарування житлового будинку. Суддя, якого було призначено для розгляду справи, виявився близьким знайомим сестри відповідача. Павленко Іван Сергійович подав заяву про відвід судді.

Складіть заяву про відвід судді згідно з чинним законодавством.

Ситуаційне завдання 5

До Ірпінського міського суду Петров Валентин Володимирович з клопотанням про ознайомлення та зняття копій з матеріалів справи, що перебуває у провадженні суду за заявою Козлової Інни Миколаївни до Петрова Валентина Володимировича про стягнення аліментів на повнолітнього сина під час навчання.

Складіть клопотання про ознайомлення та зняття копій з матеріалів справи.

Ситуаційне завдання 6

Н. 1 вересня 2023 року звернулась до суду з позовною заявою, у якій просила поновити на роботі та зобов'язати її роботодавця – ТОВ «Читач» оплатити середній заробіток за вимушений прогул.

У заяві вона вказала, що 15 серпня 2023 року наказом директора Товариства № 202 була звільнена з посади провідного економіста у зв'язку з прогулом – відсутністю на роботі 10 серпня 2023 року упродовж дня. Своє звільнення вважає незаконним, таким, що проведене з порушенням трудового законодавства, оскільки 10 серпня вона вимушено звернулась до сімейного лікаря з проханням про надання їй медичної допомоги. На підтвердження цього до позовної заяви додала копію талона із зазначенням у ньому часу прийому в лікаря. Інших доказів поважності відсутності на роботі не подала. Натомість просила витребувати від відповідача довідку про її середню заробітну плату.

Ухвалою судді від 7 вересня 2023 року позовна заява прийнята до розгляду та відкрито спрощене позовне провадження. ТОВ «Читач» запропоновано у 10-денний строк з часу отримання ухвали про відкриття провадження у справі позивачу та суду надати відзив на позовну заяву.

Підготуйте відзив на позовну заяву, за умови, що відповідач не визнає позову та вважає правомірним звільнення Н.

Ситуаційне завдання 7

До Малинівського районного суду міста Одеси надійшла позовна заява від Гапчак Катерини Романівни до Федоренко Олексія Григоровича про визнання батьківства. Ухвалою суду відкрито провадження по справі і встановлено 15-денний строк, з дня отримання ухвали, для відзову на позовну заяву відповідача про заперечення.

Скласти відзив на позовну заяву.

Ви стали адвокатом Федоренка О. Г. Складіть заяву про вступ до справи як представника.

Порадившись з адвокатом через сумніви щодо батьківства, відповідач вирішив подати заяву про проведення експертизи ДНК. Складіть заяву.

Ситуаційне завдання 8

Семенко Арина Віталіївна звернулася до адвоката (до Вас) для подачі позову про стягнення аліментів на дитину під час навчання. Її батьки розлучені, і за рішенням суду (за позовом про стягнення аліментів) батько зобов'язаний сплачувати аліменти до повноліття доньки. Арині виповнилося 18 років.

Складіть позовну заяву за участі позивача, представника, відповідача, заінтересованої особи. Які додатки має містити позовна заява?

Ситуаційне завдання 9

Шевченко Тарас Григорович звернувся до суду з позовом до АТ «ПУМБ» про захист прав споживачів та визнання кредитного договору недійсним. Позивач подав позовну заяву, а потім заяву про забезпечення позову, вимогою якого було зупинення стягнення коштів з його банківської карти.

Складіть заяву про забезпечення позову.

Ситуаційне завдання 10

Ільченко Оксана Іванівна та Ільченко Максим Петрович перебували в шлюбі. Після народження доньки Зої подружжя Ільченків придбало двокімнатну квартиру. Коли Зої було вісімнадцять років, померли її батьки. Після чого з нею активно почала спілкуватися її тітка, сестра покійного батька Антоніна Шведик, 50 років. Зоя просила тітку не забирати її з квартири, де вона жила, тому що вона звикла у вказаному районі жити, але тітка відмовилася, сказавши, що церква тільки біля її будинку. Крім того, Зої було самотньо в квартирі.

Глибоко віруюча людина, Антоніна Шведик змушувала Зою читати Біблію, вчити молитви і ходити до церкви на церковні свята.

Зої це не сподобалося, і вона відмовилася виконувати вимоги тітки. Антоніна Шведик від свого імені подала до нотаріуса за місцем відкриття спадщини заяву, в якій вказала, що вона є спадкоємицею та виявила бажання отримати свідоцтва про право на спадщину за законом. Нотаріус через 5 місяців після смерті власника житла видає Антоніні Шведик свідоцтво про право на спадщину за законом на квартиру. На наступний день після отримання тіткою свідоцтва про право на спадщину за законом, Зоя випадково почула, як її тітка комусь по телефону розповідала, що хоче продати квартиру. Звернувшись до нотаріуса про відкриття спадкової справи, Зої стало відомо, що спадкова справа уже відкрита на її тітку Шведик Антоніну та видане свідоцтво про право на спадщину за законом.

Скласти позовну заяву про визнання свідоцтва про право на спадщину за законом недійсним.

Ситуаційне завдання 11

10 травня 2021 року між Іщенком Володимиром Івановичем та Федик Наталією Миколаївною було укладено шлюб, який зареєстровано Міським відділом реєстрації актів громадянського стану Львівського обласного управління юстиції за № 1984 від 10.05.2021.

Від цього шлюбу в них народилася спільна дитина, син – Іщенко Володимир Володимирович, 14.12.2022 р. н., що підтверджується свідоцтвом про народження № 1828, виданим 27.09.2022 Міським відділом реєстрації актів громадянського стану Львівського обласного управління юстиції. Володимир Володимирович Іщенко на сьогодні проживає з Федик Наталією Миколаївною за адресою: м. Львів, вул. Головна, 281-А/15.

В Україні шлюбно-сімейні правовідносини здійснюються на засадах добровільності, взаємоповаги та розуміння. В останні роки відносини між подружжям зіпсувалися, взаєморозуміння і повага зникли, часто виникали суперечки. У кожного з них різні погляди на сімейне життя, спільне проживання та ведення господарства.

Іщенко Володимир Іванович та Федик Наталія Миколаївна також втратили почуття взаємної любові та поваги, взаємовиручки та підтримки. Вони перестали бути сім'єю. Фактично сім'я припинила своє існування. За таких обставин подальше спільне проживання та збереження сім'ї є неможливим.

Скласти позовну заяву про розірвання шлюбу.

Ситуаційне завдання 12

Наприкінці 2011 року Смотрова Людмила Іванівна зустріла Гуцула Олександра Івановича, вони почали проживати разом та вести спільне господарство, проте без реєстрації шлюбу. У них не було постійного місця проживання, вони переїжджали з квартири на квартиру.

Після чого 2022 року вони придбали спільну квартиру, яка розташована за адресою: м. Київ, Проспект незалежності, буд. 15, кв. 209. На цю квартиру витратили спільно нажиті кошти. У ній вони разом проводили ремонт, купували нові меблі.

Під час укладення договору купівлі-продажу вищевказаної квартири покупцем в угоді був саме Гуцул Олександр Іванович.

10.03.2023 у Смотрової Людмили Іванівни та Гуцула Олександра Івановича народилася спільна донька – Гуцул Ангеліна Іванівна.

Скласти заяву про встановлення факту проживання однією сім'єю без шлюбу та визнання права спільної сумісної власності на майно.

Ситуаційне завдання 13

Демченко О. О. проживала разом з І. П. Карпенком. Як чоловік і дружина вони вели спільне господарство, були пов'язані спільним побутом і мали взаємні права та обов'язки.

На початку 2020 року стан здоров'я Карпенка І. П. загострився і він помер у листопаді 2021 року. Після смерті Карпенка І. П. була відкрита спадщина, до якої також увійшли житловий будинок, у якому вони проживали спільно з О. О. Демченко. 2019 року було придбано автомобіль та земельну ділянку площею 0,2 га за адресою, що належить померлому.

До нотаріуса із заявою про відкриття спадкової справи звернувся спадкоємець Демченко О. О. Проте дружині померлого було надано відмову у зв'язку з тим, що заповіту Карпенко І. П. не складав і в шлюбі Демченко О. О. та Карпенко І. П. на момент смерті його не перебували.

Скласти позовну заяву про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, визнання права на спадкування за законом зі спадкоємцями першої черги спадкування.

Ситуаційне завдання 14

У період з 2015 по 2020 рік Катринець Марина Іванівна та Катринець Роман Ігорович перебували в зареєстрованому шлюбі. Проте 17 травня 2020 року шлюб було розірвано, що підтверджується Рішенням Шевченківського районного суду міста Київ від 17 травня 2020 року.

Катринець Андрій Романович, 27 листопада 2016 року народження, є їх спільною дитиною від шлюбу, що підтверджується Свідоцтвом про народження серії І-МИ № 038073, виданого Відділом реєстрації актів цивільного стану Київського міського управління юстиції від 11 грудня 2016 року.

На сьогодні Катринець Роман Ігорович офіційно працевлаштований на ТОВ «АТБ-маркет», має стабільне матеріальне становище.

Скласти позовну заяву про стягнення аліментів з батька.

Ситуаційне завдання 15

Громадянка Уляна Кисільова подала заяву на розлучення та визначення місця проживання дітей з нею, обґрунтовуючи, що чоловік не працевлаштований та має алкогольну залежність. Чоловік заперечує позицію дружини та стверджує, що тимчасово не працевлаштований і перебуває в активних пошуках роботи, а також проходить лікування-терапію проти алкогольної залежності. Чоловік звернувся до адвоката з проханням роз'яснити порядок визначення місця проживання дітей.

Скласти відзив про визначення місця проживання дітей разом з ним.

Ситуаційне завдання 16

Громадянка Лариса Іванова, відповідно до рішення суду, отримує аліменти на утримання дитини від свого колишнього чоловіка. Проте впродовж останніх двох років цієї суми не вистачає, оскільки значно зросли ціни на продукти та одяг. Лариса Іванова зверталася до чоловіка з вимогою про збільшення суми аліментів, оскільки визначена раніше сума є малою, але чоловік відмовляється сплачувати більшу суму, стверджуючи, що Лариса його обманює і використовує кошти, які він надає на дитину, на власні потреби. Лариса звернулася за допомогою до адвоката.

Складіть позовну заяву про збільшення розмірів аліментів на утримання дитини.

Ситуаційне завдання 17

Громадянин Олександр Петров, відповідно до рішення суду, має зобов'язання сплачувати аліменти на утримання їх спільної дитини, яка перебуває під опікою його колишньої дружини, Оксани Петрової. Однак упродовж останніх чотирьох років Олександр не доплачує встановлену суму, посилаючись на зростання цін на послуги та зменшення своїх доходів.

Оксана Петрова повторно зверталася до Олександра з проханням збільшити суму аліментів, оскільки вона не може забезпечити дитину достатньою кількістю необхідних товарів і послуг, враховуючи, що зросли витрати. Проте Олександр відмовляється від цього, стверджуючи, що Оксана витрачає кошти не на потреби дитини, а на власні цілі.

Оксана Петрова звернулася за допомогою до адвоката з метою захисту своїх прав та прав своєї дитини.

Складіть позовну заяву про збільшення розмірів аліментів на утримання дитини.

Ситуаційне завдання 18

Громадянка Ольга Сиваченко, будучи на восьмому місяці вагітності, вирішила взяти оплачувану декретну відпустку у зв'язку з вагітністю та відпустку для догляду за дитиною на три роки, про що повідомила свого керівника відповідною заявою. Проте

керівник запропонував взяти декретну відпустку для догляду за дитиною на 3 місяці або написати заяву про звільнення, обґрунтувавши це недостатністю фінансових ресурсів компафінансових ресурсів компанії.

Ольга Сиваченко звернулася до адвоката з проханням роз'яснити порядок надання декретної відпустки у зв'язку з вагітністю та відпустки для догляду за дитиною.

Скласти позовну заяву про порушення прав на отримання декретної відпустки.

Ситуаційне завдання 19

Військовослужбовець, що проходив службу за контрактом у військовій частині, потрапив у ДТП, керуючи службовим автомобілем. Обом транспортним засобам були завдані механічні пошкодження. Як наслідок, військова частина змушена була заплатити за шкоду внаслідок прийняття відповідного судового рішення про її відшкодування (авто не було застраховане). Військова частина вирішила звернутися до суду з позовом до військовослужбовця.

Складіть позовну заяву про стягнення заборгованості в порядку регресу.

Ситуаційне завдання 20

26 лютого 2021 року між Іваненко Іванною Іванівною та акціонерним товариством «Приват Банк» було укладено кредитний договір.

Станом на 19 липня 2023 року в Іваненко І. І. з'явилася заборгованість. У зв'язку з цим акціонерним товариством «Приват Банк» було подано позов про стягнення коштів.

Іваненко І. І. як Відповідач стверджує, що на даний момент має оплату праці в розмірі половини від мінімальної заробітної плати, будь-яких інших джерел доходу в неї немає, що обумовлено економічною кризою та іншими незалежними від сторін зовнішньоекономічними чинниками, на які ні вона, ні акціонерне товариство «Приват Банк» не розраховували під час укладення

договору і не могли передбачити їх настання. Якби була можливість передбачити такі обставини, Іваненко І. І., як сторона договору, взагалі не укладала б вказаний договір.

Скласти зустрічний позов про розірвання кредитного договору.

Ситуаційне завдання 21

22 листопада 2018 року в судовому засіданні у справі № 523/6694/18 ОСОБА_1 (позивач) заявив клопотання про витребування доказів у Публічного акціонерного товариства «Одеський припортовий завод» (відповідач) первинної документації щодо нарахованої та отриманої ним заробітної плати.

Скласти клопотання про витребування доказів.

Практичні завдання

Сформулювати фабули завдань на підставі судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень (https://reyestr.court.gov.ua/) для складання цивільно-правових документів, а саме:

1. Складання позовної заяви.
2. Складання зустрічного позову.
3. Складання позову третьої особи із самостійними вимогами.
4. Складання відзиву на позов.
5. Складання заяви про забезпечення позову.
6. Складання заяви про забезпечення доказів.
7. Складання заяви (клопотання) про залучення до участі у справі органу державної влади та місцевого самоврядування з метою давання висновку у справі.
8. Складання заяви про відвід.
9. Складання заперечення проти позову.
10. Складання клопотання позивача, відповідача.
11. Складання скарги позивача, відповідача.

Словник юридичних термінів

Відкладення розгляду справи – полягає в тому, що розгляд справи в такому судовому засіданні не провадиться, а переноситься судом на призначений ним день нового судового засідання.

Додаткове рішення – це такий акт правосуддя, яким усуваються недоліки судового рішення, пов'язані з порушенням вимог його повноти.

Забезпечення позову – це застосування судом заходів для створення можливості виконання в майбутньому рішення суду про присудження у випадках, якщо їх невжиття може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення.

Законна сила судового рішення – це його правова дія, що полягає в тому, що рішення стає обов'язковим як для сторін та інших учасників справи, так і для самого суду.

Заочний розгляд справи – особливий порядок розгляду та вирішення цивільної справи за відсутності відповідача, у належний спосіб повідомленого про час та місце судового розгляду.

Зупинення провадження в справі – у разі настання певних об'єктивних обставин, точно визначених нормами цивільного процесуального права, припиняється тимчасово, на невизначений строк, здійснення процесуальних дій по розгляду справи.

Судовий розгляд справи – найважливіша центральна стадія будь-якого провадження цивільного судочинства, на якій здійснюються основні процесуальні дії суду й учасників процесу, спрямовані на її вирішення, відбувається з'ясування фактичних обставин справи.

Судове рішення – у широкому значенні акт судового розгляду справи будь-якого виду провадження.

Факультативне зупинення провадження – альтернативне вирішення питань розвитку процесу із зазначених підстав – справа може бути розглянута за сутністю або розгляд її відкладений.

Фіксування цивільного процесу – це обов'язковість процесуального оформлення документів, які фіксують процесуальні дії суду, сторін та інших учасників цивільного процесу, а також обставини (факти) під час розгляду справи.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

4. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 30.06.1999 № 783-XIV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text

5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text

6. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 № 9. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010740-12

Допоміжний

7. Васильєв С. В. Цивільний процес : підручник. К. : Алерта, 2019. 506 с.

8. Грабовська Г. М., Жаб’як А. А. Новели позовного провадження в цивільному судочинстві. *Юридичний вісник.* 2019. № 1 (50). С. 114–121.

9. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2
СИСТЕМА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

ТЕМА 4
4.1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ АКТИ СУДУ І ІНСТАНЦІЇ

План

1. Поняття та види судових рішень.
2. Порядок ухвалення й проголошення рішення суду.
3. Форма та зміст судового рішення.
4. Порядок винесення та зміст окремої ухвали.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та види судових рішень.
2. Порядок ухвалення й проголошення рішення суду.
3. Форма та зміст судового рішення.
4. Порядок винесення та зміст окремої ухвали.
5. Порядок ухвалення заочного рішення.
6. Форма та зміст заочного рішення.

Тести

1. Найважливіший акт правосуддя, який покликаний забезпечити захист гарантованих Конституцією України прав і свобод людини та здійснення проголошеного Основним Законом України принципу верховенства права в цивільному судочинстві, – це:

а) роз’яснення суду;
б) правова позиція суду;
в) рішення суду;
г) вирок суду.

2. Якісні особливості судового рішення:

а) акт органу державної влади;

б) процесуальний акт;

в) юридичний факт;

г) усі відповіді правильні.

3. До якісних особливостей судового рішення, що можуть підкреслити його сутність, належать:

а) акт органу державної влади, правозастосовний акт;

б) процесуальний акт та юридичний факт;

в) правозастосовний та процесуальний акт;

г) правозастосовний процесуальний акт органу державної влади, а також юридичний факт.

4. Рішення суду, яким вирішуються лише окремі питання, що ставляться перед судом у заявах і клопотаннях особами, які беруть участь у справі, та виникають самостійно в процесі відкриття, розвитку й припинення судочинства у справі, називається:

а) постанова;

б) судове рішення;

в) ухвала суду;

г) судовий наказ.

5. Ухвалення процесуального акта відбувається за наслідками перегляду судових рішень Верховним Судом:

а) судове рішення;

б) постанова;

в) ухвала суду;

г) судовий наказ.

6. _____є особливою формою судового рішення та водночас виконавчим документом:

а) судове рішення;

б) постанова;

в) ухвала суду;

г) судовий наказ.

7. Відповідно до принципу безпосередності судового розгляду (ст. 213 ЦПК України) рішення може бути обґрунтовано лише доказами, одержаними у визначеному законом порядку та дослідженими в тому судовому засіданні, в якому ухвалюється рішення:

а) пропорційності;

б) законності;

в) безпосередності;

г) верховенства права.

8. Під час ухвалення судового рішення суди повинні чітко дотримуватися таємниці:

а) листування;

б) державної таємниці;

в) досудового розслідування;

г) нарадчої кімнати.

9. Рішення суду проголошується _____ після закінчення судового розгляду:

а) негайно та прилюдно, крім випадків, коли розгляд справи проводився в закритому судовому засіданні;

б) зі спливом 10 днів;

в) тільки прилюдно;

г) строки проголошення обираються на розсуд суду.

10. Під час проголошення рішення суду суддя не оголошує таких відомостей щодо учасників справи:

а) місце проживання або перебування фізичних осіб із зазначенням адреси;

б) реєстраційні номери транспортних засобів;

в) номери банківських рахунків, номери платіжних карток;

г) усі відповіді правильні.

11. Усі судові рішення викладаються письмово в:

а) паперовій формі;

б) паперовій та електронній формах;

в) тільки в електронній формі та підписуються електронним цифровим підписом судді;

г) усі відповіді правильні.

12. Судовий наказ складається з:

а) вступної та мотивувальної частин;

б) вступної, описової, мотивувальної та резолютивної частини;

в) описової та резолютивної частини;

г) вступної та резолютивної частини.

13. Який процесуальний акт має обов'язково містити відомості про дату видачі стягувачу, дату набрання законної сили і строк подання до виконання:

а) судовий наказ;

б) окрема ухвала суду;

в) судове рішення;

г) постанова.

14. Встановлені судом фактичні обставини та визначені відповідно до них правовідносини; мотиви, за якими суд вважає встановленою наявність чи відсутність фактів, якими обґрунтовувались вимоги або заперечення, бере до уваги чи відхиляє докази, застосовує вказані в рішенні нормативно-правові акти містяться у:

а) вступній частині;

б) описовій частині;

в) мотивувальній частині;

г) резолютивній частині.

15. Зміст і підстави позовних вимог відповідно до позовної заяви; інформація про внесені зміни підстав чи предмета позову, розмір позовних вимог містяться у:

а) вступній частині;

б) описовій частині;

в) мотивувальній частині;

г) резолютивній частині.

16. Відповідно до законодавства України рішення суду має бути:

а) виваженим і законним;

б) безпосереднім та обґрунтованим;

в) законним та обґрунтованим;

г) вичерпним і безумовним.

17. Рішення є законним тоді, коли суд:

а) виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до даних правовідносин, а також правильно витлумачив ці норми;

б) чітко вирішив питання щодо змісту прав та обов'язків сторін, спір між якими був предметом судового розгляду;

в) ухвалив рішення на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених доказами;

г) суд дав відповідь на всі передані на його вирішення правові питання.

18. Суд постановляє _____ щодо свідка, експерта чи перекладача у разі виявлення під час розгляду справи, відповідно, неправдивих показань, неправдивого висновку експерта чи неправильного перекладу, підробки доказів і направляє її прокурору чи органу досудового розслідування:

а) окрему ухвалу;

б) судовий наказ;

в) постанову;

г) заочне рішення.

19. Засіб виправлення й акт правосуддя, яким усуваються недоліки судового рішення, пов'язані з порушенням вимог щодо його повноти – це:

а) роз'яснення суду;

б) заочне рішення;

в) постанова;

г) додаткове рішення.

20. Уточнення й більш зрозуміле викладення змісту рішення – це:

а) роз'яснення суду;

б) заочне рішення;

в) постанова;

г) ухвала.

21. Подання заяви про роз'яснення судового рішення допускається, якщо судове рішення ще не виконане або не закінчився строк, упродовж якого рішення може бути пред'явлене до примусового виконання:

а) так;

б) ні;

в) у виключних випадках, визначених законом;

г) на розсуд суду.

22. Зроблена судом механічна (мимовільна, випадкова) граматична помилка в рішенні, яка допущена під час його письмово-вербального викладу, – це:

а) арифметична помилка;

б) описка;

в) помилкові вихідні дані;

г) неправильна методика підрахунку.

23. Неточність розрахунку, зрозуміла будь-якій особі під час перевірки результатів арифметичної дії за тих самих вихідних даних (наприклад, неправильно підраховані грошові кошти, що підлягають стягненню), – це:

а) арифметична помилка;

б) описка;

в) неправильна методика підрахунку;

г) помилкові вихідні дані.

24. Питання про внесення виправлень вирішується в судовому засіданні, про що постановляється:

а) додаткове рішення;

б) заочне рішення;

в) ухвала;

г) роз'яснення суду.

25. Заява про внесення виправлень розглядається впродовж _____ після її надходження:

а) трьох днів;

б) десяти днів;

в) п'яти днів;

г) безстроково.

26. _____ – це процесуальний засіб судового впливу на виявлені під час судового розгляду порушення законності, а також причини та умови, що цьому сприяли:

а) окрема ухвала суду;

б) постанова суду;

в) вирок суду;

г) додаткове рішення суду.

27. Предметом судового наказу є матеріально-правові відносини:

а) нематеріальні відносини;

б) матеріально-правові відносини;

в) процесуально-правові правовідносини;

г) усі відповіді правильні.

28. Судовий наказ підлягає оскарженню в апеляційному порядку:

а) так;

б) ні;

в) у випадках, визначених законом;

г) на розсуд суду.

29. Суд може ухвалити заочне рішення на підставі наявних у справі доказів за одночасного існування умови:

а) відповідач належним чином повідомлений про дату, час і місце судового засідання;

б) відповідач не подав відзив;

в) позивач не заперечує проти такого вирішення справи;

г) усі відповіді правильні.

30. Обов'язково має бути зазначено строк і порядок подання відповідачем заяви про його перегляд у:

а) постанові;

б) додатковому рішення;

в) заочному рішенні;

г) роз'ясненні суду.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

08.02.2023 між Вишенським Ігорем Васильовичем та ПАТ «НАСК «ОРАНТА» було укладено Поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на транспортний засіб Volkswagen Passat, державний номерний знак АА1234АА.

22.03.2023 о 19:00 год у м. Первомайськ по вул. Київська, 77 відбулася дорожньо-транспортна пригода за участю транспортного засобу Volkswagen Passat (власник і водій – Вишенський Ігор Васильович (страхувальник), державний номерний знак АА1234АА, та Renault T460 (власник і водій – Вербицький Дмитро Ігорович),

державний номерний знак АІ1234АІ. Відповідно до постанови Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 27.04.2023 у справі № 484/1691/23 Вишенського Ігоря Васильовича було визнано винним у настанні дорожньо-транспортної пригоди внаслідок порушення, передбаченого ст. 124, ч. 1 ст. 130 КУпАП.

Потерпілий у ДТП (Вербицький Дмитро Ігорович) звернувся до ПАТ «НАСК «ОРАНТА» із заявою про виплату страхового відшкодування за подію, яка трапилась 22.03.2023, та ПАТ «НАСК «ОРАНТА» після збору всіх матеріалів справи здійснила виплату страхового відшкодування на користь потерпілої особи в розмірі 102 452 грн 97 коп.

На підставі ст. 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» ПАТ «НАСК «ОРАНТА» звернулася до страхувальника з регресною вимогою про відшкодування понесених витрат.

У досудовому порядку страхувальник відшкодовувати кошти відмовився.

Після подання позовної заяви до Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області було відкрито позовне провадження та розглянуто справу про «Стягнення грошових коштів у порядку регресу за позовом ПАТ «НАСК «ОРАНТА» до Вишенського Ігоря Васильовича.

Як докази, до суду були подані: копія постанови № 484/1691/23 про притягнення Вишенського Ігоря Васильовича за ст. 124, ч. 1 ст. 130 КУпАП; копія заяви про виплату страхового відшкодування; копія страхового акта й розрахунків, на підставі яких було здійснено виплату страхового відшкодування; платіжне доручення про виплату страхового відшкодування.

Представник Відповідача в судове засідання не з'явився, проте направив до суду заяву, в якій позовні вимоги підтримав повним обсягом, проти позову не заперечує.

Відповідно до наданої фабули складіть проєкт судового рішення.

ПРОЄКТ СУДОВОГО РІШЕННЯ

Справа № 484/516/24
Провадження № 2/484/496/24

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

01.03.2024 Первомайський міськрайонний суд Миколаївської області в складі: головуючого судді – Літвіненко Т. Я.; секретаря судового засідання – Шаповалова В. О., розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Первомайськ цивільну справу за позовом Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна страхова компанія «Оранта» до Вишенського Ігоря Васильовича про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди (в порядку регресу)

ВСТАНОВИВ:

публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна страхова компанія «Оранта» до Вишенського Ігоря Васильовича про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди (в порядку регресу), мотивуючи тим, що між ПАТ «НАСК «ОРАНТА» було укладено Договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (поліс № АТ3762287) на транспортний засіб Volkswagen Passat. 22.03.2023 о 19:00 год у м. Первомайськ по вул. Київська, 77 відбулася дорожньо-транспортна пригода за участю транспортного засобу Volkswagen Passat, державний номерний знак АА1234АА, та Renault T460, державний номерний знак АІ1234АІ. Відповідно до постанови Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 27.04.2023 у справі № 484/1691/23 відповідача, Вишенського Ігоря Васильовича, було визнано винним у настанні дорожньо-транспортної пригоди внаслідок порушення, передбаченого ст. 124, ч. 1 ст. 130 КУпАП. Потерпілий звернувся до ПАТ «НАСК «ОРАНТА» із

заявою про виплату страхового відшкодування та ПАТ «НАСК «ОРАНТА» здійснила виплату страхового відшкодування на користь потерпілої особи в розмірі 102 452 грн 97 коп.

Представник позивача в судове засідання не з'явився, надав заяву, в якій позов підтримав повним обсягом, просив його задовольнити та справу розглядати без його участі.

Відповідач у судове засідання не з'явився, надав заяву, в якій позов визнав повністю та не заперечував проти його задоволення.

Враховуючи вищевикладене, дослідив матеріали справи та дійшов такого висновку.

Судом встановлено, що 08.02.2023 між Вишенським Ігорем Васильовичем та ПАТ «НАСК «ОРАНТА» було укладено Поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на транспортний засіб Volkswagen Passat, державний номерний знак АА1234АА.

Згідно з актом огляду транспортного засобу від 24.03.2023 транспортний засіб Renault T460, держаний номерний знак АІ1234АІ, отримав пошкодження.

Автомобіль марки Renault T460, держаний номерний знак АІ1234АІ, належить Вербицькому Дмитру Ігоровичу.

Постановою Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 27.04.2023 Вишенського Ігоря Васильовича визнано винуватим у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 124, ч. 1 ст. 130 КУпАП.

07.04.2023 до ПАТ «НАСК «ОРАНТА» від Вербицького Дмитра Ігоровича надійшла заява про виплату страхового відшкодування.

Згідно зі страховим актом від 10.05.2023 № ОЦВ-Р-23-32-89729/1 та розрахунку на виплату страхового відшкодування Вербицькому Дмитру Ігоровичу підлягає виплаті страхове відшкодування в розмірі 102 452 грн 97 коп.

Вказана сума, відповідно до платіжного доручення від 11.05.2023 № 24378, була перерахована ПрАТ СК «ВУСО».

Згідно зі ст. 3 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється з метою забезпечення відшкодування

шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих унаслідок дорожньо-транспортної пригоди й захисту майнових інтересів страхувальників.

Відповідно до п. 22.1 ст. 22 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» у разі настання страхового випадку страховик у межах страхових сум, зазначених у страховому полісі, відшкодовує у встановленому цим Законом порядку оцінену шкоду, заподіяну внаслідок дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю, майну третьої особи.

Згідно з абзацом «а» підпункту 38.1.1 пункту 38.1 ст. 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» страховик після виплати страхового відшкодування має право подати регресний позов: до страхувальника або водія забезпеченого транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду: якщо він керував транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Деліктне зобов'язання виникає з факту завдання шкоди (зокрема, майнової) та триває до моменту її відшкодування потерпілому повним обсягом особою, яка завдала шкоду (стст. 11, 599, 1166 ЦК України). Сторонами деліктного зобов'язання зазвичай є потерпілий (кредитор) і заподіювач шкоди (боржник). Водночас правила регулювання таких зобов'язань допускають можливість відшкодування завданої потерпілому шкоди не безпосередньо заподіювачем, а іншою особою за умови, що законом передбачено такий обов'язок іншої особи, хоч вона шкоди й не заподіювала. За цих обставин за ст. 1191 ЦК України особа, яка відшкодувала шкоду, завдану іншою особою, має право зворотної вимоги (регресу) до винної особи в розмірі виплаченого відшкодування, якщо інший розмір не встановлений законом.

Так, після виконання особою, що не завдавала шкоди, свого обов'язку з відшкодування потерпілому шкоди, завданої іншою особою, потерпілий одержує повне задоволення своїх вимог, і тому первісне деліктне зобов'язання припиняється його належним виконанням (ст. 599 ЦК України).

Зазначена правова позиція висловлена в постанові Верховного Суду від 14 грудня 2016 року № 6-2004цс16, яка, згідно зі ст. 417 ЦПК України, є обов'язковою для судів.

На підставі вищевикладеного, суд приходить до висновку про те, що позов обґрунтований і підлягає задоволенню повним обсягом.

Крім того, на підставі ст. 141 ЦПК України суд вважає за потрібне стягнути з відповідача на користь позивача 3 028 грн 00 коп. витрат щодо сплати судового збору.

Керуючись стст. 3, 12, 13, 81, 259, 263, 264, 265 ЦПК України, суд

ВИРІШИВ:

стягнути з Вишенського Ігоря Васильова, ІНФОРМАЦІЯ_1, РНОКПП – НОМЕР_3 на користь ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОРАНТА» завдані збитки в порядку регресу в розмірі 102 452 грн 97 коп. та витрати щодо сплати судового збору в сумі 3 028 грн 00 коп., усього 105 480 (сто п'ять тисяч чотириста вісімдесят) грн 97 коп.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

На рішення може бути подано апеляційну скаргу безпосередньо до Миколаївського апеляційного суду впродовж тридцяти днів з дня його проголошення. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини судового рішення або в разі розгляду справи (вирішення питання) без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Ситуаційне завдання 1

Гр. Ліщук звернувся до Хмельницького районного суду м. Хмельницький з позовом до колишньої дружини гр. Шинкаренко про розділ будинку, вказуючи в заяві, що йому та відповідачці на праві власності в рівних частинах належить будинок з надвірними будівлями в с. Остропіль Хмельницького району. Оскільки в добровільному порядку розділити будинок не можуть, тому позивач просить розділити будинок.

Гр. Шинкаренко позов визнала, також просить розділити будинок з надвірними будівлями.

Чи повинна проводитись експертиза для встановлення можливості поділу будинку? Яке рішення має винести суд, якщо буде встановлено, що будинок підлягає поділу в рівних частинах? Складіть проєкт рішення суду.

Ситуаційне завдання 2

Гр. Омельчук (позивач) І. та гр. Омельчук В. (відповідач) перебувають у шлюбі з 11 липня 2011 року, зареєстрованому в центральному відділі реєстрації шлюбів м. Києва за актовим записом № 1732. Від шлюбу мають неповнолітню дочку, яка проживає разом з позивачкою і перебуває на її утриманні. Позивачка просить розірвати шлюб, посилаючись на те, що їхня сім'я розпалася з вини відповідача, спільне життя не склалося внаслідок непорозуміння та сварок, спільне проживання припинилося в січні 2005 року і примирення неможливе. Перебування в шлюбі суперечить її інтересам. У судовому засіданні позивачка підтримала заявлені вимоги.

Відповідач, у належний спосіб повідомлений про час і місце розгляду справи, в судове засідання не з'явився, причини неявки суду не повідомив. На інших судових засіданнях теж не був присутній.

Яке рішення має винести суд? Складіть проєкт цього рішення.

Ситуаційне завдання 3

27 грудня 2022 року ОСОБА_1 звернулася до суду з позовом. Ухвалою судді від 30 грудня 2022 року відкрито провадження у справі. Проте 11 січня 2023 року суду першої інстанції стало відомо, що ОСОБА_1 померла.

Встановлено, що позивачка ОСОБА_1 померла до дня відкриття провадження у справі (30 грудня 2022 року) і на момент смерті ОСОБА_1 не набула статусу учасника справи.

Скласти ухвалу про закриття провадження у справі.

Ситуаційне завдання 4

Підприємство «Агропром» не може виконати свої грошові зобов'язання перед кредитором. Кредитор звернувся до господарського суду з заявою про визнання боржника банкрутом.

Скласти проєкт ухвали суду про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Ситуаційне завдання 5

Чоловік і дружина звернулися до суду з позовом про розірвання шлюбу. Подружжя Сидоренків має двох спільних дітей.

Скласти проєкт рішення суду про розірвання шлюбу.

Ситуаційне завдання 6

Іванов І. С. звернувся до суду з позовом про визнання договору оренди квартири недійсним, оскільки орендар Стрийко Г. О. (відповідач) не виконував умови договору: невчасно сплачував орендну плату та не виконував ремонтні роботи, які були обов'язковими за умовами договору. Більше того, орендар створив у квартирі збитки та використовував приміщення не за призначенням, що порушувало умови оренди.

Проте відповідач до судового засідання не з'явився, обґрунтувавши це тим, що захворів і наразі перебуває в лікарні.

Які дії суду? Скласти ухвалу про відкладення розгляду справи.

Ситуаційне завдання 7

Позивач Ткаченко звернувся до суду з позовом про стягнення з відповідача Писарчука 1 мільйона гривень. Позивач просить суд накласти арешт на майно відповідача.

Скласти проєкт ухвали суду про забезпечення позову.

Ситуаційне завдання 8

Підприємство «Агрохім» не сплатило за договором поставки 500 тонн мінеральних добрив. Постачальник звернувся до господарського суду з позовом про стягнення заборгованості.

Скласти проєкт рішення суду про стягнення заборгованості.

Ситуаційне завдання 9

Між ПАТ «Нафтуся» та ТОВ «Транснафта» було укладено договір доручення на купівлю векселів № 11, за умовами якого ПАТ «Нафтуся» доручало ТОВ «Транснафта» придбати вексель АА1241241. Перед передачею векселя ПАТ «Нафтуся» він був втрачений.

Скласти проєкт ухвали суду про забезпечення позову.

Ситуаційне завдання 10

У Дніпродзержинському відділенні Кредитної спілки «Аморд» уклали договір про надання кредиту з громадянином Т. Громадянин Т. неодноразово порушував умови договору, що призвело до накопичення боргу в розмірі п’ять тисяч сімсот шістдесят п’ять грн 21 коп.

Скласти судовий наказ про стягнення боргу за кредитним договором (укажіть також у наказі стягнення з боржника на користь стягувача двадцять вісім грн 80 коп. судових витрат, що були останнім сплачені під час подання заяви).

Ситуаційне завдання 11

Представник ТОВ «Енергетичні мережі» – Пчілка О. І. звернулася із заявою про видачу судового наказу про стягнення заборгованості за спожиту електричну енергію в розмірі 4 056 грн 35 коп. зі Сковороди Г. С.

Скласти заяву про видачу судового наказу. Які додатки заява має містити?

Ситуаційне завдання 12

Громадянин Н. потрапив в аварію з громадянином С., винним у якій було визнано останнього. Громадянин Н. подав у суд позов про стягнення матеріальної шкоди за пошкоджений автомобіль. Після подання заяви його було передислоковано в іншу область військовим командуванням. Оскільки позивач перебуває на військовій службі, він не може відвідувати засідання в суді. Позивач бажає подати заяву про розгляд справи без його участі.

Скласти заяву про розгляд справи без участі позивача.

Ситуаційне завдання 13

Позичальник не повернув позику кредитору. Кредитор звернувся до суду з позовом про стягнення заборгованості. Суд задовольнив позов кредитора та постановив рішення про стягнення заборгованості з позичальника.

Скласти проєкт рішення суду про стягнення заборгованості за договором позики.

Ситуаційне завдання 14

Між громадянином Іваненком і громадянкою Ткачук 2007 року було зареєстровано шлюб. Цей шлюб було розірвано 2017 року згідно з рішенням Шевченківського районного суду м. Львів. Від шлюбу в цих громадян народилося двоє дітей: дочка й син. Рішенням суду 2018 року було встановлено: щомісячно стягувати з громадянина Іваненка суму в розмірі 2 500 грн. Проте наразі громадянка Ткачук вважає на сьогодні вищевказаний розмір аліментів є недостатнім для того, щоб повного мірою забезпечити належний рівень життя двох малолітніх дітей, оскільки з моменту винесення рішення судом про сплату аліментів у розмірі 2 500 грн пройшло вже 3 роки та потреби значно зросли.

Скласти рішення суду про збільшення розміру аліментів.

Ситуаційне завдання 15

АТ «Дніпрогаз» звернувся до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення з громадянина І. заборгованості за розподіл природного газу. Особа не сплачує необхідні суми за розподіл газу.

Скласти заяву про видачу судового наказу та судовий наказ.

Ситуаційне завдання 16

8 вересня 2015 року Овідіопольським районним судом Одеської області винесено рішення, яким позовні вимоги ОСОБА_1 до Великодолинської с/р Овідіопольського районного суду Одеської області про визнання заяви про відмову від спадщини недійсною та встановлення додаткового строку для прийняття спадщини задоволено.

Заявник ОСОБА_1 посилається на те, що в двох рішеннях суду під час надання ОСОБА_1 тримісячного додаткового строку на прийняття спадщини після смерті ОСОБА_2 не зазначено, з якого часу починається відрахування наданого судом додаткового строку заявнику.

Скласти заяву про ухвалення додаткового рішення та додаткове рішення.

Ситуаційне завдання 17

У судовому рішенні неправильно зазначено розмір житлової площі квартири.

Скласти заяву про виправлення описок у судовому рішенні та судове рішення.

Ситуаційне завдання 18

Під час ухвалення судового наказу судом не вирішено питання щодо стягнення з відповідача – громадянина Тимошенка – витрат на професійну правничу допомогу в розмірі 3 000,00 грн, які заявлялись стягувачем під час звернення із заявою про видачу судового наказу.

Скласти заяву про ухвалення додаткового судового наказу та судовий наказ.

Ситуаційне завдання 19

1 квітня 2023 року суддя Смілянського міськрайонного суду Черкаської області Крива Ю. В., розглянувши заяву Комунального підприємства «СМІЛАКОМУНТЕПЛОЕНЕРГО» про видачу судового наказу на стягнення з ОСОБА_1 боргу з оплати послуги з постачання теплової енергії на опалення житла. У судовому

наказі було вказано, що з боржника повинно бути стягнуто 481,21 грн боргу з оплати послуги з постачання теплової енергії на опалення житла за період з жовтня 2021 року по вересень 2022 року. Але тут було допущено помилку і замість «вересень 2022 року» мав бути «жовтень 2022 року».

Потрібно скласти ухвалу про внесення виправлень, описок і арифметичних помилок.

Ситуаційне завдання 20

1 квітня 2024 року Товариство з обмеженою відповідальністю «Газорозподільні мережі України» в особі Житомирської філії Товариства з обмеженою відповідальністю «Газорозподільні мережі України» подало заяву до суду про видачу судового наказу з вимогою про стягнення з ОСОБА_1 заборгованості за надані послуги з розподілу природного газу. Оскільки оплата за надані послуги не проводилась, то в боржника виникла заборгованість, яка підлягає стягненню.

Скласти заяву про видачу судового наказу та судовий наказ.

Словник юридичних термінів

Арифметична помилка – неправильне уявлення особи про фактичні обставини, що безпосередньо пов’язані з обчисленням та обрахуванням найпростіших чисел. Причому помилка повинна мати елементарний (арифметичний) та очевидний характер.

Відповідач – особа, до якої звернена вимога позивача.

Виклик до суду – це пропозиція з’явитися в суд. Для осіб, які беруть участь у справі, зазвичай явка необов’язкова, а для свідків, перекладачів та експертів – обов’язкова.

Виключність рішення суду – неприпустимість повторного звернення до суду з цією самою вимогою з тих самих підстав.

Виправлення описки чи явної арифметичної помилки – засіб усунення, який спрямований на усунення недоліку рішення суду в ході викладу його змісту.

Додаткові рішення – ухвалюються у випадку неповноти основного рішення та є способом усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив.

Забезпечення доказів – вжиття судом невідкладних заходів щодо закріплення у визначеному процесуальному порядку фактичних даних з метою використання їх як доказів під час розгляду цивільних справ.

Забезпечення позову – вжиття судом, у провадженні якого перебуває справа, заходів щодо охорони матеріально-правових інтересів позивача, які гарантують за його позовом про присудження реальне виконання позитивно прийнятого рішення.

Загальнообов'язковість рішення суду – рішення є обов'язковим для всіх органів державної влади й органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, посадових чи службових осіб і громадян.

Законність рішення – відповідність нормам матеріального та процесуального закону.

Залишення заяви без розгляду – закінчення провадження у справі без постановлення судового рішення за наявності точно встановлених у законі обставин, які свідчать про недодержання умов реалізації права на звернення до суду за захистом і можливість застосування яких не втрачена й за повторної неявки сторін.

Заочне рішення – рішення, яке постановляється за результатами заочного розгляду справи. Воно має відповідати загальним вимогам до судових рішень з певними особливостями, визначеними нормами про таку форму судового розгляду.

Заперечення проти позову – це письмові пояснення відповідача, які відхиляють або спростовують вимоги позивача, подані до суду після одержання ним копій ухвали про відкриття провадження у справі та позовної заяви.

Незмінність рішення суду – суд, який ухвалив рішення, не має права його змінити.

Неповні рішення – рішення, в яких відсутні певні частини, а саме описова та мотивувальна.

Обґрунтованість рішення – правильність з фактичного боку.

Об'єктивні межі законної сили рішення суду – коло відносин, які були встановлені судом.

Окрема ухвала – це судове рішення, яке опосередковує виявлені судом під час розгляду справи порушення закону.

Основні рішення – це ті, якими вирішуються правові вимоги, передані на розгляд суду, та ухвалюються вони після безпосереднього розгляду справи за сутністю.

Описка – несвідома помилка в написанні будь-чого та полягає в неправильному зазначенні в тексті рішення об'єкта, сторони, певної дати чи строку тощо.

Преюдиційність – це обов'язковість фактів, які встановлені рішенням суду, для інших справ, в яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

Підсудність за ухвалою суду – вид територіальної підсудності, за якою територіальна юрисдикція суду визначається на підставі ухвали суду.

Позивач – особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано позов до суду.

Похідна позовна вимога – вимога, задоволення якої залежить від задоволення іншої позовної вимоги (основної вимоги).

Реалізованість (здійсненність) – можливість впровадження владного волевиявлення суду використовуючи добровільне чи примусове виконання, обов'язку в діяльності органів та осіб, щодо яких звернене це рішення та ін.

Рішення суду – цивільний процесуальний акт, який підсумовує діяльність суду першої інстанції з розгляду та вирішення справи за сутністю.

Рішення про визнання – постанови суду, якими підтверджується наявність чи відсутність певних правовідносин, обставин чи фактів.

Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб – розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який вираховується станом на 1 січня календарного року, в якому подається відповідна заява або скарга, вчиняється процесуальна дія чи ухвалюється судове рішення.

Роз'яснення рішення суду – провадиться в тому випадку, якщо воно не відповідає вимогам чіткості викладу, що зумовлює труднощі або неможливість виконання.

Самостійні ухвали – документи встановленої форми, в яких зазначаються владні вказівки суду щодо розвитку процесу у справі, вони постановляються в нарадчій кімнаті, підписуються всім складом суду, а за одноособового розгляду справи – суддею, і приєднуються до справи.

Суб'єктивні межі законної сили рішення суду – судове рішення розповсюджується на учасників цивільного процесу і не може зачіпати права й інтереси осіб, які не брали в ньому участі.

Судові рішення – це процесуальні документи, які ухвалюються судом.

Судовий наказ – це особливий вид судового рішення, який одночасно виконує функцію виконавчого документа.

Ухвали суду першої інстанції – це акти, якими справа за сутністю не вирішується, але якими оформляються процесуальні правомочності суду в ході розгляду цивільної справи.

Ухвалення додаткового рішення – застосовується у тому разі, якщо рішення суду має ваду повноти та вичерпності.

Ухвала суду – це процесуальний документ, у якому вирішуються питання, пов'язані з рухом справи в суді першої інстанції, клопотання та заяви осіб, які беруть участь у справі, питання про відкладення розгляду справи, оголошення перерви, зупинення або закриття провадження у справі, залишення заяви без розгляду у випадках, встановлених ЦПК України.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від. 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. Дата оновлення: 17.07.2020. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

3. Про судове рішення у цивільній справі : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09

4. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII / Верховна Рада України. Дата оновлення: 03.08.2023. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text

Допоміжний

5. Білоусов Ю. В. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. *Право України*. 2017. № 8. С. 100–108.

6. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів. Київ : ВД «Дакор», 2018. 276 с.

4.2. ПОСТАНОВИ, УХВАЛИ, РІШЕННЯ СУДУ І ІНСТАНЦІЇ

План

1. Способи та порядок усунення недоліків судового рішення.
2. Додаткове рішення. Роз'яснення судового рішення.
3. Ухвала про внесення виправлень, описок та арифметичних помилок.
4. Судовий наказ. Порядок видачі судового наказу. Зміст і форма судового наказу.
5. Порядок ухвалення заочного рішення. Форма та зміст заочного рішення.

Питання для самоконтролю

1. Способи та порядок усунення недоліків судового рішення.
2. Додаткове рішення.
3. Роз'яснення судового рішення.
4. Ухвала про внесення виправлень, описок та арифметичних помилок.
5. Судовий наказ. Порядок видачі судового наказу.
6. Зміст і форма судового наказу.

Тести

1. Згідно зі ст. 258 ЦПК України розрізняють усі види судових рішень, крім:

а) ухвали;

б) рішення;

в) постанови;

г) доктрини.

2. Судове рішення – це:

а) найважливіший акт правосуддя, який покликаний забезпечити захист гарантованих Конституцією України прав і свобод людини та здійснення проголошеного Основним Законом України принципу верховенства права. У зв'язку з цим суди під час ухвалення та проголошення рішення повинні неухильно додержуватися процесуального порядку;

б) рішення суду, яким вирішуються лише окремі питання, що ставляться перед судом у заявах та клопотаннях особами, які беруть участь у справі, й виникають самостійно у процесі відкриття, розвитку та припинення судочинства у справі;

в) нормативний документ, що видається судом за результатами розгляду вимог, передбачених ст. 161 ЦПК України;

г) процесуальний засіб судового впливу на виявлені під час судового розгляду порушення законності, а також причини й умови, що цьому сприяли.

3. Які особливості притаманні судовому рішенню:

а) акт органу державної влади;

б) правозастосовний акт;

в) процесуальний акт;

г) усі відповіді правильні.

4. Ухвали, постановлені в судовому засіданні, оголошуються:

а) через 10 днів після винесення рішення;

б) негайно після їх постановлення;

в) на наступний день після постановлення;

г) не оголошуються.

5. За результатами розгляду справи більшістю голосів від складу суду, яким переглядалося рішення у Верховному Суді, ухвалюється постанова про:

а) повне або часткове задоволення заяви;

б) відмову в задоволенні заяви;

в) правильні варіанти а) і б);

г) про повернення заяви на доопрацювання.

6. Неточність розрахунку, зрозуміла будь-якій особі під час перевірки результатів арифметичної дії за тих самих вихідних даних (наприклад, неправильно підраховані грошові кошти, що підлягають стягненню; розмір часток у праві спільної власності на будівлю чи інші об'єкти), – це:

а) арифметична помилка;

б) описка;

в) друкарська помилка;

г) помилка.

7. Питання про внесення виправлень вирішується в судовому засіданні, про що постановляється:

а) постановою;

б) рішенням;

в) ухвалою;

г) наказом.

8. Упродовж скількох днів з дня проголошення судового рішення суд зобов'язаний надіслати рекомендованим листом з повідомленням про вручення копії судового рішення особам, які брали участь у справі, але не були присутні в судовому засіданні:

а) упродовж 10 днів;

б) упродовж 5 днів;

в) упродовж 2 днів;

г) упродовж 3 днів.

9. Рішення суду складається із:

а) вступної та описової частини;

б) вступної та мотивувальної частини;

в) вступної, описової та мотивувальної частини;

г) вступної, описової, мотивувальної та резолютивної частини.

10. Рішення суду складається з описової частини із зазначенням:

а) часу та місця його прийняття; найменування суду, що прийняв рішення; прізвища й ініціалів судді (суддів – під час колегіального розгляду); прізвища й ініціалів секретаря судового засідання; імен (найменувань) сторін та інших осіб, які брали участь у справі; предмета позовних вимог; прізвища й ініціалів представників учасників справ;

б) змісту та підстав позовних вимог відповідно до позовної заяви; інформації про внесені зміни підстав чи предмета позову, розміру позовних вимог; узагальненого викладення позиції відповідача; пояснень осіб, які беруть участь у справі; додаються заяви, клопотання; інших доказів, досліджених судом;

в) встановлених судом фактичних обставин і визначених, відповідно до них, правовідносин; мотивів, за якими суд вважає встановленою наявність чи відсутність фактів, якими обґрунтовувались вимоги або заперечення, бере до уваги чи відхиляє докази, застосовує вказані в рішенні нормативно-правові акти; чи були порушені, не визнані або оспорені права, свободи чи інтереси, за захистом яких особа звернулась до суду, а якщо були, то ким; назви, статті, її частини, абзацу, пункту, підпункту закону, на підставі якого вирішено справу, а також процесуального закону, яким суд керувався;

г) висновку суду про задоволення позову чи відмову в позові повністю або частково; висновку суду за сутністю позовних вимог; розподілу судових витрат; строку й порядку набрання рішенням суду законної сили та його оскарження.

11. Рішення суду складається з резолютивної частини із зазначенням:

а) висновку суду про задоволення позову чи відмову в позові повністю або частково; висновку суду за сутністю позовних вимог; розподілу судових витрат; строку й порядку набрання рішенням суду законної сили та його оскарження;

б) часу й місця його прийняття; найменування суду, що прийняв рішення; прізвища й ініціалів судді (суддів – під час колегіального розгляду); прізвища й ініціалів секретаря судового

засідання; імен (найменувань) сторін та інших осіб, які брали участь у справі; предмета позовних вимог; прізвища та ініціалів представників учасників справ;

в) змісту та підстав позовних вимог відповідно до позовної заяви; інформації про внесені зміни підстав чи предмета позову, розміру позовних вимог; узагальненого викладення позиції відповідача; пояснень осіб, які беруть участь у справі; додаються заяви, клопотання; інших доказів, досліджених судом;

г) правильна відповідь відсутня.

12. Рішення суду повинно бути:

а) виваженим;

б) повним;

в) повним та обґрунтованим;

г) стислим.

13. За потреби в резолютивній частині також вказується про:

а) порядок і строк виконання рішення;

б) надання відстрочення або розстрочення виконання рішення;

в) забезпечення виконання рішення;

г) усі відповіді правильні.

14. Коли суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до цих правовідносин, а також правильно витлумачив ці норми, то тоді рішення є:

а) законним;

б) вичерпним;

в) визначеним;

г) безумовним.

15. Процесуальний засіб судового впливу на виявлені під час судового розгляду порушення законності, а також причини й умови, що цьому сприяли, – це:

а) правова норма;

б) окрема ухвала суду;

в) постанова;

г) рішення.

16. Окрема ухвала Верховного Суду:

а) підлягає оскарженню завжди;

б) підлягає оскарженню в окремих випадках;

в) не підлягає оскарженню;

г) правильна відповідь відсутня.

17. Засіб виправлення й акт правосуддя, яким усуваються недоліки судового рішення, пов'язані з порушенням вимог щодо його повноти, – це:

а) постанова суду;

б) додаткове рішення;

в) ухвала суду;

г) наказ.

18. До особливостей судового наказу належить усе, крім того, що:

а) особливість судового наказу в цивільному процесі полягає в тому, що він є єдиним судовим актом, який поєднує в собі властивості постанови, що вирішує справу за сутністю, і виконавчого документа;

б) предметом судового наказу є матеріально-правові відносини, безперечність яких встановлена на основі наданих кредитором документів;

в) судовий наказ наділяється силою норми процесуального права, а виданий судом наказ являє собою правозастосовний акт держави;

г) судовий наказ – єдина судова постанова, що є безпосередньою сполучною ланкою між цивільним процесом і виконавчим провадженням, оскільки тільки судовий наказ, на відміну від інших судових постанов, звертається до виконання без «проміжних» ланок – виконавчих листів.

19. Чи підлягає судовий наказ оскарженню в апеляційному порядку:

а) так, підлягає;

б) підлягає лише в деяких випадках;

в) не підлягає;

г) на розсуд суду.

20. Суд може ухвалити заочне рішення на підставі наявних у справі доказів за одночасного існування таких умов:

а) відповідач у належний спосіб повідомлений про дату, час і місце судового засідання;

б) відповідач не з'явився в судове засідання без поважних причин або без повідомлення причин;

в) відповідач не подав відзив;

г) усі відповіді правильні.

21.Найважливіший акт правосуддя, який покликаний забезпечити захист гарантованих Конституцією України прав і свобод людини та здійснення проголошеного Основним Законом України принципу верховенства права, – це:

а) закон;

б) договір;

в) судове рішення;

г) вирок.

22. Види судових рішень:

а) ухвали, рішення, постанови та судові накази суду;

б) рішення, вироки, постанови;

в) накази суду, рішення суду;

г) ухвали та постанови суду.

23. Рішення суду, яким вирішуються лише окремі питання, що ставляться перед судом у заявах і клопотаннях особами, які беруть участь у справі, і виникають самостійно в процесі відкриття, розвитку та припинення судочинства у справі, називається:

а) рішенням суду;

б) ухвалою суду;

в) наказом суду;

г) постановою суду.

24. Головуючий після проголошення рішення зобов'язаний роз'яснити особам, які беруть участь у справі:

а) зміст рішення, порядок і строк його оскарження;

б) строк оскарження;

в) зміст і порядок оскарження рішення;

г) тільки зміст рішення.

25. Які особливості притаманні судовому рішенню:

а) акт органу державної влади;

б) правозастосовний акт;

в) процесуальний акт;

г) усі відповіді правильні.

26. Вичерпними є рішення:

а) у яких чітко вирішено питання щодо змісту прав та обов'язків сторін, спір між якими був предметом судового розгляду;

б) висновки, викладені в рішенні, не містять умови, які поставили б його виконання у залежність від їх настання;

в) які містять відповідь суду на всі передані на його вирішення правові питання;

г) правильними з фактичного боку.

27. Процесуальний засіб судового впливу на виявлені під час судового розгляду порушення законності, а також причини й умови, що цьому сприяли, – це:

а) рішення суду;

б) ухвала суду;

в) постанова суду;

г) окрема ухвала суду.

28. Засіб виправлення та акт правосуддя, яким усуваються недоліки судового рішення, пов'язані з порушенням вимог щодо його повноти, – це:

а) основне рішення;

б) додаткова ухвала;

в) додаткове рішення;

г) постанова.

29. Зроблена судом механічна (мимовільна, випадкова) граматична помилка в рішенні, яка допущена під час його письмово-вербального викладу (помилка у правописі, у розділових знаках тощо), – це:

а) помилка;

б) описка;

в) арифметична помилка;

г) замовчування.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

Марченко, 1953 року народження, проживає в квартирі № 10 по вул. Павлова, 26 разом із братом Котовим. Після трагічної загибелі її чоловіка вона захворіла на психічну хворобу. З 14.01.2016 Марченко перебуває на обліку в психоневрологічному диспансері м. Полтава. Оскільки вона не розуміє значення своїх дій і не може ними керувати, Котов звернувся до адвоката з проханням роз'яснити порядок встановлення опіки над Марченко. Скласти заяву про визнання особи недієздатною та встановлення щодо неї опіки.

ЗРАЗОК

	Полтавський районний суд **Полтавської області** Адреса: 36002, м. Полтава, вул. Європейська, 154-а Телефон: (0532) 67-87-67 E-mail: inbox@pl.pl.court.gov.ua
Заявник:	**Котов Максим Романович** Адреса: 36007, м. Полтава, вул. Павлова, буд. 26, кв. 10 РНОКПП 3756454451 Телефон: + 38 (98)-450-25-98 Паспорт: E-mail: відсутній Електронний кабінет в ЄСІТС: не створювався
Третя особа, яка не заявляє самостійних вимог:	**Виконавчий комітет** **Полтавської міської ради** **Полтавської області як орган опіки** Адреса: 36000, м. Полтава, вул. Соборності, 36 ЄДРПОУ 05384689 Телефон: +38 (098) 545-78-97 E-mail: kot@rada-poltava.gov.ua

ЗАЯВА

про визнання фізичної особи недієздатною,
встановлення опіки та призначення опікуна

Я, Котов Максим Романович, є братом Марченко Віри Романівни, 22 липня 1970 р. н., що підтверджується копією свідоцтва про народження серія СР № 234765, виданого 25 липня 1988 року Полтавським УМВС Полтавської області.

Сестра мешкає за адресою моєї реєстрації місця проживання: 36007, м. Полтава, вул. Павлова, буд. 26, кв. 10, що підтверджується оригіналом довідки від 10 грудня 2015 року № 234, виданою відділом реєстрації фізичних осіб виконавчого комітету Полтавської міської ради Полтавської області.

Сестра не усвідомлює своїх дій і має психічну хворобу, що підтверджується копією довідки Полтавського психоневрологічного диспансера № 2890, виданою 16 січня 2016 року (оригінал зазначеного документа зберігається в заявника).

Причиною її інвалідності є психічна хвороба, яка призводить до того, що вона має обмеження життєдіяльності до самообслуговування, до орієнтації, до спілкування, до контролю за своєю поведінкою, до трудової діяльності. Загальна тривалість перебування на інвалідності з 2016 року, що підтверджується копією довідки Полтавського психоневрологічного диспансера.

Сестра не може повною мірою усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними, потребує як медичного нагляду та лікування, так і постійної сторонньої допомоги й контролю й у зв'язку з цим вона перебуває на обліку в лікаря-психіатра КЗ «Полтавська центральна міська лікарня» Полтавської обласної ради.

Весь цей час за сестрою доглядав я. У мене добрий стан здоров'я, спиртними напоями або наркотичними засобами я не зловживаю та на обліку в психоневрологічному або наркологічному диспансері не перебуваю. На сьогодні, крім моєї сестри, Марченко Віри Романівни, на моєму утриманні нікого немає. Я маю можливість і бажання доглядати свою сестру і бути її опікуном. Цей факт підтверджується такими доказами:

– копією висновку про стан здоров'я від 25 липня 2016 року, виданого КЗ «Полтавська центральна міська лікарня» Полтавської обласної ради (оригінал зазначеного документа зберігається в заявника;

– копією довідки серія СК № 234, виданою Департаментом інформаційних технологій про відсутність судимостей;

– оригіналом довідки № 345 від 20 липня 2016 року про склад сім'ї або зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, виданою відділом реєстрації фізичних осіб виконавчого комітету Полтавської міської ради Полтавської області;

– копією свідоцтва про право власності на нерухоме майно серія МК № 6754 (оригінал зазначеного документа зберігається в заявника).

У зв'язку з тим, що Марченко Віра Романівна не може усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними, вона може цим самим поставити себе у скрутний матеріальний стан, стати жертвою недобросовісних людей.

Відповідно до ч. 1 ст. 39 ЦК України фізична особа може бути визнана судом недієздатною, якщо вона внаслідок хронічного, стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та/або керувати ними.

Опіка являє собою комплекс заходів, спрямованих на охорону особистих і майнових прав особи, яка не здатна самостійно здійснювати свої права й виконувати обов'язки, та встановлюється для забезпечення інтересів такої особи й належного соціального піклування над нею.

Відповідно до ч. 2 ст. 299 ЦПК України судові витрати, пов'язані з провадженням справи про визнання фізичної особи недієздатною або обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, вносяться на рахунок держави.

З метою забезпечення особистих немайнових і майнових прав та інтересів Марченко Віри Романівни, відповідно до стст. 39, 41 ЦК України, керуючись стст. 293, 295–299 ЦПК України,

ПРОШУ:

1. Визнати недієздатною громадянку Марченко Віру Романівну, 27 жовтня 1953 року народження, уродженку м. Полтава Полтавської області, яка мешкає за адресою: 36007, м. Полтава, вул. Павлова, буд. 26, кв. 10.

2. Призначити щодо справи судову психіатричну експертизу з метою визначення психічного стану Марченко Віру Романівну та здатність усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними. На вирішення експертів поставити такі запитання:

– чи страждає Марченко Віра Романівна на будь-яке психічне захворювання?;

– чи є захворювання Марченко Віри Романівни хронічним і стійким?;

– чи дає змогу психічне захворювання Марченко Віри Романівни усвідомлювати значення своїх дій та/або керувати ними?

3. Призначити опікуном Марченко Віри Романівни, 27 жовтня 1953 року народження, мене – Котова Максима Романовича, 22 липня 1970 р. н., уродженця м. Полтава Полтавського району Полтавської області, який мешкає за адресою: 36007, м. Полтава, вул. Павлова, буд. 26, кв. 10.

4. Витребувати історію хвороби й амбулаторну картку Марченко Віри Романівни для призначення та проведення психіатричної експертизи з Комунального закладу «Полтавська центральна міська лікарня» Полтавської обласної ради.

Перелік документів, що додаються до заяви

1. Заява з додатками для заінтересованої сторони та суду, на __ арк.;
2. Свідоцтво про народження, копія, на 1 арк.;
3. Паспорт, копія, на 1 арк.;
4. РНОКПП, копія, на 1 арк.;
5. Довідка до акта огляду МСЕК, копія, на 1 арк.

Дата _____ Котов Максим Романович

Ситуаційне завдання та методика його розв’язку

Городоцький районний суд Львівської області задовольнив позов ОСОБА_1 до ОСОБА_2, проте судом не вирішено питання про судові витрати, які понесла ОСОБА_2 під час розгляду справи та які складаються з витрат, пов’язаних з наданням правничої допомоги в сумі 1 000 грн. Скласти додаткове рішення про стягнення судових витрат на професійну правничу допомогу.

ПРОЄКТ ДОДАТКОВОГО РІШЕННЯ

ДОДАТКОВА ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

2 квітня 2024 року
Справа № 123/4567/24
м. Львів

Львівський апеляційний суд у складі колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ:

судді-доповідача – Ковпачук С. К.,

суддів: Стецюк С. Г., Гудзь В. В.,

учасників справи:

позивач – ОСОБА_1,

відповідач – ОСОБА_2,

розглянув у порядку письмового провадження заяву представника ОСОБИ_2 про ухвалення додаткового рішення про стягнення витрат на професійну правничу допомогу та

ВСТАНОВИВ:

26 січня 2024 року представник ОСОБА_2 адвокат Репак В. В. подала заяву про ухвалення додаткового рішення про стягнення витрат на професійну правничу допомогу.

Заява мотивована тим, що 2 листопада 2023 року відповідач ОСОБА_2 уклала договір про надання правничої допомоги з адвокатом Репак В. В.

19 листопада 2023 року сторони уклали додаткову угоду, за умовами якої відповідач понесла витрати на правничу допомогу під час розгляду справи в суді апеляційної інстанції.

Факт надання правничої допомоги, розмір та оплата її вартості підтверджується актом виконаних робіт.

У заяві адвокат Репак В. В. просила стягнути з ОСОБА_1 на користь ОСОБА_2 витрати на професійну правничу допомогу в розмірі 1 000 грн.

Частиною третьою статті 270 ЦПК України передбачено, що суд, який постановив рішення, ухвалює додаткове судове рішення в

тому самому складі впродовж десяти днів із дня надходження відповідної заяви. Додаткове судове рішення ухвалюється в тому самому порядку, що й судове рішення.

Відповідно до положень частини першої, пунктів 1, 4 частини третьої статті 133 ЦПК України судові витрати складаються із судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи. До витрат, пов'язаних з розглядом справи, належать, зокрема, витрати на професійну правничу допомогу.

Положеннями статті 59 Конституції України передбачено, що кожен має право на професійну правничу допомогу. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Під час визначення суми відшкодування суд має виходити з критерію реальності адвокатських витрат (встановлення їхньої дійсності та потреби), а також критерію розумності їхнього розміру з огляду на конкретні обставини справи та фінансовий стан обох сторін.

Для визначення розміру витрат на правничу допомогу з метою розподілу судових витрат учасник справи подає детальний опис робіт (наданих послуг), виконаних адвокатом, та здійснених ним витрат, необхідних для надання правничої допомоги.

Розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним із: складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг); часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг); обсягом наданих адвокатом послуг та виконаних робіт; ціною позову та/або значенням справи для сторони, зокрема впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.

У разі недотримання вимог частини четвертої цієї статті суд може, за клопотанням іншої сторони, зменшити розмір витрат на правничу допомогу, які підлягають розподілу між сторонами.

Обов'язок доведення неспівмірності витрат покладається на сторону, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги адвоката, які підлягають розподілу між сторонами.

З урахуванням обсягу та складності виконаної адвокатом роботи з огляду на її конкретні обставини колегія суддів вважає,

що витрати на професійну правничу допомогу в розмірі 1 000 грн не суперечать принципу розподілу судових витрат.

Ураховуючи викладене, результат розгляду цієї справи та заяву про стягнення витрат на професійну правничу допомогу, апеляційний суд дійшов висновку стягнути з позивача на користь відповідача витрати на професійну правничу допомогу, пов'язані з розглядом справи в суді апеляційної інстанції в розмірі 1 000 грн.

Керуючись стст. 137, 270, 381 ЦПК України, Львівський апеляційний суд у складі колегії суддів

ПОСТАНОВИВ:

заяву адвоката Репак В. В. в інтересах ОСОБА_2 задовольнити.

Стягнути з ОСОБА_1 на користь ОСОБА_2 1 000 грн витрат на професійну правничу допомогу.

Додаткова постанова набирає законної сили з моменту її проголошення, але може бути оскаржена в касаційному порядку безпосередньо до Верховного Суду впродовж тридцяти днів з дня складання повного тексту додаткової постанови.

Суддя-доповідач С. К. Ковпачук.

Судді: С. Г. Стецюк,

В. В. Гудзь

Ситуаційне завдання 1

Отримавши судовий наказ про стягнення з боржника, гр. П., 5 000 грн, останній звернувся із заявою, де вказав, що частину боргу, а саме 2 400 грн, він позивачеві повернув, про що свідчить розписка про отримання ним цієї суми.

Скласти відповідний процесуальний акт.

Ситуаційне завдання 2

Харченко Василь Маркович з 2007 року проживав однією сім'єю разом із Шевченко Валентиною Миколаївною у м. Київ по вул. Хрещатик, 15, кв. 43 та вів з нею спільне господарство. У зареєстрованому шлюбі вони не перебували. 25 грудня 2015 року в

громадянки Шевченко Валентини Миколаївни народився син, батьком якого є Харченко Василь Маркович. Під час пологів Шевченко Валентина Миколаївна померла. Харченко В. М. не може зареєструвати народження сина та забрати його з пологового будинку, оскільки відділ державної реєстрації актів цивільного стану Шевченківського району м. Київ не визнає його батьком.

Які процесуальні документи у цій справі будуть складені судом на стадіях подання заяви до суду, відкриття провадження у справі, провадження до судового розгляду, попереднього судового засідання, підготовки справи до судового розгляду, на стадії судового розгляду? Скласти ці процесуальні документи.

Ситуаційне завдання 3

Позивач М. М. Музика звернувся до суду з позовом про визнання І. С. Глянич (його колишньої дружини) такою, що втратила право користування житловим приміщенням – кв. 10 по вул. Ладозькій, 8 у м. Київ. Під час попереднього судового засідання відповідачка визнала ту обставину, що вона не проживала у спірному житловому приміщенні більше шести місяців. На підтвердження факту непроживання відповідачки на спірній житловій площі позивач заявив клопотання про допит свідків: Г. М. Петренко та Р. А. Прокопенко, які мешкають у сусідніх квартирах та можуть підтвердити ті обставини, що відповідачка не проживає на спірній житловій площі, не оплачує охорону в будинку, у квартирі немає її особистих речей тощо.

Якими мають бути дії суду? Скласти відповідний процесуальний документ.

Ситуаційне завдання 4

Перебуваючи в зареєстрованому шлюбі, Сидоренко А. О. звернулась до суду з позовом до свого чоловіка Недбайла П. П. про стягнення аліментів на її утримання на період вагітності та пологів. Свою вимогу вона мотивувала тим, що чоловік не надає їй матеріальної допомоги. Вона просила стягнути з нього аліменти у сумі 1 000 грн щомісячно. Місячний заробіток відповідача становить 4 000 грн.

Який процесуальний акт має написати Сидоренко А. О.? Скласти цей процесуальний документ. Який процесуальний акт має ухвалити суд? Скласти цей процесуальний документ. Хто і в якому розмірі має сплатити судові витрати?

Ситуаційне завдання 5

25 вересня 2023 року дочка Шептора Андрія Ігоровича, який мешкає у м. Київ, вул. Олени Теліги. 11, кв. 13, – Грищук Оксана Андріївна (дошлюбне прізвище Шептор), одружилася з Грищуком Анатолієм Ковельським, міським відділом РАЦС вчинено запис за № 98. Шептор Андрій Ігорович стверджує, що вказаний шлюб був зареєстрований без вільної згоди Грищук О. А., оскільки в момент реєстрації шлюбу вона страждала важким психічним розладом, унаслідок чого не усвідомлювала сповна значення своїх дій і не могла керувати ними.

Скласти необхідний процесуальний документ.

Ситуаційне завдання 6

Креховецький Микола Андрійович з 2017 року проживав однією сім'єю разом з Іщик Марією Сергіївною у м. Ірпінь по вул. Т. Шевченка, 24, кв. 34 та вів з нею спільне господарство. У зареєстрованому шлюбі вони не перебували. 25 грудня 2022 року у громадянки Іщик Марії Сергіївни народився син, батьком якого є Креховецький Микола Андрійович. Під час пологів Іщик Марія Сергіївна померла. Креховецький М. А. не може зареєструвати народження сина та забрати його з пологового будинку, оскільки відділ державної реєстрації актів цивільного стану Камінь-Каширського району не визнає його батьком.

Які процесуальні документи у цій справі будуть складені судом на стадіях подання заяви до суду, відкриття провадження у справі, провадження до судового розгляду, попереднього судового засідання, підготовки справи до судового розгляду, на стадії судового розгляду? Скласти ці процесуальні документи.

Ситуаційне завдання 7

Кредитор звернувся до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення заборгованості з боржника. Суд видав судовий наказ, який є виконавчим документом.

Скласти заяву про видачу судового наказу.

Ситуаційне завдання 8

Громадянин К. звернувся до суду з позовом до громадянки Л. про поділ майна подружжя, встановивши ціну позову в розмірі 565 300 грн (вартість спільного сумісного майна – автомобіля). Однак громадянин К. не додав до позовної заяви документів, що підтверджують сплату судового збору.

Які дії має вчинити суд? Який процесуальний документ має направити позивач до суду? Скласти приклад цього процесуального документа.

Ситуаційне завдання 9

У судовому засідання 05.02.2022 представнику відповідача стало відомо про те, що представником позивача було подано суду відповідь на відзив разом з новими доказами. Однак зазначений документ не надходив на адресу відповідача.

Як процесуальні права мають учасники справи? Які дії має вчинити відповідач, щоб ознайомитися з відповіддю на відзив? Скласти відповідне клопотання.

Ситуаційне завдання 10

Гр. К. уклав із гр. А. нотаріально посвідчений договір про купівлю-продаж житлового будинку для зносу, відповідно до якого А. зобов’язався знести будинок і звільнити земельну ділянку. До спливу зазначеного строку А. умов договору не виконав. Громадянин К. звернувся до районного суду Житомирської області із заявою про видачу судового наказу щодо розірвання договору. Суддя відмовив у прийнятті заяви, оскільки вона не оплачена судовим збором і заявлена вимога не передбачена законом.

Вказати вимоги та підстави для видачі судового наказу. Назвати підстави відмови в прийнятті заяви про видачу судового наказу. Скласти ухвалу про відмову у видачі судового наказу.

Практичні завдання

Сформулювати фабули завдань на підставі судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень (https://reyestr.court.gov.ua/) для складання цивільно-правових документів, а саме:

1. Складання судового рішення.
2. Складання окремої ухвали.
3. Складання додаткового рішення.
4. Складання ухвали про внесення виправлень, описок та арифметичних помилок.
5. Складання судового наказу.
6. Складання заочного рішення.

Словник юридичних термінів

Арифметична помилка – це неточність розрахунку, зрозуміла будь-якій особі під час перевірки результатів арифметичної дії за тих самих вихідних даних (наприклад, неправильно підраховані грошові кошти, що підлягають стягненню; розмір часток у праві спільної власності на будівлю чи інші об’єкти).

Додаткове рішення – це засіб виправлення й акт правосуддя, яким усуваються недоліки судового рішення, пов’язані з порушенням вимог щодо його повноти.

Окрема ухвала суду – це процесуальний засіб судового впливу на виявлені під час судового розгляду порушення законності, а також причини та умови, що цьому сприяли.

Описка – це зроблена судом механічна (мимовільна, випадкова) граматична помилка в рішенні, яка допущена під час його письмово-вербального викладу (помилка в правописі, у розділових знаках тощо).

Постанова – це правовий акт, який приймається вищими та деякими центральними органами колегіального управління для розв’язання найважливіших і принципових завдань, що стоять перед цими органами, та встановлення стабільних норм, правил

поведінки. Постанови видають Кабінети Міністрів на основі законів у порядку їх виконання. У деяких випадках особливо важливі постанови ухвалюють Верховна Рада, профкоми та ін.

Роз'яснення судового рішення – це уточнення та більш зрозуміле викладення змісту рішення.

Судовий наказ – особлива форма судового рішення, яке може бути видано судом за результатами розгляду вимог. Судовий наказ структурно більш простий і стислий, ніж основне (повне) рішення суду.

Судове рішення – являє собою найважливіший акт правосуддя, який покликаний забезпечити захист гарантованих Конституцією України прав і свобод людини та здійснення проголошеного Основним Законом України принципу верховенства права. У зв'язку з цим суди під час ухвалення та проголошення рішення повинні неухильно додержуватися процесуального порядку.

Ухвала суду – рішення суду, яким вирішуються лише окремі питання, що ставляться перед судом у заявах та клопотаннях особами, які беруть участь у справі, та виникають самостійно в процесі відкриття, розвитку й припинення судочинства у справі.

Форма судового наказу – письмова, більше того судовий наказ складається й підписується суддею у двох примірниках, один з яких залишається в суді, а другий видається під розписку або надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу або рекомендованим листом із повідомленням про вручення чи цінним листом з описом вкладеного після набрання ним законної сили в разі відсутності електронної офіційної адреси.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

3. Про судове рішення у цивільній справі : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09

4. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text

Допоміжний

5. Білоусов Ю. В. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. *Право України.* 2017. № 8. С. 100–108.

6. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів. Київ : ВД «Дакор», 2018. 276 с.

ТЕМА 5

5.1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ АКТИ (ПОСТАНОВИ, УХВАЛИ, РІШЕННЯ) СУДУ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

План

1. Загальна характеристика апеляційного провадження.
2. Право апеляційного оскарження рішень та ухвал суду першої інстанції та процесуальний порядок його реалізації.
3. Постанови, рішення та ухвали суду апеляційної інстанції.
4. Зміст і форма процесуальних документів суду в апеляційному провадженні.

Питання для самоконтролю

1. Загальна характеристика апеляційного провадження.
2. Право апеляційного оскарження рішень і ухвал суду першої інстанції та процесуальний порядок його реалізації.
3. Постанови, рішення й ухвали суду апеляційної інстанції.
4. Зміст і форма процесуальних документів суду в апеляційному провадженні.

Тести

1. Норми матеріального права вважаються порушеними або неправильно застосованими, якщо судом:

а) застосовано закон, який не поширюється на відповідні правовідносини, які були предметом судового розгляду;

б) не застосовано закон, який повинен бути застосованим;

в) неправильно витлумачено закон;

г) усі відповіді правильні.

2. Рішення, ухвалене на основі повно та всебічно з'ясованих обставин справи, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, є:

а) обґрунтованим;

б) законним;

в) вмотивованим;

г) справедливим.

3. Формально в цивільному процесі виокремлюють такі частини судового рішення:

а) описова, мотивувальна, резолютивна;

б) вступна, описова, мотивувальна, резолютивна;

в) вступна, мотивувальна, резолютивна;

г) мотивувальна, резолютивна.

4. До основних критеріїв правосудності судового рішення не належить:

а) законність;

б) обґрунтованість;

в) відповідність визначеній законом процесуальній формі;

г) справедливість.

5. У вступній частині судового рішення зазначається:

а) узагальнений виклад позиції відповідача;

б) пояснення осіб, які беруть участь у справі;

в) інші докази, досліджені судом;

г) предмет позовних вимог.

6. В описовій частині судового рішення не зазначається:

а) узагальнений виклад позиції відповідача;

б) пояснення осіб, які беруть участь у справі;

в) час та місце його ухвалення;

г) інші докази, досліджені судом.

7. Юридична кваліфікація встановлених обставин зазначається в:

а) описовій частині судового рішення;

б) мотивувальній частині судового рішення;

в) резолютивній частині судового рішення;

г) вступній частині судового рішення.

8. Правова позиція судді, яка стосується прав та обов'язків сторін, викладається в:

а) мотивувальній частині рішення суду;

б) резолютивній частині рішення суду;

в) описовій частині рішення суду;

г) вступній частині рішення суду.

9. У мотивувальній частині судового рішення зазначається:

а) предмет позовних вимог;

б) встановлені судом обставини (факти);

в) інші докази, досліджені судом;

г) пояснення осіб, які беруть участь у справі.

10. Рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням усіх процесуальних вимог, є:

а) обґрунтованим;

б) законним;

в) вмотивованим;

г) правосудним.

11. До критеріїв якісного судового рішення належить:

а) правосудність, своєчасність, вмотивованість;

б) правосудність, своєчасність, вмотивованість, чіткість, чиста мова, доступний стиль;

в) чіткість, чиста мова, доступний стиль;

г) правосудність, своєчасність, вмотивованість, доступний стиль.

12. Під час розгляду справи в апеляційному порядку апеляційний суд перевіряє:

а) невідповідність рішення суду першої інстанції закону;

б) законність та обґрунтованість рішення суду першої інстанції;

в) відповідність рішення суду першої інстанції закону;

г) додержання законів під час ухвалення рішення судом першої інстанції.

13. Право на апеляційне оскарження рішення суду першої інстанції мають:

а) сторони та особи, які беруть участь у справі;

б) учасники цивільного процесу;

в) лише сторони;

г) будь-які особи, які вважають рішення суду незаконним.

14. Заява про апеляційне оскарження й апеляційна скарга подаються:

а) до апеляційного суду;

б) до суду, який ухвалив оскаржуване судове рішення;

в) до апеляційного суду через суд першої інстанції, який ухвалив оскаржуване судове рішення;

г) до суду першої інстанції.

15. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини судового рішення або в разі розгляду справи (вирішення питання) без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється:

а) з дня складення повного судового рішення;

б) з моменту проголошення;

в) на вибір суду, про що вказується в рішенні;

г) немає правильної відповіді.

16. Апеляційна скарга подається в:

а) письмовій формі;

б) усній формі;

в) довільній письмовій формі;

г) письмовій або усній формі на вибір скаржника.

17. В апеляційній скарзі не зазначаються:

а) найменування суду, до якого подається скарга;

б) рішення або ухвала, що оскаржуються;

в) клопотання особи, яка подала скаргу;

г) склад суду, який буде здійснювати розгляд апеляційної скарги.

18. До апеляційної скарги додаються:

а) довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника, якщо апеляційна скарга подана представником і ці документи раніше не подавалися;

б) копії скарги та доданих письмових матеріалів відповідно до кількості учасників справи;

в) документи, що підтверджують сплату судового збору у встановлених порядку та розмірі, або документи, які підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону;

г) усе вищеперераховане.

19. Якщо особа, яка подала скаргу, заявила до початку розгляду справи про відкликання апеляційної скарги, то:

а) суддя, який готував справу, постановляє ухвалу про повернення скарги;

б) апеляційна скарга залишається без руху;

в) особа не може відкликати апеляційну скаргу;

г) суд відмовляє у відкритті апеляційного провадження та повертає апеляційну скаргу.

20. Суд апеляційної інстанції може приймати такі процесуальні акти:

а) ухвали;

б) рішення;

в) постанови;

г) усі відповіді правильні.

21. Ухвала апеляційного суду складається із:

а) вступної, описової, резолютивної частин;

б) вступної, описової, мотивувальної та резолютивної частин;

в) вступної та мотивувальної частин;

г) вступної та резолютивної частин.

22. Рішення суду апеляційної інстанції складається з:

а) двох частин;

б) трьох частин;

в) чотирьох частин;

г) п’яти частин.

23. У резолютивній частині постанови апеляційного суду не зазначаються:

а) висновки суду апеляційної інстанції за сутністю вимог апеляційної скарги;

б) новий розподіл судових витрат, понесених у зв’язку з розглядом справи у суді першої інстанції, – у випадку скасування або змінення судового рішення;

в) розподіл судових витрат, понесених у зв’язку з переглядом справи в суді апеляційної інстанції;

г) висновки за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції.

24. У мотивувальній частині постанови апеляційного суду не зазначаються:

а) встановлені судом першої інстанції та неоспорені обставини, а також обставини, встановлені судом апеляційної інстанції та визначені відповідно до них правовідносини;

б) доводи, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;

в) узагальнені доводи особи, яка подала апеляційну скаргу;

г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права, свободи чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду.

25. В описовій частині постанови апеляційного суду не зазначаються:

а) доводи, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;

б) короткий зміст вимог апеляційної скарги;

в) узагальнені доводи особи, яка подала апеляційну скаргу;

г) узагальнені доводи та заперечення інших учасників справи.

26. У вступній частині постанови апеляційного суду не зазначаються:

а) дата й місце її прийняття, номер справи;

б) найменування суду апеляційної інстанції, прізвищ та ініціалів суддів і секретаря судового засідання;

в) імена (найменування) сторін і особи, яка подала скаргу;

г) короткий зміст позовних вимог і рішення суду першої інстанції.

27. Процесуальний механізм перевірки законності й обґрунтованості рішень, ухвал суду першої інстанції, що не набрали законної сили:

а) спрощене провадження;

б) наказне провадження;

в) апеляційне провадження;

г) загальне провадження.

28. Апеляційна скарга на рішення суду подається впродовж тридцяти днів, а на ухвалу суду – впродовж _____ з дня його (її) проголошення:

а) тринадцяти днів;

б) десяти днів;

в) п’ятнадцяти днів;

г) трьох днів.

29. Як визначається рішення суду апеляційної інстанції:

а) судовим актом, який завершує судовий розгляд;

б) визначенням обставин справи;

в) пропозицію щодо проведення експертизи;

г) висновком про винесення вироку.

30. У яких випадках суд апеляційної інстанції може винести постанову:

а) якщо потрібно змінити рішення суду першої інстанції;

б) якщо сторони угоди не згодні й просять про мирне врегулювання;

в) якщо вирішується питання про призначення покарання;

г) якщо питання є досить складним і потребує додаткового розгляду.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

10 березня 2023 року гр. Іванова Ганна, звертаючись до Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області із позовом до чоловіка гр. Іванова Петра, зазначала, що вона перебуває в зареєстрованому шлюбі з відповідачем і від спільного проживання мають доньку Іванову Юлію Петрівну 01.11.2004 р. н. та сина Іванова Дмитра Петровича 01.04.2014 р. н. Відповідач у добровільному порядку допомоги на утримання дітей не надає. Відповідно до судового наказу від 13.04.2022, виданого Хмельницьким міськрайонним судом, з гр. Іванова Петра на користь гр. Іванової Ганни стягнуто аліменти на утримання дітей у розмірі 1/3 частини з усіх видів заробітку (доходу) щомісячно, але не менше ніж 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, починаючи з 11.04.2022 і до досягнення дітьми повноліття. Донька Іванова Юлія Петрівна досягла повноліття, проте навчається на денній формі навчання у Хмельницькому національному університеті, період навчання 19.09.2022 – 30.06.2026, і потребує матеріальної допомоги. Іванов Петро є працездатним і зобов'язаний утримувати свою дочку на період її навчання. Тому позивачка просила стягнути з Іванова Петра аліменти на утримання повнолітньої дитини, яка продовжує навчання, у розмірі 1/6 частини з усіх видів доходу (заробітку) відповідача щомісячно, починаючи з дня повноліття дитини 10.03.2023 і до закінчення навчання або до досягнення нею 23 років.

Рішенням Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 24 жовтня 2023 року в позові відмовлено. Стягнуто з Іванової Ганни на користь Іванова Петра витрати на правову допомогу в сумі 5 000 грн.

Правову допомогу Позивачу в суді першої інстанції надавав адвокат Марцонь В. Б. на підставі договору про надання адвокатських послуг і правової (правничої) допомоги від 03.04.2023 та ордера серії ВХ № 1040176 від 06.04.2023.

Гр. Іванова Ганна, не погоджуючись з рішенням суду першої інстанції, в апеляційній скарзі просить його скасувати та ухвалити нове судове рішення про задоволення позову. Посилається на неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи, невідповідність висновків суду обставинам справи. Суд не врахував те, що донька в травні 2023 року пройшла додаткове навчання й отримала сертифікат, придбала ноутбук, який потрібний для занять, а за станом здоров'я потребує медичного обстеження, лікування та придбання спеціальних засобів (лінзи й розчину для лінз). Іванов Петро є працездатним і має змогу сплачувати аліменти на період навчання дитини. Іванова Ганна не погоджується зі стягненням витрат на правову допомогу, оскільки немає детального опису виконаних адвокатом робіт, не враховано складність справи. Вважає їх розмір завищеним.

Іванов Петро є особою з інвалідністю ІІІ групи з дитинства. За період з 01.04.2022 по 31.03.2023 отримав пенсію в розмірі 18 096 грн. У матеріалах справи відсутні докази про будь-які інші доходи Іванова Петра, наявність у нього рухомого чи нерухомого майна.

На підставі судового наказу відповідач сплачує аліменти на утримання неповнолітнього сина.

Написати постанову Апеляційного суду у справі відповідно до наведених даних і вказати, яке рішення має прийняти суддя. У постанові Апеляційного суду зазначити про правильність визначення співмірності судових витрат і розподілу таких витрат між сторонами.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

м. Хмельницький Справа № 123/613/23
10 січня 2024 року Провадження № 123/4820/168/24

Хмельницький апеляційний суд у складі
колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ:
Талалай О. І. (суддя-доповідач), Корніюк А. П., П'єнти І. В.,
розглянув у порядку письмового провадження цивільну справу за апеляційною скаргою гр. Іванової Ганни, яка подана представником Дмитришин В. Б., на рішення Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 24 жовтня 2023 року (суддя Стефанишин С. Л.) у справі за позовом Іванової Ганни до Іванова Петра про стягнення аліментів на утримання повнолітньої дитини, що продовжує навчання.

Заслухавши доповідача, дослідивши матеріали справи, доводи апеляційної скарги, суд

УСТАНОВИВ:

10 березня 2023 року гр. Іванова Ганна (позивач), звертаючись до суду з позовом до чоловіка гр. Іванова Петра (відповідач), зазначала, що вона перебуває в зареєстрованому шлюбі з відповідачем і від спільного проживання мають доньку Іванову Юлію Петрівну, 01.11.2004 р. н. (ОСОБА_4 ІНФОРМАЦІЯ_1), та сина Іванова Дмитра Петровича, 01.04.2014 р. н. (ОСОБА_5 ІНФОРМАЦІЯ_2). Відповідач у добровільному порядку допомоги на утримання дітей не надає. Відповідно до судового наказу від 13.04.2022, виданого Хмельницьким міськрайонним судом, з відповідача на користь позивача стягнуто аліменти на утримання дітей у розмірі 1/3 частини з усіх видів заробітку (доходу) щомісячно, але не менше ніж 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, починаючи з 11.04.2022, і до досягнення дітьми повноліття.

Донька Іванова Юлія Петрівна досягла повноліття, проте навчається на денній формі навчання у Хмельницькому національному університеті, період навчання 19.09.2022 – 30.06.2026, і потребує матеріальної допомоги. Відповідач є працездатним і зобов'язаний утримувати свою дочку на період її навчання.

Тому позивачка просила стягнути з відповідача аліменти на утримання повнолітньої дитини, яка продовжує навчання, у розмірі 1/6 частини з усіх видів доходу (заробітку) відповідача щомісячно, починаючи з дня повноліття дитини 10.03.2023 і до закінчення навчання або до досягнення нею 23 років.

Тому позивачка просила стягнути з відповідача аліменти на утримання повнолітньої дитини, яка продовжує навчання, у розмірі 1/6 частини з усіх видів доходу (заробітку) відповідача щомісячно, починаючи з дня повноліття дитини 10.03.2023 і до закінчення навчання або до досягнення нею 23 років.

Рішенням Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 24 жовтня 2023 року в позові відмовлено. Стягнуто з відповідача на користь позивачки витрати на правову допомогу в сумі 5 000 грн.

Позивач, не погоджуючись з рішенням суду першої інстанції, в апеляційній скарзі просить його скасувати й ухвалити нове судове рішення про задоволення позову. Посилається на неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи, невідповідність висновків суду обставинам справи. Суд не врахував те, що донька в травні 2023 року пройшла додаткове навчання й отримала сертифікат, придбала ноутбук, який потрібний для занять, а за станом здоров'я потребує медичного обстеження, лікування та придбання спеціальних засобів (лінзи й розчину для лінз). Відповідач є працездатним і має змогу сплачувати аліменти на період навчання дитини. Не погоджується зі стягненням витрат на правову допомогу, оскільки немає детального опису виконаних адвокатом робіт, не враховано складність справи. Вважає їх розмір завищеним.

Розгляд справи здійснюється в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами без повідомлення учасників справи.

Апеляційна скарга підлягає задоволенню частково з таких підстав.

Згідно з пунктами 3 і 4 частини 1 статті 376 ЦПК України підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи, порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.

Суд першої інстанції правильно установив, що відповідач є батьком Іванової Юлії Петрівни, 01.11.2004 р. н.

Відповідно до судового наказу від 13.04.2022 у справі № 123/7131/22, виданого Хмельницьким міськрайонним судом, з відповідача на користь позивача стягнуто аліменти на утримання доньки ОСОБА_4 ІНФОРМАЦІЯ_1 та сина ОСОБА_5 ІНФОРМАЦІЯ_2 у розмірі 1/3 частини з усіх видів заробітку (доходу) платника аліментів щомісячно, але не менше ніж 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, починаючи з 11.04.2022 і до досягнення дітьми повноліття.

01.11.2022 донька сторін досягла повноліття.

Іванова Юлія Петрівна є студенткою денної форми навчання 1-го курсу Хмельницького національного університету, факультет здоров’я, психології, фізичної культури та спорту (бюджет), період навчання 19.09.2022 – 30.06.2026, що підтверджується довідкою Хмельницького національного університету від 01.03.2023 № 328.

Наведені обставини підтверджуються матеріалами справи.

Відмовляючи в позові, суд виходив з того, що позивачка не надала доказів наявності у відповідача можливості надавати допомогу повнолітній дитині та потреби доньки в матеріальній допомозі у зв’язку з навчанням.

Такий висновок суду відповідає обставинам справи та вимогам закону.

Якщо повнолітні дочка, син продовжують навчання й у зв’язку з цим потребують матеріальної допомоги, батьки зобов’язані утримувати їх до досягнення двадцяти трьох років за умови, що вони можуть надавати матеріальну допомогу (частина 1 статті 199 СК України).

Положеннями статті 200 СК України передбачено, що суд визначає розмір аліментів на повнолітніх дочку, сина у твердій грошовій сумі і/або в частці від заробітку (доходу) платника аліментів з урахуванням обставин, зазначених у статті 182 цього Кодексу.

Аналіз наведених норм права дає підстави для висновку, що обов'язок батьків утримувати повнолітніх дочку, сина, які продовжують навчатися після досягнення повноліття (незалежно від форми навчання), виникає за обов'язкової сукупності таких юридичних фактів: досягнення дочкою, сином віку, який перевищує 18, але є меншим 23 років; продовження ними навчання; потреба у зв'язку з цим у матеріальній допомозі; наявність у батьків можливості надавати таку допомогу.

Під час встановлення потреби в утриманні повнолітньої дитини суд повинен враховувати всі джерела, що утворюють її дохід, обов'язок обох батьків з надання відповідної матеріальної допомоги та спроможність останніх її надавати.

Отже, під час подання до суду позову особа має довести наявність вказаних вище фактів, які надають право стягувати аліменти на повнолітню дочку, сина, що продовжують навчання.

Згідно з частинами 1, 5 і 6 статті 81 ЦПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, установлених цим Кодексом.

Докази подаються сторонами та іншими учасниками справи.

Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.

Позивачка не надала достатніх доказів на підтвердження обставин, які б свідчили про наявність потреби в матеріальній допомозі у зв'язку з навчанням доньки (понесення витрат на харчування, проїзд, проживання, придбання підручників тощо).

Не надано також доказів доходів відповідача, які дають змогу сплачувати аліменти на утримання повнолітньої дитини у розмірі 1/6 частини доходу.

Відповідач є особою з інвалідністю III групи з дитинства. За період з 01.04.2022 по 31.03.2023 отримав пенсію в розмірі 18 096 грн.

На підставі судового наказу відповідач сплачує аліменти на утримання неповнолітнього сина.

У матеріалах справи відсутні докази про будь-які інші доходи відповідача, наявність у нього рухомого чи нерухомого майна.

У зв'язку з наведеним апеляційний суд відхиляє доводи апеляційної скарги про наявність правових підстав для задоволення позову.

Рішення суду першої інстанції про відмову в позові ухвалено відповідно до норм матеріального права, з додержанням норм процесуального права і підстав для його скасування в межах доводів апеляційної скарги немає.

Водночас заслуговує на увагу посилання в апеляційній скарзі на неправильне вирішення питання про розподіл судових витрат.

Встановлено, що правову допомогу відповідача в суді першої інстанції надавав адвокат Марцонь В. Б. на підставі договору про надання адвокатських послуг і правової (правничої) допомоги від 03.04.2023 та ордера серії ВХ № 1040176 від 06.04.2023.

Згідно з розрахунком витрати відповідача на правову допомогу адвоката становлять 5 000 грн (вивчення нормативних документів і судової практики, надання консультацій – 2 000 грн, підготовка необхідних процесуальних документів, збір доказів, складання заяв, скарг, клопотань, договорів, тощо, вивчення матеріалів справ, формування правової позиції, участь у судових засіданнях – 3 000 грн).

Оплата витрат підтверджується квитанцією до платіжної інструкції від 06.04.2023 на суму 5 000 грн.

Відповідно до статті 59 Конституції України кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Однією з основних засад (принципів) цивільного судочинства є відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення (пункт 12 частини 3 статті 2 ЦПК України).

Судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи. До витрат, пов'язаних з розглядом справи, належать витрати на професійну правничу допомогу (частини 1 і 3 статті 133 ЦПК України).

Відповідно до частини 8 статті 141 ЦПК України розмір витрат, які сторона сплатила або має сплатити у зв'язку з розглядом справи, встановлюється судом на підставі поданих сторонами доказів (договорів, рахунків тощо).

За змістом статті 30 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» гонорар є формою винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту. Порядок обчислення гонорару (фіксований розмір, погодинна оплата), підстави для зміни розміру гонорару, порядок його сплати, умови повернення тощо визначаються в договорі про надання правової допомоги. Під час установлення розміру гонорару враховуються складність справи, кваліфікація та досвід адвоката, фінансовий стан клієнта й інші істотні обставини. Гонорар має бути розумним і враховувати витрачений адвокатом час.

Суд повинен оцінювати витрати, що мають бути компенсовані за рахунок іншої сторони, ураховуючи як те, чи були вони фактично понесені, так і оцінювати їх потребу.

Згідно з частинами 1, 4, 5 і 6 статті 137 ЦПК України витрати, пов'язані з правничою допомогою адвоката, несуть сторони, крім випадків надання правничої допомоги за рахунок держави.

Розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним із: 1) складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг); 2) часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг); 3) обсягом наданих адвокатом послуг і виконаних робіт; 4) ціною позову та/або значенням справи для сторони, зокрема впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.

У разі недотримання вимог частини четвертої цієї статті суд може, за клопотанням іншої сторони, зменшити розмір витрат на правничу допомогу, які підлягають розподілу між сторонами.

Обов'язок доведення неспівмірності витрат покладається на сторону, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги адвоката, які підлягають розподілу між сторонами.

Про неспівмірність витрат на професійну правничу допомогу позивачка заявляла у суді першої інстанції.

У частині 3 статті 141 ЦПК України передбачено, що під час вирішення питання про розподіл судових витрат суд враховує: чи пов'язані ці витрати з розглядом справи; чи є розмір таких витрат обґрунтованим та пропорційним до предмета спору з урахуванням ціни позову, значення справи для сторін, зокрема чи міг результат її вирішення вплинути на репутацію сторони або чи викликала справа публічний інтерес; поведінку сторони під час розгляду справи, що призвела до затягування розгляду справи, зокрема подання стороною явно необґрунтованих заяв і клопотань, безпідставне твердження або заперечення стороною певних обставин, які мають значення для справи, безпідставне завищення позивачем позовних вимог тощо; дії сторони щодо досудового вирішення спору та щодо врегулювання спору мирним способом під час розгляду справи, стадію розгляду справи, на якій такі дії вчинялися.

Отже, ЦПК України передбачено критерії визначення й розподілу судових витрат: їх дійсність, потрібність, розумність їхнього розміру з урахуванням складності справи та фінансового стану учасників справи.

Розумність характерна та властива як для оцінювання / врахування поведінки учасників цивільного обороту, тлумачення матеріальних приватноправових норм, що здійснюється під час вирішення спорів, так і тлумачення процесуальних норм.

Такі висновки викладено в постанові Верховного Суду від 17 листопада 2023 року у справі № 754/7992/20.

Крім того, Велика Палата Верховного Суду в додатковій постанові від 19 лютого 2020 року у справі № 755/9215/15-ц звернула увагу на те, що принцип змагальності знайшов своє втілення, зокрема, в положеннях частин п'ятої та шостої статті 137 ЦПК України, відповідно до яких саме на іншу сторону покладено обов'язок обґрунтування наявності підстав для зменшення розміру витрат на правничу допомогу, які підлягають розподілу між сторонами, а також обов'язок доведення їх неспівмірності, тому під час вирішення питання про стягнення витрат на професійну правничу допомогу потрібно надавати оцінку виключно тим обставинам, щодо яких інша сторона має заперечення.

У процесі вирішення питання про розподіл судових витрат суд має враховувати конкретні обставини справи, загальні засади цивільного законодавства та критерії відшкодування витрат на професійну правничу допомогу.

Колегія суддів вважає обґрунтованими доводи позивачки щодо неправильного вирішення судом питання розподілу витрат на професійну правничу допомогу.

Під час вирішення питання щодо розподілу витрат на правничу допомогу суд залишив поза увагою критерії відшкодування витрат на професійну правничу допомогу, ту обставину, що позивач має на утриманні неповнолітнього сина, відповідно до договору оренди житлового приміщення від 01.06.2020 орендує квартиру в м. Хмельницькому для проживання з дітьми.

Під час визначення суми відшкодування суд має виходити з критерію реальності адвокатських витрат (встановлення їхньої дійсності та потреби), а також критерію розумності їхнього розміру з огляду на конкретні обставини справи та фінансовий стан обох сторін. Такі критерії застосовує Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ), присуджуючи судові витрати на підставі статті 41 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Так, у справі «Схід / Захід Альянс Лімітед» проти України» ЄСПЛ зазначив, що заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір – обґрунтованим.

У рішенні ЄСПЛ від 28 листопада 2002 року «Лавентс проти Латвії» вказано, що відшкодовуються лише витрати, які мають розумний розмір.

Під час вирішення питання про стягнення в цій справі витрат на правничу допомогу з матері, на утриманні якої перебуває неповнолітня дитина й дитина, яка продовжує навчання (інтереси дітей є надзвичайно важливими), потрібно врахувати дотримання балансу інтересів сторін і застосування принципу пропорційності.

Стягнення з позивачки витрат на правничу допомогу за розгляд справи в суді першої інстанції у сумі 5 000 грн не можна вважати пропорційним меті відшкодування таких витрат.

Враховуючи завдання цивільного судочинства, принцип пропорційності, який полягає в оцінці справедливої рівноваги (балансу) між інтересами учасників спору, визначені практикою ЄСПЛ принципи, категорію та складність спору, тривалість судового провадження, значення його для сторін, а також час, потрібний для вчинення адвокатом відповідача певних процесуальних дій, колегія суддів вважає, що заявлена відповідачем сума є неспівмірною зі складністю справи, виконаною адвокатом роботою і часом, витраченим адвокатами на виконання відповідної роботи (надання послуг).

З огляду на викладене рішення суду першої інстанції варто змінити та зменшити стягнуту з позивачки на користь відповідача суму витрат на правову допомогу до 1 000 грн.

У решті рішення суду потрібно залишити без змін.

Керуючись статтями 374, 376, 382, 384 ЦПК України, суд

ПОСТАНОВИВ:

апеляційну скаргу Іванової Ганни, яка подана представником Іванова Петра, задовольнити частково.

Рішення Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 24 жовтня 2023 року змінити та зменшити стягнуту з Іванової Ганни на користь Іванова Петра суму витрат на правову допомогу до 1 000 (одна тисяча) грн.

У решті рішення суду залишити без змін.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття та може бути оскаржена в касаційному порядку до Верховного Суду впродовж 30 днів з дня складення повного судового рішення у випадках, передбачених пунктом 2 частини 3 статті 389 ЦПК України.

Повне судове рішення складено 10 січня 2024 року.

Суддя-доповідач: О. І. Талалай.

Судді: А. П. Корніюк,

І. В. П’єнта

Ситуаційне завдання 1

Петренко О. С. та Поліщук О. В. одружилися 2012 року й через рік народився син. Через деякий час чоловік втратив відчуття кохання до своєї дружини та став проживати з іншою жінкою. 2018 року в жінки, з якою проживав Петренко О. С., народився

спільний син. Петренко подав позов до суду про розлучення з Поліщук, проте та була категорично проти, адже вважала, що дитині потрібний батько. Суд відмовив у задоволення позову Петренко до Поліщук про розірвання шлюбу, мотивуючи тим, що сторони можуть примиритися.

Скласти апеляційну скаргу на рішення суду у відмові в задоволенні позову про розірвання шлюбу.

Ситуаційне завдання 2

До Шевченківського районного суду м. Київ звернувся гр. Куліш В. В. з позовом до Якуба О. О. про визнання договору оренди недійсним, мотивуючи свій позов тим, що 20.02.2020 ним був підписаний договір оренди, але фактично умови договору не були реалізовані, оскільки приміщення не було передано в оренду. Судом першої інстанції в задоволенні позову було відмовлено. Позивач звернувся до Апеляційного суду м. Київ з апеляційною скаргою, яка була відхилена, а рішення суду першої інстанції залишено без змін.

Скласти процесуальні акти суду першої інстанції та Апеляційного суду.

Ситуаційне завдання 3

16.03.2021 Апеляційним судом м. Київ було задоволено апеляційну скаргу відповідача Сімка П. О. та рішення Дарницького райсуду м. Київ за позовом Петренко К. А. про визнання шлюбу недійсним у порядку ч. 2 ст. 40 СК України. Шлюб було зареєстровано 2013 року не з метою створення сім'ї, а припинено в результаті смерті дружини 2018 року. Рішення суду першої інстанції було скасоване у зв'язку з тим, що суд неправильно застосував норми матеріального права, тобто застосував закон, який не поширювався на ці правовідносини. Апеляційний суд м. Києва ухвалив нове рішення, яким відмовив у визнанні шлюбу недійсним. Позивачка вважає рішення суду незаконним, бо під час розгляду апеляційної скарги суд вийшов за її межі, оскільки досліджував докази й обставини, на які апелянт – відповідач не посилався у своїй касаційній скарзі.

Скласти відповідні процесуальні акти: позовну заяву про визнання шлюбу недійсним; рішення суду про визнання шлюбу недійсним; апеляційну скаргу, рішення Апеляційного суду.

Ситуаційне завдання 4

Куреєв В. Г. звернувся до суду з позовом до Галушки М. Т. та фінансового відділу виконавчого комітету Ради народних депутатів про вилучення автомобіля з акта опису, посилаючись на те, що авто належить йому на праві приватної власності. Куреєв В. Г. стверджував, що передав автомобіль Галушці М. Т. за довіреністю для продажу. У зв'язку із засудженням Галушки М. Т. машину було конфісковано. Суд відмовив у задоволенні позову, мотивуючи рішення фактичним укладенням договору купівлі-продажу автомобіля між Куреєвим В. Г. та Галушкою М. Т., а відсутність належно укладеного договору не може поставити під сумнів його здійснення, оскільки правочин вчинено, автомобіль було передано Галушці М. Т. Куреєв В. Г. оскаржив рішення в апеляційній інстанції.

Скласти апеляційну скаргу.

Ситуаційне завдання 5

Суд, розглянувши справу за позовом ВАТ «Сади України» до Шустрого О. О. про відшкодування 670 грн матеріальних збитків, які були заподіяні внаслідок виявлення недостачі матеріальних цінностей, що були допущені Шустрим О. О., позов задовольнив. Відповідач у апеляційній скарзі просив зменшити розмір відшкодування до 210 грн, посилаючись саме на такий розмір недостачі, вважав, що підтверджується матеріалами справи та доказами, які він подав суду.

Скласти процесуальний документ суду. Написати апеляційну скаргу від імені Шустрого О. О.

Ситуаційне завдання 6

Рішенням суду було задоволено позов Лихваря К. О. про стягнення з Раскольникова П. Г. 3 000 грн, отриманих ним за договором позики та не повернених в обумовлений договором строк. В апеляційній скарзі Раскольников П. Г. просить скасувати рішення суду та допитати свідків, які можуть підтвердити, що, незважаючи на укладення договору позики, обіцяні гроші він так і не отримав.

Скласти процесуальний акт суду та апеляційну скаргу Раскольникова П. Г.

Ситуаційне завдання 7

Шевченківський районний суд м. Київ задовольнив позов Антонян Л. В. до Антонян Г. О. про розірвання шлюбу. Відповідач у апеляційній скарзі просив скасувати рішення суду, мотивуючи порушенням правил підсудності (справа розглядалась за місцем проживання позивачки), а також справа була розглянута з порушенням відповідних строків. Проти розірвання шлюбу відповідач не заперечує.

Скласти відповідний процесуальний акт суду.

Ситуаційне завдання 8

Після розгляду справи в апеляційному суді виникли додаткові факти, які були невідомі на момент прийняття рішення на попередньому етапі.

Як суд повинен врахувати ці нові обставини та чи може внести зміни у своє рішення?

Ситуаційне завдання 9

В апеляційному процесі сторона подає клопотання про відкладення слухань, посилаючись на непередбачені обставини.

Як суддя повинен врахувати це клопотання та які можливі наслідки?

Ситуаційне завдання 10

Під час апеляційного розгляду сторона заперечує правомірність деяких доказів, поданих на попередньому етапі.

Як суддя повинен реагувати на це заперечення та які процесуальні дії можуть бути вжиті?

Ситуаційне завдання 11

Апеляційний суд вирішив справу, але сторона невдоволена його рішенням і має намір подати касаційну скаргу.

Як суд повинен інформувати сторону про процедуру подання касаційної скарги та терміни?

Ситуаційне завдання 12

Під час апеляційного розгляду справи сторона висунула нові докази, які вона вважає суттєвими для вирішення справи.

Як суд повинен врахувати ці нові докази та чи можуть вони вплинути на рішення справи в апеляційному порядку?

Ситуаційне завдання 13

Ухвалою Малинського районного суду Житомирської області було повернуто позовну заяву Іванова О. І. про відшкодування матеріальної шкоди внаслідок аварії. Було встановлено, що заявник не зміг довести вину водія іншого автомобіля в дорожньо-транспортній пригоді.

Скласти апеляційну скаргу на цю ухвалу із зазначенням аргументів і доданими доказами щодо вини водія.

Ситуаційне завдання 14

Позивач подав позов до суду щодо визнання недійсним та розірвання договору купівлі-продажу автомобіля з відповідачем. Суддя Малинського районного суду Житомирської області постановив ухвалу про повернення позовної заяви, посилаючись на відсутність достатніх доказів порушення умов договору з боку відповідача.

Позивач вважає, що ухвала судді містить правові й фактичні помилки, та бажає оскаржити її в апеляційному порядку. Він підтверджує наявність доказів, що відповідач порушив умови договору, а також відомий факт неповного зазначення інформації про автомобіль.

Скласти апеляційну скаргу на ухвалу суду.

Ситуаційне завдання 15

3 жовтня 2023 року Капчинська М. А. звернулася до апеляційного суду з апеляційною скаргою на заочне рішення Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 21 березня 2023 року. Капчинська М. А. просила скасувати оскаржувані судові рішення в частині стягнення відсотків та ухвалити нове рішення. Однак ухвалою апеляційного суду у відкритті

апеляційного провадження у вищевказаній справі було відмовлено. Тоді Капчинська М. А. надіслала клопотання до апеляційного суду про повернення судового збору, сплаченого за подання апеляційної скарги в розмірі 2 611,20 грн, що внесений згідно з квитанцією.

Чи можливо повернути сплачену суму судового збору у справі апеляційного провадження? Скласти ухвалу суду щодо цієї справи.

Ситуаційне завдання 16

Підприємство «Метінвест» було втягнуто в судову суперечку з іншим підприємством щодо порушення контрактних зобов'язань. 10 серпня 2023 року суд першої інстанції виніс рішення на користь «Метінвест», а згодом підприємство-противник подало апеляційну скаргу до апеляційної інстанції. Проте після відкриття апеляційного провадження підприємство «Метінвест» заявило клопотання про відмову від апеляційної скарги.

Які дії суду в цьому випадку? Скласти рішення суду апеляційної інстанції.

Словник юридичних термінів

Апеляційна скарга – це спеціальна форма звернення (скарга) на рішення та ухвали суду першої інстанції, що не набрали законної сили, до апеляційного суду, який є вищою інстанцією, що переглядає рішення судів першої інстанції.

Апеляційне провадження – це стадія процесу, під час якої апеляційний суд перевіряє законність і обґрунтованість рішень та ухвал суду першої інстанції, що не набрали законної сили.

Апеляційний розгляд – процес розгляду справи апеляційним судом після подання апеляційної скарги.

Апеляційний суд – у системі судів загальної юрисдикції діють апеляційні суди як суди апеляційної інстанції з розгляду цивільних і кримінальних, господарських, адміністративних справ, справ про адміністративні правопорушення.

Апеляційний термін – визначений законом строк для подання апеляційної скарги або інших документів у зв'язку зі справою в апеляційному порядку.

Апеляція – оскарження ухвали, постанови нижчої інстанції (зазвичай судової) перед вищою.

Інстанція – рівень судової системи (наприклад, апеляційна або касаційна інстанція), яка розглядає справу на певному етапі.

Обґрунтування рішення – частина судового акта, де суд указує на правові та фактичні основи прийнятого рішення.

Подання апеляції – офіційний документ, який подається стороною для оскарження рішення суду в апеляційному порядку.

Постанова суду – юридичний акт, який містить у собі рішення або вказівки суду у зв'язку з певними питаннями в справі, не визначеними законом для вирішення судовим рішенням.

Рішення суду – судовий акт, який виноситься суддею або колегією суддів і містить у собі вирішення справи з певних правових питань.

Суддя-доповідач – суддя, відповідальний за підготовку справи до розгляду та складання висновку щодо її вирішення.

Ухвала суду – судовий акт, що приймається в межах апеляційного процесу і містить рішення або вказівки суду з питань процесуального характеру чи підготовки справи до слухання.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

4. Про судовий збір : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/3674-17

5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19

6. Про судове рішення у цивільній справі : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09

7. Про судову практику розгляду цивільних справ у касаційному порядку : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду від 14.06.2012 № 10. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010740-12

Допоміжний

8. Білоусов Ю. В. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. *Право України.* 2017. № 8. С. 100–108.

9. Васильєв С. В. Довідник з підготовки до судового розгляду окремих категорій цивільних справ. Харків : Еспада, 2018. 440 с.

10. Васильєв С. В. Цивільний процес : підручник. К. : Алерта, 2019. 506 с.

11. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів. Київ : ВД «Дакор», 2018. 276 с.

12. Луспеник Д. Д. Настільна книга професійного судді при розгляді цивільних справ. Х. : Харків юридичний, 2015.

13. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

5.2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ АКТИ (ПОСТАНОВИ, УХВАЛИ, РІШЕННЯ) СУДУ В КАСАЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

План

1. Зміст і форма касаційної скарги. Строки на касаційне оскарження.
2. Наслідки розгляду касаційної скарги на рішення та ухвалу.
3. Постанови, рішення, ухвали в касаційному провадженні.

Питання для самоконтролю

1. Зміст і форма касаційної скарги.
2. Строки на касаційне оскарження.
3. Наслідки розгляду касаційної скарги на рішення та ухвалу.
4. Постанови в касаційному провадженні.
5. Рішення в касаційному провадженні.
6. Ухвали в касаційному провадженні.

Тести

1. У якому випадку суд ухвалює постанову в касаційному провадженні:

а) якщо є нові докази у справі;

б) якщо підтверджено нижчий судовий акт;

в) якщо скасовано рішення попереднього суду;

г) якщо виникли процесуальні порушення.

2. Що може бути наслідком рішення суду в касаційному провадженні:

а) скасування судового рішення;

б) перегляд на новий розгляд;

в) встановлення вини;

г) повернення справи на попередній етап.

3. Яку роль відіграє ухвала в касаційному провадженні:

а) визначає рішення суду;

б) приймає нові докази;

в) вирішує процесуальні питання;

г) корегує помилки в доказах.

4. Які документи можуть бути видані судом у касаційному провадженні:

а) ухвала, рішення, постанова;

б) ухвала, протокол, висновок;

в) вирок, ухвала, рішення;

г) резолюція, ухвала, рішення.

5. Що означає прийняття постанови в касаційному провадженні:

а) суд визначає порушення правопорядку;

б) суд розглядає апеляційні заяви;

в) суд виправляє процесуальні помилки;

г) суд перевіряє докази.

6. Які обов'язкові елементи містить рішення в касаційному провадженні:

а) мотиви, резолюція, резонанс;

б) мотиви, висновки, постанова;

в) мотиви, висновки, рішення;

г) мотиви, підстави, рішення.

7. Яку роль відіграє ухвала суду в касаційному провадженні:

а) вирішує процесуальні питання;

б) приймає нові докази;

в) установлює порушення процедури;

г) запобігає апеляційним скаргам.

8. Яке значення має ухвала в касаційному провадженні:

а) вирішення судових питань;

б) виправлення процесуальних помилок;

в) винесення рішення;

г) завершення судового процесу.

9. Який акт у касаційному провадженні є виробленим у разі виявлення порушень:

а) ухвала;

б) постанова;

в) вирок;

г) рішення.

10. Що є основним умістом постанови в касаційному провадженні:

а) мотиви;

б) висновки;

в) резолюція;

г) постанова.

11. Що є основним процесуальним актом, виробленим у касаційному провадженні:

а) ухвала;

б) постанова;

в) вирок;

г) рішення.

12. Яку функцію виконує ухвала в касаційному провадженні:

а) оцінює докази;

б) розглядає апеляційні скарги;

в) установлює порушення процедури;

г) виправляє помилки нижчого суду.

13. Яке рішення може прийняти суд під час касаційного провадження, якщо порушення були виявлені:

а) скасувати рішення;

б) передати справу на новий розгляд;

в) виправити помилки;

г) ухвалити постанову.

14. Яка характеристика притаманна постанові в касаційному провадженні:

а) закриття справи;

б) нові докази;

в) корегування помилок;

г) розгляд апеляційних заяв.

15. Що є основним умістом постанови в касаційному провадженні:

а) висновки;

б) визначення вини;

в) мотиви рішення;

г) призначення покарання.

16. Який процесуальний акт остаточний після розгляду касаційної скарги:

а) ухвала;

б) постанова;

в) рішення;

г) вирок.

17. Які можливі наслідки касаційного розгляду справи:

а) затримка судового рішення;

б) перегляд на новий розгляд;

в) неможливість апеляційної скарги;

г) остаточне закриття справи.

18. Яка мета ухвали в касаційному провадженні:

а) розгляд доказів;

б) перевірка рішення;

в) прийняття кінцевого рішення;

г) виправлення процесуальних порушень.

19. Що може бути наслідком ухвалення постанови в касаційному провадженні:

а) відкриття нового судового процесу;

б) скасування судового рішення;

в) виправлення рішення;

г) реформування законодавства.

20. Яке значення має постанова в касаційному провадженні для судового процесу:

а) завершення судового процесу;

б) запобігання апеляційним скаргам;

в) корегування помилок;

г) засудження обвинуваченого.

21. До формальних вимог до касаційної скарги належить:

а) клопотання особи, яка подає скаргу;

б) документи, що підтверджують сплату судового збору;

в) підпис скаржника або його представника;

г) вказівка на те, у чому полягає неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

22. Касаційна скарга на судове рішення подається:

а) упродовж 30 днів з дня його проголошення;

б) упродовж 20 днів з дня його проголошення;

в) упродовж 60 днів з дня його проголошення;

г) упродовж 40 днів з дня його проголошення.

23. До змістових вимог до касаційної скарги належить:

а) вказівка на підставу звільнення від сплати судового збору (в разі наявності таких підстав);

б) вказівка на найменування суду, до якого подається скарга;

в) письмова форма касаційної скарги;

г) вказівка на те, в чому полягає неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

24. Після надходження до суду касаційна скарга передається судді-доповідачу:

а) упродовж 3 днів;

б) упродовж 2 днів;

в) упродовж 5 днів;

г) не пізніше наступного дня.

25. З якою метою може бути прийнята постанова суду в касаційному провадженні:

а) звільнення від відповідальності;

б) перегляд рішення;

в) зміна сторін;

г) зміна обставин.

26. Як називається процесуальний акт, який суд виносить у результаті розгляду касаційної скарги та розв'язання питань щодо законності й обґрунтованості судового рішення:

а) постанова або рішення;

б) рішення;

в) ухвала;

г) постанова.

27. Яка з наведених нижче можливостей є наслідком задоволення касаційної скарги:

а) постанова суду залишається без змін;

б) справа повертається на новий судовий розгляд;

в) видається ухвала з остаточним вирішенням справи;

г) рішення скасовується та вирішується новою постановою.

28. Якщо касаційна скарга визнається необґрунтованою, яким наслідком це може бути:

а) призначення нового терміну звернення до суду;

б) залишення рішення без змін;

в) скасування рішення та новий судовий розгляд;

г) зміна обставин справи.

29. Що може бути долучено в рішення суду в касаційному провадженні, якщо касаційна скарга визнається необґрунтованою:

а) скасування рішення та новий судовий розгляд;

б) зміна обставин справи;

в) повернення справи на попередній рівень судового розгляду;

г) залишення рішення без змін.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання та методика його розв'язку

Ісаєнко Віктор Миколайович подав заяву до Гусятинського районного суду Тернопільської області про перегляд рішення, прийнятого щодо його справи 2017 року. Однак суд відмовляє в задоволенні його заяви. У відповідь на це Віктор Миколайович звертається з апеляційною скаргою до Тернопільського апеляційного суду, проте ця скарга визнається неподаною та повертається заявнику. Невдовзі після цього Віктор Миколайович подає касаційну скаргу до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду, оскаржуючи рішення апеляційного суду. У своїй касаційній скарзі Ісаєнко стверджує, що апеляційний суд порушив його права, особливо в контексті оподаткування, і вимагає перегляду рішення. Верховний Суд, розглянувши матеріали справи та доповідь судді-доповідача, приймає рішення відправити справу на новий судовий розгляд.

Складіть рішення Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду в касаційному провадженні.

УХВАЛА

20 жовтня 2020 року
м. Київ
справа № 596/63/17
провадження № 61-13121св20

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду:

Білоконь О. В. (суддя-доповідач), Осіяна О. М., Сакари Н. Ю., розглянувши в попередньому судовому засіданні в порядку письмового провадження справу за касаційною скаргою Ісаєнка Віктора Миколайовича на ухвалу Тернопільського апеляційного суду від 1 вересня 2020 року про повернення апеляційної скарги у справі за позовом Ісаєнка Віктора Миколайовича до Дрогобицького відділу поліції Головного управління Національної поліції України в Львівській області, Дрогобицької місцевої прокуратури, прокуратури Львівської області, Державної казначейської служби України про відшкодування моральної шкоди,

ВСТАНОВИВ:

ухвалою Гусятинського районного суду Тернопільської області від 26 червня 2020 року в задоволенні заяви Ісаєнка В. М. про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Гусятинського районного суду Тернопільської області від 30 червня 2017 року в цій справі відмовлено.

У липні 2020 року Ісаєнко Віктор Миколайович звернувся до суду з апеляційною скаргою на ухвалу Гусятинського районного суду Тернопільської області від 26 червня 2020 року, яку ухвалою Тернопільського апеляційного суду від 1 вересня 2020 року визнано неподаною та повернуто заявнику.

У вересні 2020 року на електронну адресу Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду надійшла касаційна скарга Ісаєнка Віктора Миколайовича на ухвалу Тернопільського апеляційного суду від 1 вересня 2020 року, у якій, посилаючись на порушення судом норм процесуального права, просив скасувати оскаржуване судове рішення та направити справу до суду апеляційної інстанції для продовження розгляду.

Підставою касаційного оскарження вказаного судового рішення заявник зазначає грубе порушення судом апеляційної інстанції норм процесуального права, зокрема пункту 13 частини другої статті 3 Закону України «Про судовий збір», оскільки він звільнений від сплати судового збору, а висновок суду апеляційної інстанції про повернення апеляційної скарги у зв'язку з відсутністю доказів сплати судового збору є необґрунтованим. Водночас судом не взято до уваги висновки, викладені в постанові Верховного Суду від 25 липня 2018 року (справа № 438/115/17-ц).

Заслухавши доповідь судді-доповідача про проведення підготовчих дій та обставини, необхідні для ухвалення судового рішення судом касаційної інстанції, колегія суддів встановила відсутність підстав, передбачених частинами третьою, четвертою статті 401 ЦПК України, а тому призначає справу до судового розгляду.

Відповідно до частини першої статті 402 ЦПК України в суді касаційної інстанції скарга розглядається за правилами розгляду справи судом першої інстанції в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи з урахуванням статті 400 цього Кодексу.

Керуючись статтями 34, 401, 402 ЦПК України, Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду

УХВАЛИВ:

справу за касаційною скаргою Ісаєнка Віктора Миколайовича на ухвалу Тернопільського апеляційного суду від 1 вересня 2020 року про повернення апеляційної скарги у справі за позовом Ісаєнка Віктора Миколайовича до Дрогобицького відділу поліції Головного управління Національної поліції України в Львівській області, Дрогобицької місцевої прокуратури, прокуратури Львівської області, Державної казначейської служби України про відшкодування моральної шкоди призначити до судового розгляду колегією у складі п'яти суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи за наявними в ній матеріалами.

Інформацію про дату розгляду справи та персональний склад суддів оприлюднити на офіційному вебпорталі судової влади.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Суддя-доповідач О. В. Білоконь.
Судді: О. М. Осіян,
Н. Ю. Сакара

Ситуаційне завдання 1

Гр. Василенко М. І. звернувся з касаційною скаргою до Верховного Суду, посилаючись на те, що Апеляційний суд м. Київ залишив рішення суду першої інстанції без змін. Під час розгляду справи в суді першої інстанції Василенко М. І. вимагав відшкодування моральної шкоди, завданої йому його керівником унаслідок прилюдної його образи, в сумі 2 000 грн. До розгляду його касаційної скарги він направив до неї зміни, де просив замість грошової компенсації в розмірі 2 000 грн придбання відповідачем йому санаторно-лікувальної путівки на 24 дні до санаторію за призначенням лікаря (на підтвердження необхідності лікування він подав медичні довідки).

Скласти відповідний процесуальний акт.

Ситуаційне завдання 2

Гр. Гриневич В. В. звернувся до суду з позовом до свого брата, Гриневича Д. В., про виділення йому частки в спільному майні, а саме однієї кімнати розміром 11 кв. м у двокімнатній квартирі. Брату залишилась кімната 9 кв. м. Суд першої інстанції задовольнив позовні вимоги повним обсягом. Апеляційний суд м. Київ залишив рішення суду першої інстанції без змін. Під час розгляду касаційної скарги Гриневича Д. В. було з'ясовано, що апеляційний суд розглянув справу за відсутністю відповідача, якого навіть не повідомили про розгляд справи. Крім того, у рішенні не передбачалась грошова компенсація різниці в розмірі кімнат позивача та відповідача.

Написати відповідні процесуальні акти.

Ситуаційне завдання 3

Гр. Бутько Г. П. звернувся до суду із позовом про поновлення на роботі та стягнення зарплати за час вимушеного прогулу. Суд першої інстанції відмовив у задоволенні позовних вимог Бутька Г. П. Апеляційна скарга Бутька Г. П. на рішення суду першої інстанції була залишена без задоволення, а рішення суду – без змін. Бутько Г. П. звернувся з касаційною скаргою, в якій пояснив, що більша частина поданих ним доказів і документів не були враховані апеляційним судом під час ухвалення рішення.

Скласти касаційну скаргу.

Ситуаційне завдання 4

У результаті розгляду касаційної скарги гр. Лонка С. С., який звернувся з позовом до ТОВ «ЕНЕЯ» про компенсацію за використання його творів у рекламних цілях без його згоди в сумі 50 000 грн, суд касаційної інстанції дійшов висновку, що рішення апеляційного суду є незаконним і підлягає скасуванню, а рішення суду першої інстанції він залишив у силі, оскільки воно помилково було скасоване апеляційним судом.

Визначити, який процесуальний акт має постановити суд касаційної інстанції. Скласти його.

Ситуаційне завдання 5

Чернявська звернулася до суду з позовом про розірвання шлюбу з Чернявським. Київський районний суд м. Харків рішенням від 23.09.2020 позов задовольнив у відсутності відповідача. Чернявський, дізнавшись про це рішення, 25.07.2021 подав до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних касаційну скаргу, одночасно просив поновити строк на оскарження рішення суду. Суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних справ ухвалою від 02.08.2021 відмовив у відкритті касаційного провадження у справі, не розглядаючи питання про поновлення пропущеного процесуального строку.

Скласти відповідну ухвалу.

Ситуаційне завдання 6

У квітні 2021 року Панченко звернувся до суду з позовом про стягнення з Самсонова суми боргу за договором позики та понесених збитків. В обґрунтування свого позову вказував, що 23.06.2020, згідно з договором, позичив відповідачу 55 899 грн на строк до 31.07.2020. Однак у зазначений строк відповідач боргу не повернув, хоча визнає його, але відмовляється повертати. Рішенням районного суду м. Харків від 28.09.2021, залишеним без зміни ухвалою апеляційного суду Харківської обл. від 12.11.2021, позов задоволений. У касаційній скарзі Самсонов просить ухвалені судові рішення скасувати й відмовити в позові, вказуючи, що суди не дали належної оцінки його показанням, а також показанням свідків про те, що договір позики фактично не укладався, договір носив формальний характер, оскільки між сторонами була наявна комерційна угода про спільне заняття бізнесом. Одночасно з цим Самсонов додав до касаційної скарги позовну вимогу про визнання договору позики недійсним і просив Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ її розглянути, а також додатково допитати свідків на підтвердження його доводів.

Скласти відповідне судове рішення.

Ситуаційне завдання 7

У листопаді 2021 року Козлова звернулася до районного суду м. Харків з позовом до Олійник про повернення подвійної суми завдатку, посилаючись на те, що 27.10.2020 укладено угоду про завдаток, згідно з якою вона передала відповідачці 5 500 грн у рахунок виконання передбаченого договору купівлі-продажу квартири. Олійник відмовилась укладати договір, отже, Козлова просила позов задовольнити. Рішенням районного суду м. Харків від 24.05.2022 позов задоволено. Рішенням апеляційного суду Харківської обл. від 12.06.2022 рішення районного суду скасоване, у задоволенні позову Козловій відмовлено. У касаційній скарзі Козлова просить скасувати рішення суду апеляційної інстанції та залишити внаслідок рішення районного суду, посилаючись на порушення судом норм матеріального та процесуального права. Під час розгляду судом касаційної інстанції касаційної скарги Козлова звернулася до суду із заявою про відмову від позову.

Скласти ухвалу суду.

Ситуаційне завдання 8

У листопаді 2021року Коваленко звернувся до суду з позовом до ВАТ «Цукровий завод» про відшкодування матеріальної шкоди. Позивач посилався на те, що 11.12.2020 під час виконання трудових обов'язків із ним трапився нещасний випадок на виробництві, внаслідок чого він став інвалідом третьої групи та втратив професійну працездатність на 45 %. За невиконання ним вимог з охорони праці рішенням правління ВАТ від 10.10.2021, розмір одноразової допомоги йому зменшено на 20 %. Коваленко вважає зменшення розміру одноразової допомоги неправомірним. Рішенням районного суду Харківської обл. від 25.03.2022 позов задоволено. Ухвалою апеляційного суду Харківської обл. від 14.06.2022 рішення суду скасоване й ухвалене нове рішення, яким позов задоволено частково. Суд апеляційної інстанції виходив із того, що суд ухвалив рішення на підставі неповно з'ясованих обставинах справи, оскільки не запропонував позивачу надати додаткові докази відсутності його вини в порушенні правил охорони праці та не призначив відповідної експертизи. Оскільки ці докази районним судом не досліджувалися, то апеляційний суд їх витребував та ухвалив вказане рішення. Позивач Коваленко подав касаційну скаргу на ухвалу суду апеляційної інстанції.

Яке судове рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції? Скласти відповідну ухвалу.

Ситуаційне завдання 9

До Голосіївського районного суду м. Київ Мирна А. І. подала позов до Петрова П. П. про стягнення заборгованості за договором оренди житла. Перше судове засідання у справі було призначено на 12.12.2022 о 15 год 00 хв, проте Позивач на судове засідання не з'явилась і суддя Іванченко П. Г. виніс ухвалу, якою судове засідання було призначено на 09.01.2023. У цій ухвалі не було вказано час цього судового засідання. Секретар щодо справи в телефонному режимі повідомила позивачу, що судове засідання відбудеться 09.01.2023 о 14 год 45 хв. Не отримавши повістки з суду, позивач 08.01.2023 на вебсайті суду побачила, що її справа у списку призначена на 15 год 45 хв, тому прибула до суду завчасно,

щоб дізнатись на коли саме призначено справу. О 14 год 30 хв суддя Іванченко П. Г. повідомила позивачу, що залишила мою справу без розгляду, оскільки я не з'явилась у судове засідання повторно, тому що судове засідання було призначено на 14 год 00 хв.

Звернувшись до Київського апеляційного суду, апеляційну скаргу позивача було залишено без задоволення, а ухвалу суду першої інстанції без змін.

Скласти касаційну скаргу на ухвалу Голосіївського районного суду м. Київ та ухвалу Київського апеляційного суду.

Ситуаційне завдання 10

16 травня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного цивільного суду розглянув у порядку спрощеного позовного провадження справу за позовом Шпетюк Анжеліки Андріївни до Шендеровської Ганни Федорівни про визнання заповіту недійсним.

За результатами розгляду Верховний Суд колегією у складі п'яти суддів Касаційного цивільного суду прийняв постанову, в якій зазначив таке.

Суди встановили, що померла бабуся позивача, яка склала заповіт і заповіла все своє майно на користь свого сина. У зв'язку з хворобою заповідача та неможливістю підписати власноруч заповіт, за її дорученням, у порядку статті 1253 ЦК України та пункту 1.4 розділу ІІІ Порядку вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування, що затверджений наказом Міністерства юстиції України від 11 листопада 2011 року № 3306/5, заповіт був посвідчений при двох свідках, особу та дієздатність яких перевірено посадовою особою, яка вчиняла цю нотаріальну дію – секретарем сільської ради.

Відповідно до частин першої-третьої статті 1247 ЦК України заповіт складається в письмовій формі із зазначенням місця та часу його складення. Заповіт має бути особисто підписаний заповідачем. Якщо особа не може особисто підписати заповіт, він підписується відповідно до частини четвертої статті 207 цього Кодексу. Заповіт має бути посвідчений нотаріусом або іншими посадовими, службовими особами, визначеними у статтях 1251–1252 цього Кодексу.

Ураховуючи викладене, Касаційний цивільний суд погодився з позицією судів першої та апеляційної інстанцій про те, що спірний заповіт було складено з дотриманням вимог закону, виготовлення секретарем сільської ради тексту спірного заповіту заздалегідь не є підставою для визнання цього заповіту недійсним, оскільки заповідач не могла самостійно прибути в сільську раду, а тому секретар сільської ради в усному порядку з'ясував волевиявлення заповідача, підготував проєкти документів поза місцем проживання останньої, а потім посвідчив заповіт за встановленою законом процедурою у присутності заповідача.

Постановою Верховного Суду від 16 травня 2018 року рішення Костопільського районного суду Рівненської області від 14 серпня 2017 року й ухвалу Апеляційного суду Рівненської області від 7 грудня 2017 року залишено без змін.

Скласти постанову Верховного Суду щодо цієї справи.

Ситуаційне завдання 11

У травні 2023 року до Верховного Суду через формування документа в системі «Електронний суд» приватним виконавцем виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. подано касаційну скаргу на ухвалу Дніпровського апеляційного суду від 16 травня 2023 року, у змісті якої заявник просить оскаржувану ухвалу апеляційного суду скасувати, справу направити на новий розгляд до суду апеляційної інстанції.

У змісті клопотання, наданого на виконання ухвали Верховного Суду від 29 травня 2023 року, заявник просить звільнити її від сплати судового збору мотивуючи його тим, що до 24 лютого 2022 року приватний виконавець виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. проживала та працювала в м. Маріуполь Донецької області. Її житло, офіс, усе майно знищене в результаті воєнних дій. Заощадження відсутні.

Також посилається на те, що з 24 лютого 2022 року не отримує винагороду приватного виконавця, відповідно, перебуває у скрутному матеріальному становищі, згідно із частиною першою статті 8 Закону України «Про судовий збір».

Встановлені обставини справи:

1. Приватний виконавець виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. звернулася до суду і з зазначеним вище поданням. Ухвалою Дзержинського міського суду Донецької області від 28 березня 2023 року у задоволенні подання приватного виконавця виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. відмовлено.

2. Не погоджуючись із зазначеною ухвалою суду першої інстанції приватний виконавець виконавчого округу Донецької області, Матейчик Н. Є. оскаржила її в апеляційному порядку. Ухвалою Дніпровського апеляційного суду від 24 квітня 2023 року в задоволенні клопотання приватного виконавця виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. про звільнення від сплати судового збору відмовлено.

3. Апеляційну скаргу приватного виконавця виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. на ухвалу Дзержинського міського суду Донецької області від 28 березня 2023 року у справі № 225/2213/20 залишено без руху.

4. Ухвалою Дніпровського апеляційного суду від 16 травня 2023 року в задоволенні клопотання приватного виконавця виконавчого округу Донецької області Матейчик Н. Є. про звільнення від сплати судового збору за подання апеляційної скарги на ухвалу Дзержинського міського суду Донецької області від 28 березня 2023 року відмовлено.

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду: Луспеника Д. Д. (суддя-доповідач), Гулька Б. І., Коломієць Г. В., розглянули касаційну скаргу.

Суд ухвалив: задовільнити частково Клопотання приватного виконавця виконавчого округу Донецької області Матейчик Наталії Євгенівни про звільнення від сплати судового збору за подання касаційної скарги. Відстрочити приватному виконавцю виконавчого округу Донецької області Матейчик Наталії Євгенівні сплату судового збору в розмірі 536,80 грн до закінчення касаційного розгляду справи.

Відкрити касаційне провадження у справі за поданням приватного виконавця виконавчого округу Донецької області Матейчик Наталії Євгеніївни.

Скласти відповідну ухвалу.

Ситуаційне завдання 12

12 січня 2021 року Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду розглянув у порядку письмового провадження справу за позовом Нагірняка Павла Вікторовича до Осичківської сільської ради Олександрівського району Кіровоградської області (далі – Осичківська сільська рада), Нагірняк Аліни Павлівна і Нигірняк Анжеліки Павлівни про визнання заповіту недійсним.

Суд установив, що матір позивача – Нагірняк Антоніна Андріївна склала на ім'я Нагірняк П. В. заповіт, яким заповіла йому все своє майно. Після смерті матері Нагірняк П. В. дізнався про існування нового заповіту, яким Нігірняк Антоніна Андріївна заповіла все своє майно своїм онукам – Нагірняк Аліні Павлівні та Нагірняк Анжеліці Павлівні (діти від першого шлюбу Нагірняка П. В.).

Звертаючись до суду з позовом та подаючи касаційну скаргу, Нагірняк П. В. посилався на те, що оспорюваний заповіт складено під тиском з використанням хворобливого фізичного стану його матері. Крім того, під час складення та посвідчення заповіту не дотримано форми № 45 додатка 25 Правил ведення нотаріального діловодства.

Рішенням районного суду, залишеним без змін, постановою апеляційного суду у задоволенні позову відмовлено.

Погоджуючись із рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, Верховний Суд звернув увагу на таке.

У статті 1257 ЦК України передбачено вичерпний перелік підстав для визнання заповіту недійсним та зазначено, що заповіт, складений особою, яка не мала на це права, а також заповіт, складений з порушенням вимог щодо його форми та посвідчення, є нікчемним. За позовом заінтересованої особи суд визнає заповіт недійсним, якщо буде встановлено, що волевиявлення заповідача не було вільним і не відповідало його волі.

Суди першої та апеляційної інстанцій на підставі у належний спосіб оцінених доказів, поданих сторонами, правильно встановили, що заповіт відповідає вимогам закону щодо його форми та порядку укладення, особу заповідача встановлено за паспортом із зазначенням у заповіті реєстраційного номера облікової

картки платника податків, підписаний особисто заповідачем, зазначено місце складення заповіту, вказано дату й місце його посвідчення, посвідчений уповноваженою на те особою, яка перевірила дієздатність заповідача і з'ясувала її дійсну волю щодо розпорядження майном.

Крім того, Верховний Суд звернув увагу на те, що технічні помилки (описки) в заповіті не впливають на його дійсність, не свідчать про порушення його форми та порядку посвідчення. Помилки (описки) не є тими порушеннями, які впливають на форму та посвідчення заповіту, що було б підставою для визнання заповіту недійсним.

Постановою Верховного Суду від 12 січня 2021 року рішення Олександрівського районного суду Кіровоградської області від 29 січня 2020 року та постанову Кропивницького апеляційного суду від 7 травня 2020 року залишено без змін.

Складіть відповідну постанову.

Ситуаційне завдання 13

Нагірняк Анжеліка Андріївна звернулася до господарського суду із заявою про забезпечення позову через зупинення дії рішень загальних зборів ОСББ «Володимирська, № 49А» від 31.03.2021 та від 20.08.2022, оформлених відповідними протоколами. Господарський суд заяву Нагірняк А. А. задовольнив, зупинив дію цих рішень до вирішення спору по суті, зазначивши, що невжиття таких заходів забезпечення позову в подальшому ускладнить відновлення порушених прав та інтересів позивача, оскільки ОСББ може зловживати своїм становищем та вчиняти дії, спрямовані на порушення цих прав та інтересів.

Господарський суд апеляційної інстанції ухвалу місцевого господарського суду скасував і прийняв нове рішення, яким заяву Нагірняк А. А. про забезпечення позову залишив без задоволення з тих підстав, що такий вид заходів забезпечення позову, як зупинення рішення загальних зборів ОСББ, не передбачений частиною першою статті 137 ГПК України або іншими законами України чи міжнародними договорами.

Тож Нагірняк А. А. звернулась з касаційною скаргою на постанову Північного апеляційного господарського суду від 03.07.2023 до Верховного Суду з касаційною скаргою, в якій просить: зазначене судове рішення скасувати, а ухвалу Господарського суду міста Києва від 08.05.2023 у цій справі залишити без змін.

Складіть касаційну скаргу.

Ситуаційне завдання 14

4 жовтня 2023 року до Верховного Суду надійшла касаційна скарга ТОВ «Компанія «Одеса-авіасервіс» на рішення Одеського окружного адміністративного суду від 21 квітня 2023 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 6 липня 2023 року у справі № 160/19575/22 за позовом ТОВ «Компанія «Одеса-авіасервіс» до ГУ ДПС у Одеській області про визнання протиправним і скасування рішення, зобов'язання вчинити дії.

Контролювальний орган прийняв рішення про можливість своєчасного виконання платником податкового обов'язку в частині подання звітності. Платник указав, що територія міжнародного аеропорту, де провадиться господарська діяльність, зазнала значних руйнувань під час ракетних ударів і перебуває під постійною загрозою, тому було подано заяву про відсутність можливості виконання податкового обов'язку через недостатність у юридичної особи фактичних та економічних можливостей виконувати податкові обов'язки.

Платник не надав відповідних доказів на підтвердження вказаної обставини ані до контролювального органу, ані до суду.

Одеський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Третього апеляційного адміністративного суду, відмовив у задоволенні позову.

Суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що, звертаючись до контролювального органу із заявою про відсутність можливості виконання податкових зобов'язань, платник мав підтвердити неможливість своєчасного виконання свого податкового обов'язку документами, зазначеними в «Переліку документів, що підтверджують неможливість платника податків – юридичної

особи, зокрема щодо своєї філії, представництва, відокремленого чи іншого структурного підрозділу, своєчасно виконати свій податковий обов'язок, зокрема обов'язок податкового агента» та які б не викликали жодних сумнівів чи зауважень.

Складіть касаційну скаргу.

Ситуаційне завдання 15

21 лютого 2024 року засобами підсистеми «Електронний Суд» ЄСІТС Опанасюк В. О. подав касаційну скаргу на постанову Черкаського апеляційного суду від 18 січня 2024. У касаційній скарзі Опанасюк В. О. зазначає третьою особою Дмитрушківську сільську раду як учасника справи, в той час як згідно з розміщеними в Єдиному державному реєстрі судовими рішеннями текстів судових рішень по даній справі, зокрема й оскаржуваному, Дмитрушківська сільська рада не є учасником справи. У постанові Верховного Суду в розглядуваній справі заінтересованою особою зазначено Службу у справах дітей Дмитрушківської сільської ради Уманського району Черкаської області.

Чи підлягає касаційна скарга Опанасюка В. О. задоволенню? Яке рішення має прийняти суд? Складіть ухвалу суду.

Ситуаційне завдання 16

6 лютого 2024 року Новомиргородська міська рада Кіровоградської області звернулася до Верховного Суду з касаційною скаргою на постанову Кропивницького апеляційного суду від 19 січня 2024 року. Згодом ухвалою Верховного Суду відмовлено у відкритті касаційного провадження щодо цієї справи. Новомиргородська міська рада Кіровоградської області подала заяву про повернення сплаченого судового збору у справі касаційного провадження згідно з платіжною інструкцією від 24 січня 2024 року № 6 у розмірі 2 147,20 грн.

Що має ухвалити суд?

Ситуаційне завдання 17

6 квітня 2023 року позов Вознюка С. В. про визнання права власності було задоволено рішенням Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області. Визнано за Вознюк С. В. право власності на гараж № 123 за адресою: м. Звягель, вул. Медична, 3.

Згодом постановою Житомирського апеляційного суду від 25 вересня 2023 року апеляційну скаргу Державної інспекції архітектури та містобудування України задоволено. Рішення Новоград-Волинського міськрайонного суду від 6 квітня 2023 року скасовано та ухвалено нове судове рішення, яким у задоволенні позову Вознюк С. В. відмовлено.

Вознюк С. В., посилаючись на неправильне застосування апеляційним судом норм матеріального права, порушення норм процесуального права, просить постанову Житомирського апеляційного суду скасувати.

Складіть касаційну скаргу Вознюка С. В.

Ситуаційне завдання 18

11 березня 2024 року Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду постановив:

Касаційну скаргу представника ОСОБА_1 адвоката Крижанівського Володимира Петровича залишити без задоволення.

Заочне рішення Калинівського районного суду Вінницької області від 8 листопада 2022 року та постанову Вінницького апеляційного суду від 16 лютого 2023 року залишити без змін.

Коли постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили? Чи підлягає вищезазначена постанова оскарженню?

Ситуаційне завдання 19

12 грудня 2023 року Салко І. В. через систему «Електронний суд» звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою на постанову Київського апеляційного суду від 25 вересня 2023 року. Після відкриття провадження у справі суддя встановив, що позовну заяву подано без додержання вимог, викладених у статтях 175, 177 ЦПК України.

Що має постановити суд та впродовж якого строку? Складіть відповідний документ.

Ситуаційне завдання 20

Справа за позовом Петрук С. М. до Іванюк О. О., третя особа – Адвокатське об'єднання «КУРС-8», про стягнення коштів.

У касаційній скарзі Петрук С. М., посилаючись на неправильне застосування судами попередніх інстанцій норм матеріального права, порушення норм процесуального права, просить рішення Голосіївського районного суду м. Київ від 7 червня 2022 року, постанову Київського апеляційного суду від 7 вересня 2023 року скасувати й ухвалити нове судове рішення, яким позов Петрука С. М. задовольнити.

Складіть ухвалу про призначення розгляду справи.

Практичні завдання

Сформулювати фабули завдань на підставі судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень (https://reyestr.court.gov.ua/) для складання цивільно-правових документів, а саме:

1. Складання постанови суду апеляційної інстанції.
2. Складання рішення суду апеляційної інстанції.
3. Складання ухвали суду апеляційної інстанції.
4. Складання касаційної скарги.
5. Складання постанови в касаційному провадженні.
6. Складання рішення в касаційному провадженні.
7. Складання ухвали в касаційному провадженні.

Словник юридичних термінів

Ухвала – рішення суду, яке приймається без проведення судового розгляду і не вирішує сутності справи, а зазвичай стосується порушень процедурних аспектів справи.

Постанова – рішення суду, що має характер остаточності та приймається після розгляду справи в касаційному порядку.

Рішення – офіційний акт, ухвалений судом, який вирішує суттєві питання справи. У контексті касаційного провадження рішення приймається щодо перегляду вироку або рішення суду вищої інстанції.

Касаційна інстанція – окрема ланка в системі загальних судів України, завданням якої є перевірка правильності вироків, рішень, ухвал і постанов суду першої інстанції з правового (законність) і фактичного (обґрунтованість) боку за матеріалами, наявними у справі й додатково поданими сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі.

Касаційна скарга – звернення сторони до суду вищої інстанції для перегляду рішення чи вироку, виданого судом попередньої інстанції, у зв'язку з порушенням процесуальних норм або неправильним застосуванням права.

Касаційне провадження – судове провадження у вищих судових інстанціях, спрямоване на перевірку правомірності й обґрунтованості рішення суду попередньої інстанції.

Касаційна установа – вищий суд, який вирішує питання касаційного провадження та розглядає касаційні скарги.

Відкликання касаційної скарги – процедура, за якою сторона може відкликати раніше подану касаційну скаргу до вирішення судом.

Закриття касаційного провадження – прийняття судом ухвали або рішення про завершення касаційного розгляду справи.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

3. Про судове рішення у цивільній справі : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09

4. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text

5. Про судовий збір : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/3674-17

6. Про судову практику розгляду цивільних справ у касаційному порядку : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду від 14.06.2012 № 10. Дата оновлення: 14.06.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010740-12

Допоміжний

7. Білоусов Ю. В. Суд як суб’єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. *Право України.* 2017. № 8. С. 100–108.

8. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів. Київ : ВД «Дакор», 2018. 276 с.

ТЕМА 6
6.1. КАДРОВІ ДОКУМЕНТИ: ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ

План

1. Поняття та зміст «кадрового діловодства».
2. Загальна характеристика документації з кадрових питань.
3. Особливості укладання й оформлення кадрових заяв, автобіографії, резюме, характеристики.
4. Трудова книжка.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та зміст «кадрового діловодства».
2. Загальна характеристика документації з кадрових питань.
3. Особливості укладання й оформлення кадрових заяв.
4. Особливості укладання й оформлення автобіографії.
5. Особливості укладання й оформлення резюме.
6. Особливості укладання й оформлення характеристики.
7. Трудова книжка.

Тести

1. Основним завданням кадрового діловодства є:

а) прискорення руху документів у підприємствах, установах, організаціях;

б) забезпечення об’єктивного відображення операцій, наведених у документах;

в) забезпечення швидкої та ефективної роботи органів державної влади й місцевого самоврядування;

г) передача документів на зберігання до архіву підприємства, а потім до державного архіву.

2. До напрямів кадрового діловодства НЕ належить:

а) облік особового складу установи;

б) підготовка звітів та необхідних довідок про рух кадрів;

в) оформлення та ведення особових справ працівників;

г) поточна перевірка архіву.

3. Кадрові служби є:

а) об'єктом кадрового діловодства;

б) суб'єктом кадрового діловодства;

в) предметом кадрового діловодства;

г) не беруть участь у процесі ведення кадрового діловодства.

4. Особливою формою трудового договору є:

а) контракт;

б) електронна угода;

в) заява;

г) усі відповіді правильні.

5. Строк трудового договору може бути:

а) безстроковим, що укладається на невизначений строк;

б) на визначений строк, установлений за погодженням сторін;

в) таким, що укладається на час виконання певної роботи.

г) усі відповіді правильні.

6. З якого моменту починається вестись документація щодо кадрів:

а) запрошення кандидата на співбесіду;

б) проходження кандидатом співбесіди;

в) першого робочого дня;

г) зарахування працівника на підприємство.

7. Документ, який містить прохання особи (особиста заява) або установи (службова заява) щодо здійснення своїх прав або захисту інтересів, – це:

а) заява;

б) автобіографія;

в) резюме;

г) характеристика.

8. Документ, у якому в офіційній формі висловлено громадську думку про працівника як члена колективу і який складається на його вимогу або письмовий запит іншої установи для подання до цієї установи, – це:

а) заява;

б) автобіографія;

в) резюме;

г) характеристика.

9. Доручення поділяються на особисті та офіційні залежно від:

а) об’єкта;

б) суб’єкта;

в) предмета;

г) ступеня правової визначеності.

10. Доповнити речення: «Особисте доручення юридично правомірне лише у тому випадку, коли підпис особи, яка склала доручення, завірив_____»:

а) керівник установи своїм підписом;

б) керівник установи або його заступник своїм підписом;

в) керівник установи печаткою та своїм підписом;

г) керівник установи й нотаріус печаткою та своїми підписами.

11. Упродовж якого терміну заповнюється трудова книжка під час вступу на роботу:

а) у 3-денний термін;

б) у 5-денний термін;

в) у 7-денний термін;

г) у 30-денний термін.

12. Де зберігається трудова книжка під час вступу на роботу:

а) у відділі кадрів підприємства;

б) у керівника підприємства;

в) у секретаря підприємства;

г) у працівника.

13. Доповни речення: «У разі втрати трудової книжки _____»:

а) працівник у 14-денний термін повинен звернутися до органів місцевого самоврядування з письмовою заявою про відновлення трудової книжки;

б) працівник у 30-денний термін повинен звернутися до органів місцевого самоврядування з письмовою заявою про відновлення трудової книжки;

в) видається дублікат за місцем останньої роботи;

г) трудовий стаж анулюється.

14. Кадрові служби, які є різними за напрямами роботи та за кількістю працівників у них залежно від специфіки конкретного суб'єкта господарювання, є:

а) суб'єктом кадрового діловодства;

б) об'єктом кадрового діловодства;

в) суб'єкти господарювання;

г) державні службовці.

15. Документ, який містить прохання особи щодо здійснення своїх прав або захисту інтересів, – це:

а) заява;

б) автобіографія;

в) резюме;

г) характеристика.

16. Документ, яким регламентуються стосунки між установою та позаштатним працівником, – це:

а) трудова угода;

б) особливий листок з обліку кадрів;

в) трудова книжка;

г) згода на обробку персональних даних.

17. Адміністрація повинна видати працівникові дублікат трудової книжки або вкладку до неї у строк:

а) не пізніше ніж через 15 днів після подання заяви;

б) не пізніше ніж через 10 днів після подання заяви;

в) не пізніше ніж через 5 днів після подання заяви;

г) не пізніше ніж через 30 днів після подання заяви.

18. Які з наведених нижче документів оформляються в разі звільнення працівника:

а) наказ про зарахування на роботу;

б) відмова від роботи;

в) трудова книжка;

г) наказ про звільнення.

19. Який документ оформляється в разі переведення працівника на іншу посаду в межах підприємства:

а) переведення на іншу посаду;

б) трудовий договір;

в) наказ про переведення;

г) особова картка працівника.

20. Що містить структура трудового договору:

а) заробітну плату й премії;

б) умови роботи й посадові обов’язки;

в) особисті дані працівника;

г) відпустку та вихідні дні.

21. Яка форма кадрової документації використовується для офіційного повідомлення про перерву в роботі:

а) лікарняний лист;

б) наказ про зарахування на роботу;

в) відпустка;

г) наказ про відсторонення від роботи.

22. Що містить особова картка працівника:

а) інформацію про кваліфікацію та освіту;

б) посадові обов’язки;

в) фотографію працівника;

г) усі відповіді правильні.

23. Які з наведених нижче документів є обов’язковими під час прийняття на роботу:

а) паспорт громадянина;

б) відомість про заробітну плату;

в) медична довідка;

г) особова картка працівника.

24. Що містить розрахункова відомість:

а) посадові обов’язки;

б) заробітну плату та нарахування;

в) освіту працівника;

г) фотографію працівника.

25. Які з наведених нижче документів можуть бути використані як підстава для зарахування на роботу:

а) трудова книжка;

б) паспорт громадянина;

в) медична довідка;

г) відмова від роботи.

26. Що означає вираз «кадрова документація»:

а) документи, які регулюють стосунки між працівниками та роботодавцем;

б) документи, пов’язані з прийняттям, переведенням, звільненням працівників;

в) листи, накази та інші письмові повідомлення;

г) усі відповіді правильні.

27. Яка інформація зазвичай міститься в трудовому договорі:

а) ім’я та адреса працівника;

б) умови роботи й заробітна плата;

в) посадові обов’язки;

г) усі відповіді правильні.

28. Яка форма кадрової документації оформляється під час перерви в роботі з медичних причин:

а) відомість про заробітну плату;

б) відпустка;

в) лікарняний лист;

г) паспорт громадянина.

29. Який з наведених нижче документів використовується для офіційного оформлення відпустки:

а) трудовий договір;

б) особова картка працівника;

в) наказ про прийняття на роботу;

г) заява про відпустку.

30. Яка з інструкцій щодо оформлення кадрових документів є найбільш важливою для відповідного їх складання:

а) інструкція з оформлення трудових договорів;

б) інструкція з ведення особової картки працівника;

в) інструкція з процедур звільнення працівників;

г) інструкція з реєстрації відпусток.

Ситуаційні завдання

Заява на звільнення за власним бажанням

Директору *(назва підприємства)*
(ПІБ директора в давальному відмінку)

(ПІБ співробітника в родовому відмінку),
що мешкає за адресою: _____
_____
тел.:
_____

Заява

Прошу звільнити мене з посади _____ за власним бажанням (ст. 38 КЗпП) _____ року.

_____ *дата написання заяви*
(підпис)

Наказ на звільнення

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«_____»
Код ЄДРПОУ ___

НАКАЗ

дата Київ _____

Про звільнення _____
НАКАЗУЮ:
1. Звільнити _____, юрисконсульта юридичного відділу, ____**дата**_____ за власним бажанням, стаття 38 КЗпП України.

2. Бухгалтеру _____ виплатити _____ компенсацію за ____ календарних днів щорічної основної відпустки за робочий період _____.

Підстава: заява _____ від _____, зареєстрована за №_____.

Директор _____

Заява на відпустку

Начальнику

_____

_____

(назва посади, яку обіймає автор заяви)

_____

(ПІБ повністю у родовому відмінку)

ЗАЯВА

Прошу надати мені щорічну основну відпустку (частину щорічної основної відпустки) тривалістю _____ календарних днів з «__»_____20__ року з виплатою грошової допомоги в розмірі середньомісячної заробітної плати.

Дата *Підпис*

Ситуаційне завдання 1

Громадянка Іваненко звернулась до свого роботодавця з проханням змінити прізвище в кадрових документах, оскільки вона розлучилась із чоловіком і поновила дівоче прізвище.

Які документи повинен подати працівник у такому випадку? Які подальші дії роботодавця в такому випадку? До яких саме документів будуть внесені зміни?

Ситуаційне завдання 2

Громадянин Плинько з 2016 року працює в компанії «Еталон». Два роки він пропрацював на посаді молодшого спеціаліста, після чого 2018 року у зв'язку з відмінним виконанням службових обов'язків був переведений на посаду спеціаліста. 2020 року громадянин Плинько звернувся до керівництва з проханням підвищити його до заступника керівника відділу, адже вважає, що має достатньо досвіду та знань, щоб обіймати цю посаду.

Які документи потрібно надати громадянину Плинько для підвищення в посаді? Які кадрові документи потрібно скласти й оформити для проведення внутрішнього переведення?

Ситуаційне завдання 3

Громадянка Тищенко вирішила змінити роботу та звільнитися з попереднього місця 28.12.2023, тому 10.12.2023 написала заяву про звільнення з роботи за власним бажанням. Відпрацьовуючи двотижневий термін, громадянка Тищенко змінила свою думку, та 17.12.2023 вирішила, що хоче залишитись на цій роботі.

Чи потрібно громадянці Тищенко здійснювати будь-які процесуальні дії для того, щоб залишитися на роботі? Чи буде вносити за таких обставин роботодавець зміни в кадрові документи? Як зміниться ситуація, якщо на місце Тищенко вже знайшли іншого працівника?

Ситуаційне завдання 4

За результатами вдалого виконання службових обов'язків за листопад 2023 року директор компанії «Антант» вирішив надати премію окремим працівникам.

Який нормативно-правовий акт є основою преміювання працівників? Які документи потрібні для проведення вказаних вище дій?

Ситуаційне завдання 5

Громадянка Баранова, прочитавши оголошення про пошук працівників на підприємство «Парадигма», прийшла на співбесіду для працевлаштування. У процесі співбесіди вона повідомила, що це буде її перша робота, тому трудової книжки в неї немає.

Які документи потрібно подати громадянці Барановій для працевлаштування? Які подальші дії роботодавця щодо оформлення нового працівника? Чи обов'язковим є ведення паперової трудової книжки?

Ситуаційне завдання 6

Підприємство «Альфа» надає юридичні послуги. Адвокат, який працює на цьому підприємстві, подав заяву на відпустку без збереження заробітної плати на 14 календарних днів.

Які кадрові документи потрібно скласти для оформлення відпустки без збереження заробітної плати адвокату?

Ситуаційне завдання 7

Керівництво підприємства отримало запит від інспекції праці на надання копій трудових книжок усіх працівників. Як кадровий спеціаліст, ви відповідаєте за підготовку цієї інформації.

Які кроки потрібно зробити для забезпечення вчасного та повного подання цих інспекції? Як організувати процес збору необхідних даних та узгодження їх з різними відділами?

Ситуаційне завдання 8

Працівник звернувся до вас із проханням про уточнення щодо розміру відпускних, до яких він має право.

Як кадровий фахівець, як ви відповісте на його запитання? Які документи та правила потрібно врахувати для роз'яснення цієї інформації?

Ситуаційне завдання 9

Під час перевірки кадрових документів виявлено, що трудовий договір з одним із працівників закінчився минулого місяця, але не був продовжений.

Які дії ви здійсните в цій ситуації? Як вирішити питання зі звільненням працівника?

Ситуаційне завдання 10

Новий працівник подав заяву про зміну особистих даних у трудовому договорі.

Як організувати процес зміни цих даних у всіх кадрових документах? Що саме потрібно здійснити для забезпечення актуальності інформації та відповідності її законодавству?

Ситуаційне завдання 11

Упродовж року у вашому підприємстві було призначено кілька премій для працівників за високі результати роботи. Ви відповідаєте за підготовку й оформлення необхідних документів для цих премій.

Як ви плануєте провести цей процес? Які документи ви підготуєте та кому їх затвердите?

Ситуаційне завдання 12

Один із працівників повідомив вас про своє рішення про підвищення кваліфікації та участь у навчальному курсі.

Як ви організуєте оформлення документів для відпустки на період навчання? Які кроки ви зробите для забезпечення відповідності цього процесу внутрішнім положенням підприємства та вимогам законодавства?

Ситуаційне завдання 13

Працівник подав заяву про зміну графіка роботи для догляду за дитиною. Як кадровий фахівець, ви будете відповідати на його запит.

Які дії маєте планувати в цьому випадку? Які кроки потрібно зробити для перегляду та затвердження змін у графіку роботи цього працівника? Як ви забезпечите дотримання законодавства про працю та внутрішніх правил компанії у процесі вирішення цього питання?

Ситуаційне завдання 14

Один із працівників звернувся до вас з проханням про надання копії своєї особової картки працівника.

Як ви плануєте реагувати на цей запит? Які правила та обмеження пов'язані з наданням особових даних працівників, які ви повинні врахувати в процесі обробки цього запиту?

Ситуаційне завдання 15

У зв'язку зі змінами в структурі підприємства було призначено нового керівника відділу. Як кадровому фахівцю, вам потрібно підготувати й оформити всі необхідні документи для призначення нового керівника.

Які кроки ви зробите для забезпечення правильного й ефективного процесу призначення нового керівника?

Ситуаційне завдання 16

Працівник звернувся до вас із проханням про надання довідки про робочий стаж для отримання кредиту в банку.

Як ви плануєте реагувати на цей запит? Які документи й інформацію ви підготуєте для надання працівникові? Як ви гарантуєте точність і вчасність надання цієї інформації?

Ситуаційне завдання 17

Громадянин Петренко працював на посаді менеджера з продажу в ТОВ «Промінь». 14.11.2023 він отримав наказ про звільнення з роботи за п. 3 ст. 40 Кодексу законів про працю України (з ініціативи роботодавця у зв'язку з невідповідністю працівника займаній посаді). Петренко не погодився з таким рішенням роботодавця та вважає його незаконним.

Скласти скаргу на дії роботодавця до Державної служби України з питань праці.

Ситуаційне завдання 18

Громадянин Іванов, 1950 року народження, помер 14.11.2023, залишивши після себе заповіт, складений 01.09.2022. У заповіті Іванов призначив своїм спадкоємцем свого друга Петренка, 1960 року народження. Іванов та Петренко товаришували впродовж 20 років. Іванов не мав близьких родичів, тому він вирішив зробити своїм спадкоємцем Петренка, якому довіряв і з яким мав теплі стосунки. За заповітом, Іванов залишив Петренку свою квартиру, розташовану в м. Київ, по вул. Шевченка, 12, а також автомобіль марки «Тойота Камрі», 2018 року випуску. Петренко, дізнавшись про смерть Іванова, 16.11.2023 звернувся до нотаріальної контори за місцем проживання Іванова з метою прийняття спадщини.

Визначити, хто має право на спадкування за заповітом. Описати порядок прийняття спадщини за заповітом. Визначити, які строки прийняття спадщини.

Словник юридичних термінів

Автобіографія – документ, у якому особа повідомляє основні факти своєї біографії.

Документація з кадрових питань – документи, які містять інформацію про особовий склад підприємства, організації чи установи, зафіксованих у заявах про прийняття, звільнення, переведення на іншу роботу, в наказах за особовим складом, автобіографіях, характеристиках, контрактах, трудових угодах, особових справах, особових листках з обліку кадрів, трудових книжках.

Завдання сучасних кадрових служб – реалізація кадрової політики та координація дій з питань управління персоналом в організації.

Заява – документ, який містить прохання особи (особиста заява) або установи (службова заява) щодо здійснення своїх прав або захисту інтересів.

Кадрове діловодство – діяльність апарату управління, що охоплює процеси документування та організації роботи з документами з питань приймання, переведення, звільнення, обліку працівників.

Контракт – правовий документ, що засвідчує повну домовленість між підприємством, організацією чи установою й працівником про умови спільної виробничої та творчої діяльності.

Наказ – документ, який видається керівником установи та стосується організаційних і кадрових питань.

Особовий листок з обліку кадрів – обов'язковий документ, що заповнюється громадянином під час зарахування його на посаду, навчання. Він узагальнює автобіографічні відомості про громадянина, використовуючи фіксацію їх у таблиці.

Резюме – візитна картка, що є короткою формою викладу основних особистих та офіційних даних претендента.

Розписка – письмове підтвердження певної дії, яка наявна: передачі та отримання документів, товарів, грошей.

Суб'єкт кадрового діловодства – кадрові служби, які є різними за напрямами роботи та за кількістю працівників у них залежно від специфіки конкретного суб'єкта господарювання.

Трудова книжка – основний документ, підтверджений трудовими діями й трудовим стажем працівника. Вони слугують для встановлення загального, безперервного та спеціального стажу.

Трудова угода – документ, яким регламентуються стосунки між установою та позаштатним працівником.

Штатний розпис – документ, який визначає штатний склад установи або організації.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Кодекс законів про працю України. *Відомості Верховної Ради УРСР.* 1971. № 50. Ст. 375.

2. Про колективні договори та угоди : Закон України від 01.07.1993 № 3357. *Відомості Верховної Ради України.* 1993. № 36. Ст. 361.

Допоміжний

3. Костюченко О. Є. Трудове право України : навч. посіб. / Університет ДФС України. Ірпінь, 2018. 320 с.

4. Трудове право : підручник / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін. ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. 3-тє вид., переробл. і доповн. Харків : Право, 2019. 544 с.

5. Корнєєв Ю. В. Трудове право України : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 112 с.

6.2. УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ: ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ

План

1. Поняття та загальна характеристика установчих документів, їх види.
2. Статут як установчий документ юридичної особи, особливості його укладення.
3. Загальна характеристика засновницького договору.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та загальна характеристика установчих документів.
2. Види установчих документів.
3. Статут як установчий документ юридичної особи, особливості його укладення.
4. Загальна характеристика засновницького договору.

Тести

1. Які з перерахованих документів є установчими для юридичної особи:

а) статут;

б) рішення загальних зборів засновників (учасників);

в) протокол засновницького збору;

г) установчий договір.

2. Що охоплює статут юридичної особи:

а) інформацію про назву, місцеперебування, цілі та предмет діяльності, порядок утворення й ліквідації організації, права та обов’язки учасників тощо;

б) загальні відомості про директорів;

в) фінансову звітність за попередній рік;

г) договори з партнерами.

3. Який документ містить у собі перелік засновників (учасників) та розмір їхнього внеску до статутного капіталу:

а) установчий договір;

б) статут;

в) протокол засновницького збору;

г) рішення загальних зборів засновників (учасників).

4. Яка процедура потрібна для зміни статуту юридичної особи:

а) рішення директорів;

б) рішення загальних зборів засновників (учасників);

в) подання заяви в місцевий суд;

г) відомості у ЗМІ.

5. Що є ключовим елементом для реєстрації юридичної особи:

а) нотаріально посвідчені статут і установчий договір;

б) печатка організації;

в) офіційний лист юридичної особи;

г) копія паспорта засновника (учасника).

6. Який документ не належить до переліку установчих документів:

а) установчий договір;

б) статут;

в) рішення про реєстрацію;

г) фінансова звітність.

7. Що стане основою для визначення компетенції органів управління юридичної особи:

а) статут;

б) підпис учасників;

в) фінансова звітність;

г) квитанція про сплату податків.

8. У якому документі може бути викладена інформація про права та обов'язки учасників (засновників) юридичної особи:

а) установчий договір;

б) статут;

в) податкова звітність;

г) журнал обліку збитків.

9. Як може бути змінений статут юридичної особи:

а) рішенням засновників (учасників) або загальних зборів;

б) розпорядженням голови зборів;

в) листом до місцевої податкової інспекції;

г) листом до місцевої ради.

10. Який документ є провідним для визначення основних питань діяльності юридичної особи:

а) статут;

б) установчий договір;

в) ліцензія на право здійснення діяльності;

г) довідка від управління реєстрації.

11. Які документи визначають права та обов'язки учасників організації:

а) статут;

б) протоколи;

в) довідки;

г) заявки.

12. Яка форма власності підприємства визначається установчими документами:

а) приватна;

б) громадська;

в) державна;

г) змішана.

13. Що охоплює складання статуту підприємства:

а) визначення цілей та завдань підприємства;

б) перелік учасників засновників;

в) розподіл повноважень між органами управління;

г) усі відповіді правильні.

14. Що є необов'язковим елементом установчих документів підприємства:

а) положення про організаційну структуру;

б) визначення місця розташування підприємства;

в) величина статутного капіталу;

г) перелік товарів, що виробляються.

15. Яка основна функція установчих документів для підприємства:

а) визначення конкурентів;

б) встановлення правового статусу та організаційної структури;

в) визначення ринкової ціни на товари;

г) проведення маркетингових досліджень.

16. Як називається особа (або особи), які підписують статут підприємства:

а) засновники;

б) учасники;

в) директори;

г) партнери.

17. На якому етапі установчі документи юридичної особи готуються та затверджуються:

а) на початковій стадії створення організації;

б) до початку реєстрації юридичної особи;

в) у процесі повноцінного функціонування юридичної особи;

г) створення та затвердження установчої документації можливо на всіх стадіях існування юридичної особи.

18. Яка установча документація є обов'язковою для реєстрації підприємства:

а) положення про роботу;

б) протоколи засідань органів управління;

в) статут;

г) службові інструкції.

19. Як називається офіційний документ, що підтверджує реєстрацію підприємства:

а) ліцензія;

б) свідоцтво про державну реєстрацію;

в) договір;

г) витяг з банку.

20. Установчий договір для державних підприємств підписується, а статут затверджується:

а) власником майна за участю трудового колективу;

б) засновниками та трудовим колективом;

в) власниками підприємства;

г) трудовим колективом.

21. Як називається документ, що визначає цілі та завдання діяльності підприємства:

а) статут;

б) програма розвитку;

в) бізнес-план;

г) устав.

22. Що є основним складовим елементом статуту підприємства:

а) величина статутного капіталу;

б) контракти з постачальниками;

в) розмір прибутку;

г) фінансовий звіт.

23. Статут акціонерного товариства не містить відомостей про:

а) розмір часток капіталу в акціонерному товаристві кожного з акціонерів;

б) види акцій;

в) співвідношення акцій різних видів;

г) строк і порядок виплати частки прибутку (дивідендів) один раз на рік за підсумками календарного року.

24. До ознак статуту як локального акта можна віднести:

а) усі відповіді правильні;

б) визначення правового статусу конкретної юридичної особи має індивідуальний характер;

в) затверджується, змінюється самою юридичною особою;

г) набирає законної сили з моменту державної реєстрації.

25. Який із зазначених реквізитів не зазначається на титульній сторінці статуту:

а) розмір статутного капіталу організації;

б) гриф затвердження статуту засновниками або учасниками;

в) організаційно-правова форма установи та її індивідуальна назва;

г) місце й рік складання або видання.

26. Що є обов'язковою частиною статуту підприємства:

а) перелік усіх учасників;

б) порядок проведення корпоративних заходів;

в) величина статутного капіталу;

г) склад керівництва.

27. Яке значення має величина статутного капіталу для підприємства:

а) відображає загальну прибутковість підприємства;

б) визначає обсяг інвестицій;

в) вказує на максимальну кількість працівників;

г) створює базу для визначення фінансової стійкості.

28. Що містить у собі статут підприємства:

а) історію фірми;

б) цілі й завдання;

в) графік відпусток;

г) рекламні матеріали.

29. Які пункти зазвичай визначаються в положенні про організаційну структуру підприємства:

а) години роботи;

б) кількість працівників;

в) функції керівництва та підрозділів;

г) вид продукції.

30. Яка відповідальність передбачається за порушення установчих документів:

а) адміністративна;

б) цивільна;

в) кримінальна;

г) моральна.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання 1

Іван і Петро мають намір створити нову фірму для виробництва електротоварів.

Які документи потрібні для створення нової фірми та їхньої подальшої реєстрації?

Ситуаційне завдання 2

Директор компанії вирішив розширити види послуг, які надає фірма.

Які документи потрібно змінити чи оновити для реєстрації цієї зміни?

Ситуаційне завдання 3

Товариство з обмеженою відповідальністю вирішило змінити свою поштову адресу.

Які документи та процедури потрібні для оформлення цієї зміни?

Ситуаційне завдання 4

Засновники нового підприємства хочуть створити статут, який містить умови про порядок утворення, ліквідації та діяльності організації.

Які основні вимоги до статуту?

Ситуаційне завдання 5

Підприємство має намір змінити свою назву та додати нові види послуг до своєї діяльності.

Які документи потрібно подати для зміни назви та розширення видів діяльності?

Ситуаційне завдання 6

Компанія потребує змін у документах, що регулюють порядок заміщення керівництва.

Які документи потрібно підготувати для внесення таких змін?

Ситуаційне завдання 7

Нова фірма збирається створити установчі документи.

Що має містити установчий договір?

Ситуаційне завдання 8

Компанія змінила свою лінію бізнесу й орендувала нові приміщення.

Які документи потрібно підготувати для їхньої реєстрації та упорядкування нових умов?

Ситуаційне завдання 9

Працівники компанії побажали змінити внутрішні правила роботи.

Які документи їм потрібно підготувати для офіційного внесення змін?

Ситуаційне завдання 10

Підприємство змінило своє місце реєстрації.

Які документи потрібно представити для оновлення інформації про місцерозташування організації?

Ситуаційне завдання 11

Компанія «Експрес-Логістика» має намір заснувати нове відділення в іншому місті.

Які основні кроки вони повинні виконати для складання установчих документів цього відділення?

Ситуаційне завдання 12

Фірма «Будівельник» планує змінити форму власності з приватної на акціонерну.

Як це можна здійснити за допомогою установчих документів?

Ситуаційне завдання 13

Чи можуть установчі документи підприємства містити правила трудового колективу та порядок прийому на роботу?

Ситуаційне завдання 14

Підприємство «Енергетик» планує розширити свою діяльність на нові ринки.

Які зміни потрібно внести до статуту для відображення цієї стратегії?

Ситуаційне завдання 15

Які документи потрібно подати до реєстраційної служби для проведення державної реєстрації нового підприємства?

Ситуаційне завдання 16

Компанія «ТехноСервіс» збирається змінити свою юридичну адресу.

Як це може відобразитися на її установчих документах?

Ситуаційне завдання 17

Чому важливо правильно сформулювати мету та завдання діяльності підприємства у його статуті?

Ситуаційне завдання 18

Під час складання статуту компанії «Професіонал» засновники не зазначили розмір статутного капіталу.

Як це може вплинути на їх діяльність?

Ситуаційне завдання 19

Компанія «Сучасні Технології» має намір розпочати співпрацю з іноземними партнерами.

Як це може відобразитися на її установчих документах?

Ситуаційне завдання 20

Які можливі наслідки порушення вимог установчих документів для підприємства?

Ситуаційне завдання 21

Підприємство «Інноваційні Технології» має намір змінити організаційну структуру.

Як це може бути відображено в його установчих документах?

Ситуаційне завдання 22

Які основні права й обов’язки учасників організації визначаються статутом?

Ситуаційне завдання 23

Фірма «Майстерня» має намір залучити інвестиції для розвитку бізнесу.

Як це може бути відображено в її установчих документах?

Ситуаційне завдання 24

Підприємство «Агрофуд» планує змінити свою назву.

Як це може відобразитися в його статуті?

Ситуаційне завдання 25

Які основні рішення приймаються на загальних зборах учасників (акціонерів) підприємства згідно з його установчими документами?

Ситуаційне завдання 26

Чому важливо включити до установчих документів положення про процедури ліквідації підприємства?

Ситуаційне завдання 27

Підприємство «Фортуна» має намір розширити свій асортимент товарів.

Як це може бути відображено в його статуті?

Ситуаційне завдання 28

Як установчі документи підприємства впливають на його внутрішню організацію та управління?

Ситуаційне завдання 29

Компанія «Інновації 2024» має намір змінити свою правову форму.

Як це може вплинути на її статут та іншу установчу документацію?

Ситуаційне завдання 30

Які основні кроки потрібно зробити для внесення змін до статуту підприємства?

Ситуаційне завдання 31

Олександр Іванов, 1985 року народження, проживає за адресою: вул. Лісова, 15. Завжди любив займатися ремонтом автомобілів і мріяв про відкриття власного бізнесу. 2020 року він відкрив Службу технічного обслуговування автомобілів «Оберіг» (скорочено СТО «Оберіг»).

Чи потрібно створювати статут для СТО? Якщо так, то на підставі яких законодавчих актів? Які відомості потрібно обов'язково зазначати в статуті юридичної особи?

Ситуаційне завдання 32

Громадяни Івасенко, Дмитришин та Лучковський мають намір розпочати підприємницьку діяльність. Проте тривалий період часу не змогли вирішити, в якому напрямі розвивати свою підприємницьку діяльність. У лютому 2024 року, дійшовши згоди, Івасенко, Дмитришин та Лучковський створили Акціонерне товариство «Спасіння Здоров'я», яке буде займатися наданням послуг у сфері страхування життя та здоров'я.

Які відомості, крім загальнозакріплених для всіх форм юридичних осіб, потрібно зазначати в статуті акціонерного товариства? Складіть проєкт статуту акціонерного товариства.

Ситуаційне завдання 33

2024 року громадяни Гришко А. А., Петренко В. І. та Дмитренко І. Ю. вирішили розпочати підприємницьку діяльність. Домовившись між собою, вони об'єднали власний капітал і створили компанію «Еко-Світло», яка спеціалізується на виробництві та встановленні екологічно чистих систем освітлення.

За якою формою підприємницької діяльності буде зареєстрована юридична особа, оскільки існує об'єднання капіталів (ТДВ, АТ, ПрАТ тощо)? Складіть проєкт установчого документа відповідно до вимог ч. 2 ст. 57 ГК України.

Ситуаційне завдання 34

Громадянин Ігренко, 1980 року народження, має намір створити власну юридичну особу та зайнятися підприємницькою діяльністю. У січні 2024 року він звернувся до центру надання безоплатної правової допомоги для отримання консультації, яку краще правову форму реєстрації юридичної особи обрати (ТОВ, ТДВ, АТ тощо) та які відомості потрібно зазначати в статуті й установчому договорі юридичної особи залежно від вибраного виду державної реєстрації юридичної особи.

Надайте правову консультацію про відомості, які додатково потрібно буде зазначити у випадку реєстрації юридичної особи як: АТ, ТОВ, ТДВ та установчому договорі про повне товариство, Установчому договорі про командитне товариство.

Ситуаційне завдання 35

Петренко та Дмитришин вирішили стравити власну юридичну особу, проте ніяк не знають, де знайти інформацію про те, що потрібно для її створення. Вони звернулися до компетентного юриста й отримали правову консультацію щодо створення юридичної особи. У результаті вони вирішили утворити Командитне товариство. Проте для реєстрації такої юридичної особи потрібно укласти засновницький договір.

Надайте правову консультацію щодо порядку укладення Засновницького договору, відомості, які потрібно зазначити в ньому, а також яка умова є істотною для юридичної особи, що здійснює підприємницьку діяльність, стосовно отриманого прибутку між засновниками.

Словник юридичних термінів

Господарське товариство – юридична особа, статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками.

Довіреність – письмовий документ, який надає особі право діяти від імені та за дорученням іншої особи.

Договір – угода між двома або більше особами, яка створює зобов'язання чи права між ними.

Доручення – документ, який організація чи окрема особа надає іншій особі право на певну діяльність або отримання матеріальних цінностей від її імені.

Засновницький договір – договір, засновники якого зобов'язуються утворити суб'єкт господарювання, визначають порядок спільної діяльності щодо його утворення, умови передачі йому свого майна, порядок розподілу прибутків і збитків, управління діяльністю суб'єкта господарювання й участі в ньому засновників, порядок вибуття та входження нових засновників, інші умови діяльності суб'єкта господарювання.

Індивідуальна назва юридичної особи – назва, яка відрізняє її від інших юридичних осіб.

Керівник – особа, яка здійснює керівництво установою або організацією.

Командитне товариство – товариство, в якому разом з учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (повними учасниками), є один чи кілька учасників (вкладників), які несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі в діяльності товариства.

Ліцензія – офіційний дозвіл, виданий компетентним органом, на право займатися певною діяльністю.

Місце розташування – територія, на якій розташована установа або організація.

Організаційно-правова форма – форма організації юридичної особи, яка визначає її правовий статус і порядок її створення, діяльності та припинення.

Претензія – письмове повідомлення про намір виступити з вимогою або позовом щодо порушення прав чи обов'язків іншої сторони.

Повне – товариство, учасники якого, відповідно до укладеного між ними договору, здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства й солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за його зобов'язаннями усім майном, що їм належить.

Статут – установчий документ юридичної особи, який визначає її правовий статус, порядок її створення, діяльності та припинення.

Установчі документи – документи, які фіксують волевиявлення на створення юридичної особи, її правовий статус як юридичної особи, мету, для досягнення якої вона створюється, права та обов'язки засновників і членів організації, умови її припинення, склад та компетенцію органів юридичної особи, взаємовідносини з третіми особами.

Установча заява – документ, який подається до державного реєстратора для реєстрації юридичної особи.

Характеристика – документ, у якому в офіційній формі висловлено громадську думку про працівника як члена колективу і який складається на його вимогу або письмовий запит іншої установи для подання до цієї установи.

Юридична особа – організація, створена та зареєстрована у встановленому законом порядку.

Юридичний статус – правове становище юридичної особи, яке визначається її організаційно-правовою формою, статутом або установчим договором.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Коментар Цивільного кодексу України. URL : https://legalexpert.in.ua/komkodeks/gk

2. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15 травня 2003р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2003. № 31–32.

3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV (із змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 2004. № 40–41, 42.

4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2016. 18 грудня. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page

Допоміжний

5. Іванов Ю. В., Куриліна О. В., Іванова М. В. Цивільне право України : навч. посіб. У 2-х т. Т. 1 : Загальні положення цивільного права. Особисті немайнові права фізичної особи. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право. 2-ге вид., доп. і переробл. Київ : Правова єдність, 2019. 346 с.

6. Кіріяк О. В., Пацурківський Ю. П., Гудима-Підвербецька М. М. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

7. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях) : навч. посібник. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.

8. Цивільне право України : підручник. 2-е вид., перероб. і допов. У 2-х частинах / за ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 2. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Предмет навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів».

3. Значення навчальної дисципліни «Складання цивільно-правових документів» для майбутньої професійної діяльності юриста.

4. Засоби та способи документування, їх класифікація.

5. Матеріальні носії документної інформації, їх класифікація та характеристика.

6. Поняття документа, його ознаки.

7. Класифікація документів.

8. Теорії правосуддя та процесуальних актів у цивільних справах.

9. Поняття процесуального документування та його складові.

10. Поняття та особливості процесуальних документів (актів).

11. Процесуальні документи, які складаються особами, що звертаються до суду (документи-звернення).

12. Документи суду.

13. Судове рішення.

14. Звернення громадян

15. Цивільна процесуальна форма та її значення.

16. Позовне провадження та його види.

17. Загальне позовне провадження.

18. Спрощене позовне провадження.

19. Наказне провадження.

20. Окреме провадження.

21. Участь у справі іноземців і порядок оформлення процесуальних документів.

22. Звернення до Європейського суду з прав людини.

23. Коло осіб, які беруть участь у справі, особливості їх процесуального статусу.

24. Види інтересів.

25. Фактичні обставини справи: порядок їх дослідження та використання.

26. Види обставин.

27. Судова промова: особливості підготовки та складання.

28. Судові дебати.

29. Позовна заява: особливості складання.

30. Зустрічний позов: особливості складання.

31. Підсилення правової позиції сторони. Слабкі місця та техніка їх виявлення.

32. Виявлення норм матеріального права. Підбір норм процесуального права. Узгодження норм матеріального та процесуального права.

33. Позов третьої особи із самостійними вимогами: особливості складання.

34. Забезпечення позову: особливості складання.

35. Заяви (клопотання) про залучення до участі у справі органу державної влади та місцевого самоврядування з метою давання висновку у справі: особливості складання.

36. Позов третьої особи із самостійними вимогами (теоретичний аспект, методика складання).

37. Заперечення проти позову (теоретичний аспект, методика складання).

38. Відзив на позов (теоретичний аспект, методика складання).

39. Заява про забезпечення доказів (теоретичний аспект, методика складання).

40. Заява про відвід (теоретичний аспект, методика складання).

41. Скарга позивача, відповідача (теоретичний аспект, методика складання).

42. Клопотання позивача, відповідача (теоретичний аспект, методика складання).

43. Поняття та види судових рішень.

44. Порядок винесення та зміст окремої ухвали.

45. Способи й порядок усунення недоліків судового рішення.

46. Додаткове рішення.

47. Ухвала про внесення виправлень, описок і арифметичних помилок.

48. Судовий наказ.

49. Заочне рішення.

50. Загальна характеристика апеляційного провадження.

51. Право апеляційного оскарження рішень і ухвал суду першої інстанції та процесуальний порядок його реалізації.

52. Постанови, рішення й ухвали суду апеляційної інстанції.

53. Зміст і форма процесуальних документів суду в апеляційному провадженні.

54. Зміст і форма касаційної скарги.

55. Строки на касаційне оскарження.

56. Наслідки розгляду касаційної скарги на рішення й ухвалу.

57. Постанови, рішення, ухвали в касаційному провадженні.

58. Поняття та зміст «кадрового діловодства».

59. Загальна характеристика документації з кадрових питань.

60. Особливості укладання й оформлення кадрових заяв, автобіографії, резюме, характеристики.

61. Трудова книжка.

62. Поняття та загальна характеристика установчих документів, їх види.

63. Статут як установчий документ юридичної особи, особливості його укладення.

64. Загальна характеристика засновницького договору.

65. Претензія (теоретичний аспект, методика складання).

66. Довіреність (теоретичний аспект, методика складання).

67. Заповіт (теоретичний аспект, методика складання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Конституція України : Закон України від. 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Коментар Цивільного кодексу України. URL : https://legalexpert.in.ua/komkodeks/gk (дата звернення: 20.03.2024).

3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

5. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text

6. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 30.06.1999 № 783-XIV. Редакція від 05.10.2016. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text

7. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text

8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text

9. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text

10. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text

11. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text

12. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text

13. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15

14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text

15. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII (із змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України (ВВР).* 1993. № 39.

16. Про судовий збір : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674-VI / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/3674-17

17. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19

18. Про прокуратуру : Закон України від 5 грудня 1991 р. № 1789-XII / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/1697-18

19. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р № 776/97-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/776/97-%D0%B2%D1%80

20. Європейська конвенція про інформацію щодо іноземного законодавства від 14.07.1993 № 995_112 / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_112

21. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 № 995_004. Конвенцію ратифіковано Законом України від 17.07.97 № 475/97-ВР / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

22. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 10.01.2002 № 995_082 / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082

23. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : Указ Президента України від 7 лютого 2008 року №109/2008. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/109/2008#Text

24. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15 травня 2003р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31–32.

25. Про судове рішення у цивільній справі : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09

26. Про судову практику розгляду цивільних справ у касаційному порядку : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду від 14.06.2012 № 10. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010740-12

27. Про практику. застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 № 9. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010740-12

28. ДСТУ 4163:2020 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL : http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf

Допоміжний

29. Білоусов Ю. В. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. *Право України*. 2018. № 8. С. 100–108.

30. Васильєв С. В. Довідник з підготовки до судового розгляду окремих категорій цивільних справ. Харків : Еспада, 2018. 440 с.

31. Васильєв С. В. Цивільний процес : підручник. К. : Алерта, 2019. 506 с.

32. Грабовська Г. М., Жаб'як А. А. Новели позовного провадження в цивільному судочинстві. *Юридичний вісник.* 2019. № 1 (50). С. 114–121.

33. Караман І. В., Козіна В. В. Європейський суд з прав людини, Європейська конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше знайомство. К. : ВАІТЕ, 2018. 136 с.

34. Кіріяк О. В., Пацурківський Ю. П., Гудима-Підвербецька М. М. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

35. Іванов Ю. В., Куриліна О. В., Іванова М. В. Цивільне право України : навч. посіб. У 2-х т. Т. 1 : Загальні положення цивільного права. Особисті немайнові права фізичної особи. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ : Правова єдність, 2019. 346 с.

36. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів. Київ : ВД «Дакор», 2018. 276 с.

37. Луспеник Д. Д. Настільна книга професійного судді при розгляді цивільних справ. Х. : Харків юридичний, 2018.

38. Написання судових рішень : посібник для суддів / Акад. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 210 с.

39. Палеха Ю. І. Загальне діловодство: теорія та практика керування документацією із загальних питань : навчальний посібник. Вид. 4-те (виправлене і доповнене). К. : Видавництво Ліра-К, 2019. 624 с. (Серія посібників з культури діловодства).

40. Палеха Ю., Леміш Н. Історія діловодства (документознавчий аспект) : навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ : Ліра-К, 2018. 324 с.

41. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / Г. П. Проценко та ін. ; за заг. ред. С. М. Гусарова. К. : А. В. Паливода, 2018. 312 с.

42. Обривкіна О. М. Особливості договору довічного утримання. *Соціологія права*. 2019. № 1–2 (26–27). С. 52–55.

43. Обривкіна О. М., Браславець І. В. Договір факторингу: українські реалії та зарубіжний досвід. *Юридичний бюлетень*. 2020. № 12. С. 70–76.

44. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.

45. Цивільне право України : підручник. 2-е вид., перероб. і допов. У 2-х частинах / за ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 2. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.

46. Цивільний процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 284 с.

47. Цивільний процес України : підруч. / В. О. Кучер та ін. ; ред. В. О. Кучер. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 768 с.

48. Цивільний процес (загальна частина) : навч. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доцент А. В. Коваленко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2018. 192 с.

49. Посібник з написання судових рішень у цивільному і кримінальному судочинстві / Г. В. Фазикош та ін. Київ : Ваіте, 2018. 206 с.

50. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс : підруч. для студ. спец. вищ. навч. закл. К. : Концерн – Видавничий Дім – Ін Юре, 2019.

Інформаційні ресурси мережі «Інтернет»

51. Верховна Рада України / Офіційний вебсайт. URL : http://portal.rada.gov.ua

52. Правовий портал. URL : http://www.ligazakon.ua/

53. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL : http://www.president.gov.ua

54. Органи виконавчої влади України / Єдиний вебпортал. URL : http://www.kmu.gov.ua/control

55. Верховний Суд / Інформаційний сервер. URL : http://www.scourt.gov.ua

56. Конституційний Суд України / Офіційний вебсайт. URL : http://www.ccu.gov.ua/pls/wccu/indx

57. Вищий адміністративний суд України / Офіційний вебсайт. URL : http://www.vasu.gov.ua

58. Вищий господарський суд України / Офіційне інтернет-представництво. URL : http://www.arbitr.gov.ua

59. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського / Офіційний вебсайт. URL : http://www.nbuv.gov.ua

Міжнародні джерела

60. Anna Tsirat, Gennadii Tsirat. Civil Procedure in Ukraine. – Wolters Kluwer Law & Business, 2018.

61. Nekit K., Ulianova H., Kolodin D. Website as an object of legal protection by Ukrainian legislation. *Amazonia investiga.* 2019. Vol. 8. Issue 21. P. 222–230. URL : file:///C:/Windows/system32/config/systemprofile/Downloads/97-Article%20Text-236-1-10-20190902.pdf

62. Centre for Effective Dispute Resolution: website. URL : https://www.cedr.com/

Навчальне видання

Обривкіна Оксана Миколаївна

СКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Практикум

Відповідальний за випуск	*А. В. Лавренюк*
Відповідальний редактор	*М. М. Грабарчук*
Редактор	*М. П. Клименко*
Форматування та комп'ютерна верстка	*Д. П. Завальніцька*

Здано до друку 15.08.2024. Формат 60×84/14
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Times New Roman»
Ум. друк. арк. 14.78
Наклад 300 прим. Замовлення № 1109

Підготовлено до друку редакційно-видавничим відділом
Державного податкового університету
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область,
Україна

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 7669 від 20.09.2022